

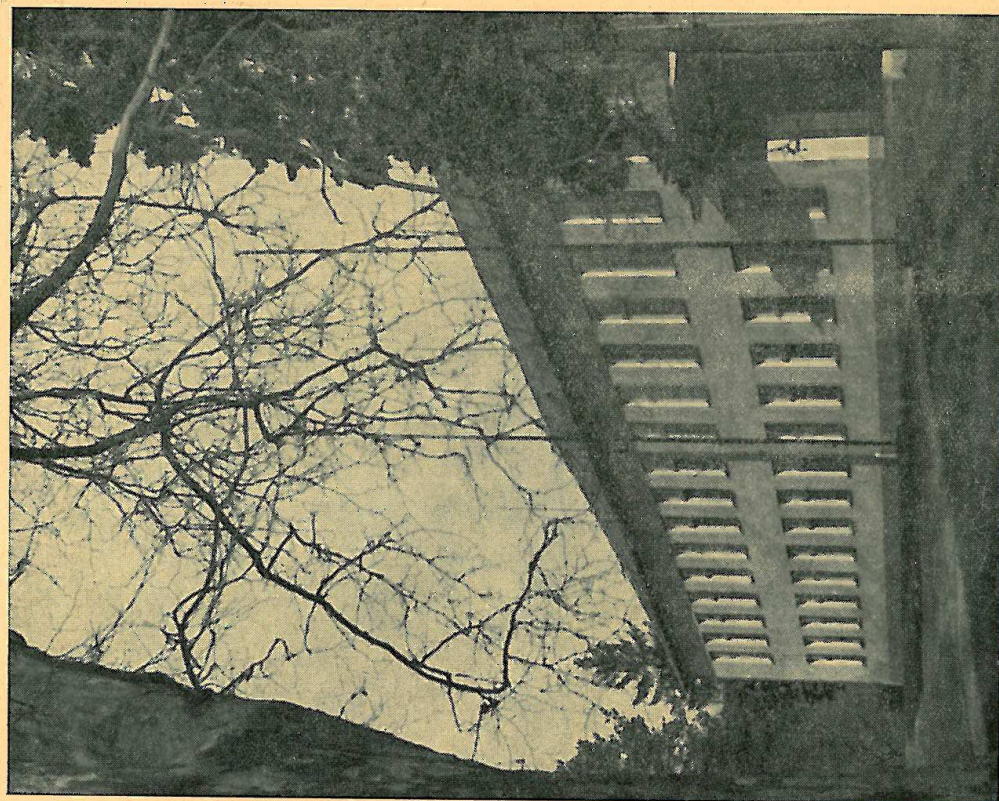
LET ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLY V NOVÉM JIČÍNĚ

1866/67 - 1966/67

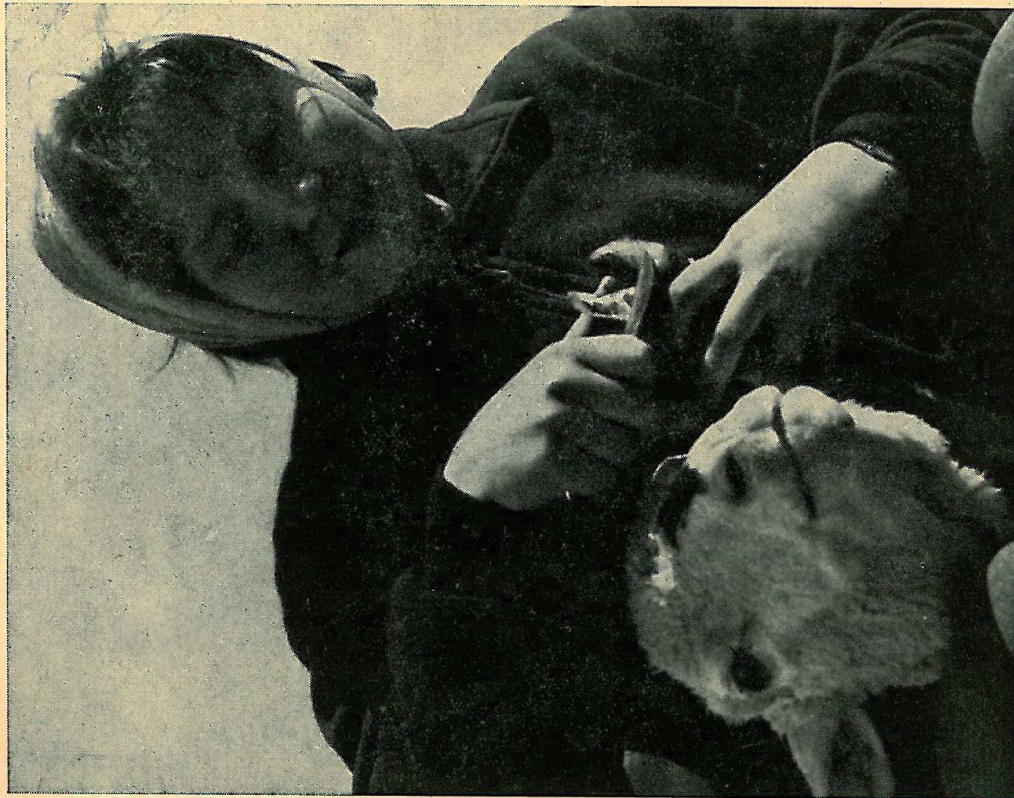
**Sto let
zemědělské školy
v Novém Jičíně**

NOVÝ JIČÍN 1967

VYDÁNO PRO POTŘEBU ŠKOLY, ABSOLVENTŮ A SRPŠ

Hlavní budova SZTŠ v Novém Jičíně.

Mládí a krása...

1866/67
1966/67

Motto:
Jubileá jsou někdy dobrá a někdy
špatná věc.
Jestliže jubileum posílí lid a vyvolá
v něm dobré úsilí,
má svůj dobrý smysl.
(Zdeněk Nejedlý —
Odkaz našich národních dějin —
Praha 1948).

Sto let zemědělské školy v Novém Jičíně

1967

Zpracovala
redakční rada za vedení Ing. JAROMÍRA TURKA, profesora SZTŠ v Novém Jičíně
Recenzent
Ing. ZDENEK SKUTA, krajský školní inspektor, vedoucí odd. zeměd. škol Sm KNV v Ostravě

Slavnostní předsednictvo

oslav stého výročí založení zemědělské školy v Novém Jičíně

15. září až 22. září 1967.

Prof. Dr. Jiří Hájek, ministr školství

Ing. Josef Havlín, vedoucí oddělení školství a vědy ÚV KSČ

Karel Mestek, ministr zemědělství a výživy

Ing. Václav Císař, vedoucí II. odboru ministerstva školství

Ing. Bohumil Vejkal, vedoucí oddělení zemědělských škol ministerstva školství

Prof. Dr. Ing. Miroslav Vyskot, DrSc, rektor Vysoké školy zemědělské
Brno

Oldřich Voleník, vedoucí tajemník Sm KV KSČ

Jan Mušal, předseda Sm KNV

Jaroslav Kozel, tajemník pro školství Sm KV KSČ

Emerich Místecký, předseda krajské školské komise Sm KNV

Josef Povala, vedoucí odboru školství a kultury Sm KNV

Alois Michna, tajemník pro zemědělství Sm KV KSČ

Ing. František Grambal, vedoucí krajského oddělení ministerstva země-
dělství a výživy — Ostrava

Ing. Zdeněk Škuta, vedoucí oddělení zemědělských škol, krajský školní
inspektor Sm KNV

Jan Dluhoš, předseda KVOŠu školství a kultury

Jaroslav Kašpárek, předseda KVOŠu pro zemědělství

Jan Šigut, vedoucí tajemník OV KSČ v Novém Jičíně

Milan Tomančák, předseda ONV v Novém Jičíně

Jaroslav Opravil, tajemník OV KSČ pro školství a kulturu

Vladimír Grygar, předseda školské a kulturní komise ONV

Ing. Jan Galeta, tajemník OV KSČ pro zemědělství

Stanislav Matyska, ředitel okresní výrobní zemědělské správy v N. Jičíně

Karel Rak, předseda MěstV KSČ v Novém Jičíně

Antonín Pavlín, předseda MěstNV v Novém Jičíně

Jan Reich, místopředseda MěstNV v Novém Jičíně

Ing. Josef Mužný, ředitel SZTŠ v Novém Jičíně

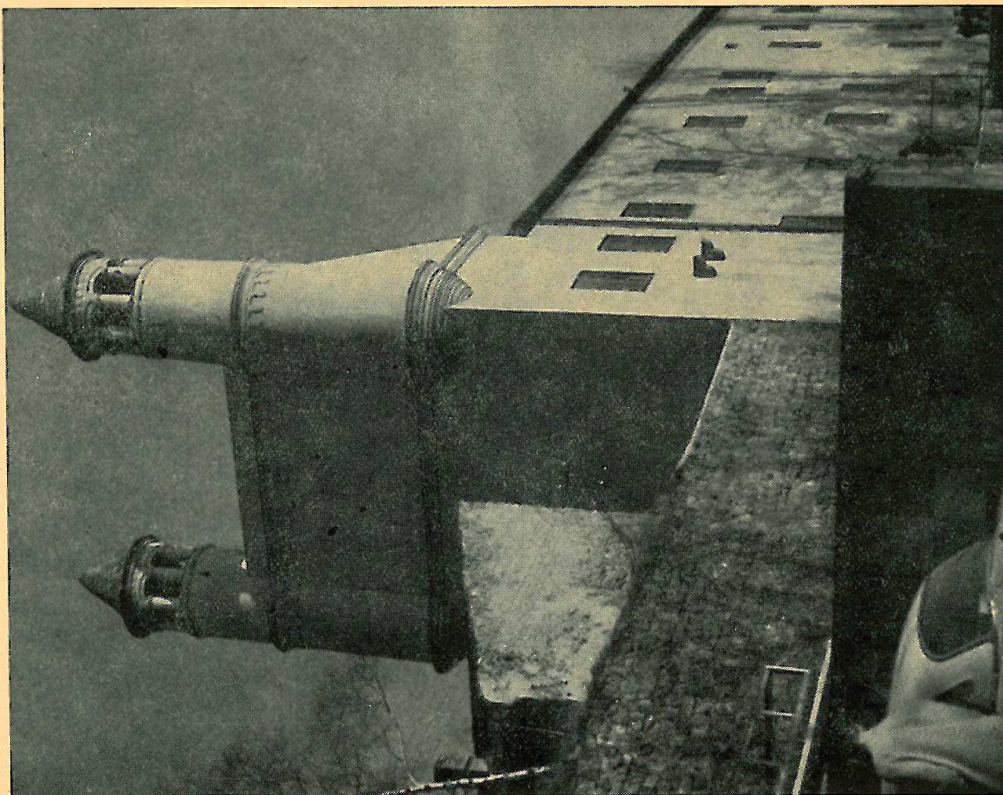
Miroslav Neuwirt, ředitel státního statku v Bílovci

Ladislav Janírek, předseda JZD v Bartošovicích

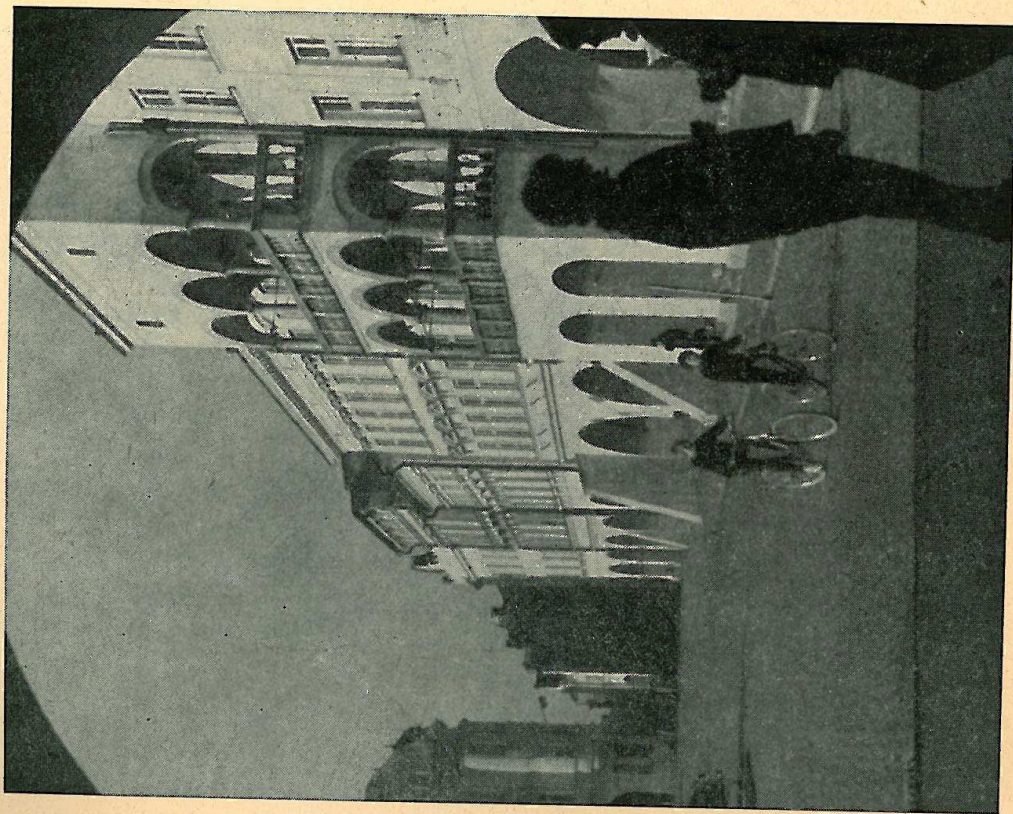
Vlastimil Kurovec, předseda JZD v Jeseníku nad Odrou

Ing. Milan Figala, předseda JZD v Polance nad Odrou

Jindřich Otáhal, důchodce, absolvent školy, Tovačov.

Zámek v Novém Jičíně.

Náměstí v Novém Jičíně — Stará pošta.

Úvodem

U příležitosti oslav stoletého výročí založení zemědělské školy v Novém Jičíně předkládáme žákům, absolventům a všem příznivcům školy publikaci, ve které jsme se pokusili shrnout část dostupných materiálů historie školy, ukázat na její vývoj a současný stav a nastínit její další perspektivu.

Současný vývoj školy je spjat s rozvojem zemědělské výroby v okrese. Tento vývoj ovlivňuje také škola jednak prostřednictvím pedagogického sboru, jednak prostřednictvím absolventů školy. Proto jsme do publikace začlenili i současný vývoj zemědělské výroby v okrese jako určitý odraz práce školy.

Publikace je v podstatě členěna do dvou samostatných oddílů. V prvním oddílu jsou články věnované historii školy, rozvoji školy, některým současným údajům o škole, vzpomínkám absolventů a bývalých pracovníků školy. Druhá část je věnována okresu Nový Jičín, a to po stránce zemědělské, vlastivědně i průmyslově. Uvedeným pojetím přehledně publikace rámec „školního almanachu“ a stává se do jisté míry i vlastivědnou publikací.

Z pověření organizačního výboru oslav stoletého výročí založení zemědělské školy v Novém Jičíně děkují Okresnímu výboru Komunistické strany Československa v Novém Jičíně za všestrannou pomoc při zajišťování oslav. Děkují dále pracovníkům Sm KNY v Ostravě prom. ped. Josefu Povalovi, vedoucímu odboru školství a kultury a Ing. Zdeňku Škutovi, vedoucímu oddělení zemědělských škol za pomoc při vydání této publikace. Náš dík patří také Vlastivědnému ústavu v Novém Jičíně za ochotné opatřování archivního materiálu, pracovníkům zemědělské výrobní správy, zemědělským institucím, závodům, redakční radě a všem jednotlivcům, kteří s nevšední ochotou s námi spolupracovali.

Ing. František Kuchař,
předseda organizačního výboru oslav
stoletého výročí založení
zemědělské školy
v Novém Jičíně

Do nového století

Jaroslav Vyplél:

Lašskému kraji

S hor jsem vídával jej v dáli
jako na dlani.
Buky v stráni šumívaly,
nebe vyzvání.

Vidím pablesk v slunci letmý
polí zvlněných,
ještě cítím, lýkovec mi
prudkou vůni dých.

Les hrál jako na varhany,
nebe — modř a běl,
když jsem v kraj ten nevidaný
prve pohleděl.

Dokola jej kopce vily
v temněmodrý klín.
V středu trůnil Kotůč bílý,
štíhlé věže stín.

Známen jsem se dolů díval
do neznámých míst.
Předjarní dech větru přivál
v pozdrav ptačí hvízd.

Ach, před vraty kámen zlatý,
bílá lilie —
kraj ten v nitru písní vznatý
ve mně ožije.

Antonín Pavlín, předseda MěstNV Nový Jičín

Mezi říčkami Zrzávkou a Jičinkou je vklíněn komplex budov, jemuž vévodí větší budova s vkusně upraveným vjezdem. Přes železnou bránu přešla již hezká řada mladých lidí nejen od nás, ale i z ciziny. V budovách je umístěna střední zemědělská technická škola, která právě letos oslavuje s celou širokou veřejností 100 let od založení zemědělské školy v Novém Jičíně.

Již 100 let slouží škola zemědělství. Prodělala svá dětská léta jako škola dvouletá, dobu rozkvětu jako škola střední, dobu úpadku i utrpení, slávy i hanby, aby znovu očistěna rozkvetla a dala vlasti a národu to nejlepší.

Za Rakouska sloužila mladému rozvíjejícímu se kapitalismu, vychovávala mladé kapitalistické zemědělské podnikatele, velkostatkářské úředníky a správce, za buržoazní republiky vychovávala i střední a drobné rolníky, za doby nacistické zvláde při svém přesídlení do Opavy podlehla fašismu. Teprve po roce 1945, a hlavně po roce 1948 se plně rozvinula v podmínkách socialistického státu, plní výchovné a vyučovací cíle ve prospěch československého zemědělství.

Vybudování moderního, prosperujícího, všestranně rozvinutého a vysoce produktivního zemědělství vyžaduje zajištění dostatku vysoce kvalifikovaných zemědělských odborníků. Nová technika a aplikace vědy vyžaduje svěžích kvalifikovaných sil. A právě při zajišťování nové pracovní směny připadá veliký úkol i Střední zemědělské technické škole v Novém Jičíně. Škola tento úkol plní poctivě a svědomitě. Je to velký úkol a za tuto poctivou práci zasluhují profesori této školy uznání a k dosaženým výsledkům zejména v posledních letech i blahopřání.

Do další práce v nové století přejí škole hodně zdaru a studentům přejí, aby se vyzbrojili pro náročnou činnost a úkoly při rozvoji našeho zemědělství na světovou úroveň.

Stoletá tradice je závazkem i příslibem do budoucna

Milan T o m a n č á k, předseda ONV v Novém Jičíně

Na počátku druhé poloviny minulého století — těsně po pruskorakouské válce v roce 1866, kdy i do zemí bývalého Rakousko-Uherska začínají pronikat nové pohledy na úlohu zemědělství v národním hospodářství, byly položeny základy dnešní Střední zemědělské technické školy v Novém Jičíně-Jičíně. Ze skromných počátků vyrostl postupně ústav, který až na krátké přerušení za okupace — vychovával odborníky pro statky a větší zemědělská hospodářství celé Moravy i přílehlých oblastí Slezska. Škola záhy zaujala významné společenské postavení, její učitelé a žáci podstatně ovlivňovali život ve městě i okolí. V zájmu historické pravdy je třeba přiznat, že v jistém období nesehráli pozitivní úlohu v národnostních poměrech území tzv. Kravařska.

Podstatně se změnila úloha i postavení Střední zemědělské technické školy v Novém Jičíně po druhé válce, hlavně pak v období nástupu a provedení kolektivizace našeho zemědělství. Po období změn v organizaci školství upevnila si své místo mezi středními školami v našem kraji. Od roku 1962 z ní vycházejí dobře připravení absolventi — zemědělské technici do jednotlivých zemědělských družstev, státních statků a nejlepších z nich přecházejí na vysoké školy zemědělské, aby zde získávali nejvyšší vzdělání pro náročnou práci v moderním zemědělství. Kromě absolventů denního studia vystudovaly v posledních letech na této škole také desítky funkcionářů našich zemědělských závodů v dálkovém studiu, což podstatně přispělo ke zlepšení кадровé situace v našich zemědělských družstvech.

V době bouřlivého nástupu vědecko-technické revoluce je třeba pro všechny úseky našeho života zajišťovat co největší počet pracovníků s vysokou kvalifikací. Stranou tohoto úsilí nemůže v žádném případě zůstat ani naše zemědělství.

Zastaralé a škodlivé názory o tom, že k vedení zemědělského závodu dostačovala několikaletá praxe a zkušenosti předchozí generace, se překonávají a současná zemědělská výroba se rychle přibližuje úrovni řízení a organizace průmyslových závodů. Zavádění nejnovějších poznatků vědy a techniky a uplatnění zásad zdokonaleného vědeckého

řízení v zemědělství vyžaduje i náročnější přípravu pracovníků a organizátorů v tomto oboru lidské činnosti.

Proto jsou i zemědělskému školství stanoveny vysoké a náročné úkoly ve výchově a přípravě středně technických zemědělských odborníků, a proto se i zemědělskému školství dostává větší politické, odborné i materiální pomoci.

Střední zemědělská technická škola v Novém Jičíně má pro své vysoké společenské postavení stále lepší podmínky. Škola si svou dobrou práci buduje novou tradicí. K tomu přispívá stabilizace pedagogického kolektivu, kladné výsledky v uplatňování sepětí teorie a praxe v účelovém zařízení školního statku a uplatnění absolventů školy v činnosti na pracovištích zemědělských závodů.

Stoletá tradice školy je příslibem i závazkem do budoucna. Zavazuje učitele, zaměstnance i žáky. Zavazuje i celou veřejnost našeho okresu pomáhat vytvářet podmínky k dalšímu rozkvětu školy a plnění odpovědného úkolu a postavení ve výchově nové generace zemědělských odborníků, kteří úspěšně ovlivní zemědělskou výrobu a výsledky národního hospodářství.

K jubileu

Prof. Dr. Ing. Miroslav Vysokot, DrSc., člen korespondent ČSAV, poslanec Národního shromáždění, rektor Vysoké školy zemědělské v Brně

Jedním ze základních úkolů při přestavbě našeho zemědělství je zlepšení výchovy zemědělských pracovníků. Zásadní význam pro rozvoj zemědělského školství v naší republice mělo vládní usnesení ze dne 3. června 1952, kterým se vláda usnesla značně rozšířit kapacitu zemědělských technických škol tak, aby z nich vycházel daleko větší počet absolventů než do té doby. Současně se přikročilo k vytvoření mistrovských škol a k zabezpečení přípravy co největšího množství odborníků pro zemědělské závody.

Významnou měrou jistě přispěla ke splnění tohoto usnesení i velmi dobrá tradice výchovy zemědělských pracovníků na zemědělských školách, a to jak na úrovni středních škol, tak i na úrovni studia vysokého školství. Kromě škol v Novém Jičíně oslavovala 100. výročí trvání školy nedávno i zemědělská technická škola v Přerově, v loňském roce jsme si připomínali 150. výročí zemědělského učení v Brně.

Naše vysoká škola se v současné době připravuje na oslavy 50. výročí založení samostatné vysoké školy. Za tuto dlouhou dobu trvání školy bylo vychováno několik tisíc zemědělských inženýrů ze všech krajů republiky i ze zahraničí. Naši i zahraniční absolventi se dobře osvědčují v provozu, v zemědělských závodech, výzkumných stanicích a ústavech i v zemědělském školství.

Zvláště velký vzrůst počtu posluchačů zaznamenala naše vysoká škola po II. světové válce. Zatímco v roce 1920/21 studovalo zemědělské inženýrství 220 posluchačů, v roce 1945/46 bylo zapsáno již 690 posluchačů. Ve studijním roce 1966/67 je zapsáno na zemědělských fakultách 2109 posluchačů.

Z uvedeného počtu posluchačů v současné době je asi 40% absolventů zemědělských technických škol. V prvním roce vysokoškolského studia mají chlapci a děvčata značné potíže se zvládnutím teoretických předmětů (matematika, biologie, chemie, fyzika). Ve vyšších ročnících, kdy je v učebních plánech daleko více předmětů odborných, se studijní výsledky absolventů středních zemědělských technických škol zlepšují a většina absolventů docílí velmi dobrých výsledků ve studiu a po ukončení vysokoškolského studia se osvědčuje v zemědělském provozu.

O dobré úrovni vyučovací i výchovné práce na středních zemědělských školách v Severomoravském kraji svědčí skutečnost, že každým rokem přichází na Vysokou školu zemědělskou v Brně velký počet posluchačů z řad absolventů těchto škol. Významné výročí trvání zemědělské školy v Novém Jičíně je příležitostí k přání dalšího rozvoje a úspěšné výchovné práce.

Před sto léty a dříve

Vzorný učitel Ing. Josef Mužný, středoškolský profesor

Oslavujeme-li dnes stoletou školu v podmínkách socialistické společnosti, v době rozmachu zemědělství na podkladě vědy a techniky, nejvyššího technického pokroku, pracovního úsilí i shonu, přicházejí chvíle, které přímo nutí, abychom se zastavili a ohlédlí zpět. To proto, abychom nabyli nových sil v úsilí za novými metami. Vzápětí i v minulosti se zemědělský pokrok rozvíjel, překonával doby hospodářských krizí, na čas třeba ustnul, aby později vyšel vítězně a posílen.

Nechť tedy u příležitosti oslav stoletého trvání zemědělské školy v Novém Jičíně je vzpomenu také těch, kteří se zasloužili o pokrok českého zemědělství v minulosti. Byli jimi nejen slavní zemědělské buditelé, ale také nejstarší zemědělské školy na území naší vlasti.

Již v dobách nejstarší slovanské kultury zabývali se obyvatelé našich krajů zemědělstvím. O agilnosti Slovanů zmiňuje se již Gallus, Helmold, Herbard, a císař Konstantin. Podrobnější zprávy podávají slávisté Šafařík, Hanuš, Palacký a v pozdějších „Slovanských starožitnostech“ Lubor Niederle, v současné době Dr. Fr. Graus.

Nelze souhlasit s názorem některých cizích autorů, že by slovanská a česká vzdělanost měla své kořeny v Německu. Tyto názory byly slovanskými badateli (Czuczka) vyvráceny a naopak bylo dokázáno, že Čechové navazovali styky s obyvateli jiných národů, a ti od nich mnohé vědomosti získávali.

V popředí zemědělství XV., XVI. a XVII. století stojí české rody Černínů, Lobkoviců, Mitrovců, Pernštejnů, Sternberků, Valdštejnů a jiných. Nutno jmenovat zejména Jošta z Rožmberku (1488–1539) jako proslulého botanika a autora Kničky o štěpování, Jana Brtvína z Ploškovic, který psal o pěstování polních plodin a o chovu zvířat, Viléma z Pernštejna, známého po celé Evropě svou racionální a intenzivní produkcí rostlin.

Botanická zahrada, založená Karlem IV, udržela se až do konce XVIII. stol. a byla známá po celé Evropě. V roce 1775 rozvinul novou pražskou botanickou zahradu universitní profesor botaniky a chemie Josef Mlýn. Císařskou botanickou zahradu u Hradu založenou Ferdinandem I. a rozvinutou Rudolffem II. vedl a vynikající vegetační experimenty zde prováděl český botanik Adam Zalužanský.

Veliké oblibě těšil se herbář Jana Černého z roku 1517 a Mattioliho herbář z roku 1562, upravený Tadeášem Hájkem z Hájku.

Pravnuk Jana Ámose Komenského - Jablonský, pocházející z české krve, rozvinul počátkem XIX. století v Německu nauku ženevského badatele Saussura o významu biologických elementů pro tvorbu živé hmoty rostlinné. Saussure první ukázal, že veliké projevy života buňky probíhají bez pomoci nadpřirozených sil. Čech Jablonský byl také německou vědou plně oceněn za zásluhy na rozvoji německého zemědělství.

Třicetiletá válka a hlavně těžká feudální atmosféra po ní utlumily veškerý nový život, který se pokoušel vzkřísit doby slavného rozvoje českého zemědělství před Bílou horou. Okovy habsburského feudalismu těžce svázaly českého zemědělce. Do škol byla zavedena němčina a krádem rakouské moci bylo: Nepotřebujeme lidí učených, ale dobrých poddaných.

Marné však bylo snažení rakouské vlády. Český duch nedal se zlomit ani nejpřísnějšími opatřeními feudální moci. První ohníček osvětové zemědělské činnosti zahořel v založení teoreticko-hospodářské školy benediktinským opatem Otmarem Zínckem v Břevnově roku 1727. Tuto školu spravoval osvěcený pater Lambert Zach a škola byla známá i v cizině. Nespornou zásluhu na zemědělském pokroku v českých zemích má Společnost pro orbu a svobodné umění v Čechách. Roku 1788 byla tato společnost přejmenována na Hospodářsko-vlasteneckou společnost. Zavedla pěstování jetele, vojtejšky, řepy cukrové, řepky a přešla od hospodaření úhorového k hospodářství střídavému. Na Moravě byla založena Královská hospodářská společnost a roku 1770 zřízena Kralovská společnost hospodářská se sídlem v Opavě. Od roku 1808 byla sloučena s Křálovskou hospodářskou společností v Brně v novou Moravsko-slezskou společnost pro orbu, přírodu a vlastivědu.

Od roku 1773 začalo svítat i na pražské universitě. Profesori Mikán, Zauschner, Schmidt a Schönbauer rozšířili své přednášky ve vědách přírodních s ohledem na zemědělství.

Roku 1786 bylo započato s přednáškami o zemědělství i na filosofické fakultě v Olomouci. Přednášky o zemědělství byly určeny posluchačům teologické fakulty — budoucím kněžím. Prvním řádným profesorem na filosofické fakultě v Olomouci byl Johann Wobraska. Po jeho odchodu do Brna přednášel v Olomouci známý národní buditel Svato-pluk Presl (nar. 1791, zemř. 1849).

V roce 1811 byla v Olomouci zřízena první stolice pro hospodářský obor při stavovské akademii, která v roce 1827 splýnula s universitou. Roku 1812 byla zřízena stolice pro hospodářský obor v Praze a roku 1816 v Brně.

Roku 1790 založil v Čechách první rolnickou školu Jan Ferdinand rytíř ze Schönfeldu na svém statku v Trnově u Zbraslavi. Správcem této soukromé školy byl jmenován Antonín Reim, vydavatel zemědělských publikací. Do té doby zapadla také činnost Jana Melchera na panství

Coloreda-Mansfeldů, který napsal a vydal četné zemědělské publikace a projevil se jako bystrý a talentovaný průkopník. Výsledky z pěstování řepy cukrové zpracoval roku 1818 Erleben, později objevují se práce Hlubkovy, Neumanovy a Opletalovy. „Květenu Cech“ vedle jiných spisů vydal světznámý a nezapomenutelný Malabail Canal, který roku 1878 koupil pozemky za tehdejší Koňskou bránou v Praze na Víohradech. Na nich zřídil skvělou lidovou školu zemědělskou, ve které se prováděly

četné pokusy s aklimatizací cizích rostlin a z oboru pomologie. Zřídil pokusný cukrovar, v němž profesor Schmidt poprvé konal pokus s výrobou cukru z řepy. Pokusníci v tomto směru rozvinul profesor chemické technologie Karel Balling a zvláště Antonín Richter. Jeho vynikajícím úspěchům se obdivovali přední evropští vědci, kteří se sešli v Praze roku 1837 na sjezdu německých přírodovědců a lékařů. Mezi nimi byli i Liebig, Mohr, Berzelius, Ettingshausen, Costé, Cotta, Voit, Brandes, Regnold, Rose, Buch, Poggendorf aj. Učastníky tehdy provázeli Presl, Purkyně a Mikán. Richter také hostům demonstroval první pokusy o zvýšení výnosu řepy cukrové používáním síranu amonného a kostních mouček.

Obdivujeme se velkému nadšení a síle českých zemědělců. Vždyť doba Metternichova a Bachova pronásledovala vše, co bylo české. Po zrušení roboty v roce 1848 pracoval se český zemědělec vlastní silou a prací na nejpřednější místo v celé Evropě.

Na tehdejších moderních základech rychle se rozvíjela činnost poznání fyzikální a chemické povahy půdní biologie a biochemie rostlin a zvířat. Roku 1850 je otevřena nová rolnická škola v Rabině a v Libverdě. V roce 1853 je otevřen soukromý ústav zemědělský v Libně, roku 1863 rolnická škola ve Stežerách, Chrudimí, Kadani aj., roku 1856 v Přerově, roku 1866 v Táboře, Ivancích Vel. Meziříčí, v prosinci 1866 v Novém Jičíně, roku 1867 v Šumperku, roku 1869 v Horních Heřmanicích, roku 1872 v Chotěbuzi aj.

K většímu rozmachu zemědělského školství na základě ucelené soustavy zemědělského školství s právem veřejnosti došlo zásluhou zemědělského a školského pracovníka Dr. J. B. Lamba. Později byla otevřena škola v Písku, Klatovech, pomologický ústav v Praze-Tróji a jinde. Rovněž úspěšně rozšířily se školy lesnické.

Ke zřízení středních zemědělských škol došlo na Moravě mnohem dříve než v Čechách. Zatím co rolnické školy v Chrudimí, Kadani a Roudnici byly změněny ve střední hospodářské školy až v letech 1885—1887, rolnická škola v Horních Heřmanicích ve Slezsku již v roce 1872 a rolnická škola v Přerově a Novém Jičíně na Moravě v roce 1875 rozhodnutím sněmu z roku 1874.

Jak nevzpomenout u té příležitosti zásluhy slezského rodáka Františka Xavera Hlubka (1802—1880). Prohloubil tehdejší výzkumnictví a bádání o fyzice a chemii, biologii a fyziologii. Tvorba jeho názorů měla ohlas i na mezinárodním fóru. Postavil se proti tehdejšímu německému

učenci Liebigovi a svým duchem předstihl geniálního tvůrce epochy biochemie pudy a rostlin, vynikajícího francouzského badatele Louise Pasteura.

Vedle Hlubka objevují se na světovém fóru i jiní čeští badatelé, František Horský, Antonín Emanuel Komers, J. B. Lambi, Karel Seilern, Robert Hofman aj.

Působením Karla Schwarzenberga, jenž si získal velké zásluhy v produkci rostlinné a živočišné, za pomoci Lamba, Farského a Ulrika, byly vybudovány výzkumné stanice agrochemické při vyšších hospodářských učilištích v Táboře a Libverdě. Za pomoci Lamba a Sittenského byla tato učiliště v Táboře a Libverdě povýšena usnesením sněmu království českého ze dne 5. května 1900 na hospodářské akademie s organizací vysokoškolskou.

Jak nevzpomenout i ostatní vlastence, zemědělské průkopníky a vědce. Patří mezi ně také František Vavák (1741—1816), neohrožený duch českého zemědělství proti tlaku feudalismu, bratranci František a Václav Veverkové, vynálezci ruchadla, MUDr. František Cyril Kampeřík, otec českých kempelíček, Dr. František August Brauer, významný pracovník Vlastenecko-hospodářské společnosti, propagátor pěstování brambor, lnu, lukušství, ovocnictví a českého piva. Dr. František Kodým, významný novinář a zemědělský spisovatel.

Antonín Emanuel Komers si dobyl velikých zásluh na šíření zemědělského pokroku jak v kruzích českých, tak německých. Byl dobrým vlastencem, přítelem Havlíčkovým a Riegrovým. Byl člověkem neobyčejným, velkorysým, který českému zemědělství prokázal mimořádné služby. Z jeho projevu při zahájení školního roku 9. října 1866 v Libverdě uvažujícím alespoň malou ukázkou:

„My všichni musíme vytvářet na dráze zemědělského pokroku a vytvářet ve vědě hledat pravdu. Budeme vždy usilovat o to, aby získané výsledky badatelů staly se majetkem všeho civilizovaného světa, aby sloužily blahu všech zemědělců. Musíme stále hledat a zjišťovat, co by prospělo naší vlasti. Tak chceme vyučovat a vzdělávat nám svěřenou mládež, aby rostla ke cti a blahu naší vlasti a aby sama jednou vydatně a s úspěchem pracovala na jejím národohospodářském povznesení. Všechnu svou činnost musíme soustředit na pěstování, sílení a rozvoj charakteru našich svěřenců. Musíme se snažit, abychom je vychovali na čestné a obětavé občany, abychom zušlechťovali jejich ducha a srdce.“

I po 100 letech mají vzácná slova Komerse obecnou platnost.

Reprezentantem hanácké zemědělské veřejnosti zůstává bezesporu rodák ze Záhlavie u Hulína František Skopalík (1822—1880). V dobách nejtěžšího politického a hospodářského úpadku let padesátých minulého století, provádí dobrovolné všeobecné scelení pozemků v Záhlavích bez scelovacího zákona. Skopalík byl výborný hospodář, poslanec

zemského sněmu, dobrý vlastenec. Ve svých „Pamětech“ uvádí, že žádá slavnost se neobešla bez písně „Hej Slované“ a „Kde domov můj“ mimo jiné národní písně. Nikdo jiný nebyl povolanější než on, aby jménem moravského lidu učinil poklep na základní kámen k Národnímu divadlu v Praze roku 1868.

Mezi vynikající zemědělské buditele patří i prof. Jan Rudolf Demel z Prostějova (1833—1903), zakladatel moravského družstevnictví, Jan Antonín Prokůpek, zemědělský buditel (1832—1915), Dr. Tech. h. c. František Farský, vynikající zemědělský a školský pracovník (1846 až 1927), JUDr. Albín Brát, vynikající národohospodář (1851—1912), František Sittenský (1851—1924), Ing. Dr. Edvard Reich, vynikající organizátor zemědělského školství, agrární stoupenec levého křídla - malozemědělského, nar. 17. 3. 1885, zemřel roku 1942.

Vzpomínáme-li dnes uvedené zemědělské buditele, kteří se zasloužili v minulosti o rozvoj zemědělského pokroku, hodnotíme je současně s ohledem na dobu, ve které žili a komu sloužili. U té příležitosti nelze nevzpomenout práce tisíců drobných a utlačovaných rolníků a zemědělských robotníků, kteří nespokojenost s feudálními poměry a později s kapitalistickým vykořisťováním projevovali selskými bouřemi a vzpourami. Tak například v roce 1766 až 1771 rozpoutali drobní poddaní povstání na Tešínsku, které se rozšířilo do Pruska a odtud roku 1775 do Čech. K novému povstání došlo na Moravě i v letech 1796—97 a opakovalo se v roce 1821. K velké zemědělské vzpouře za pomoci dělnictva z továrny Koh-i-noor v Bílovci došlo v letech 1846—1848. Vzpouře však byla u Lubojat vojensky potlačena.

Roku 1906 byl založen zemědělský odbor na vysoké škole technické v Praze. Samostatnou vysokou školu zemědělskou rakousko-uherská vláda Čechům nepovolila. Teprve v roce 1918 byly otevřeny dvě vysoké školy zemědělské v Brně a v Libverdě. Česká vysoká škola v Brně si získala rychle zemědělskou veřejnost zásluhou vynikajících profesorů.

Mezi první zemědělské školy na Moravě patří i zemědělská škola v Novém Jičíně, v jejímž čele stál český ředitel Josef Dobeš, pozdější ředitel vyššího hospodářského ústavu v Táboře.

Kriticky je nutno uvést, že první zemědělské školy nesloužily široké zemědělské veřejnosti, byly výsadou feudální šlechty. Ani kapitalistické školy nesloužily drobným a středním rolníkům, i když zpřístupnily vzdělání, ale synové a dcery menších rolníků nemohli této výmnožnosti využít pro nedostatek finančních prostředků a velké pracovní zatížení.

Zemědělský pokrok jen stěží pronikal do chudých zemědělských hospodářství prostřednictvím statků a mnohých nezištných zemědělských buditelů.

Teprve v roce 1945, po osvobození z fašistického područí, nastává prudký rozvoj zemědělského školství. Zemědělské vzdělání stává se do-

stupným všem a na všech stupních zemědělských škol. Dnes nemáme jediného okresu bez zemědělské školy.

Važme si státního zřízení, které má zájem na hlubokém vzdělání každého občana, které podporuje rozkvět a kulturu, dbá o jeho rozvoj a zlepšení, neboť si je dobře vědomo, že jen vzdělání občané mohou plně rozvinout zemědělskou výrobu a vyprodukovat dostatek potravin.

Všem mladým přátelům na zemědělských školách a v zemědělské praxi doporučuji, aby při potížích, které se jim mnohdy stávají v cestu, pohlédli zpět a připomněli si, za jakých podmínek pracovali ti, které dnes vzpomínáme. Necht' práce našich předchůdců, buditelů pokrokového zemědělství, nás provází na cestě k vybudování socialistického zemědělství na světovou úroveň.

Jen směle vpřed — máme k tomu dobré podmínky!

Prameny:

- E. Reich: K padesátiletému jubileu trvání zemědělského školství na Moravě — Olomouc 1916.
R. Rolíček: Agrární politika — Praha 1912.
E. Reich: Zemědělská výchova v ČSR — Praha 1925.
Michálek: Zemědělské buditelé — Praha 1937.
V. Nešpor: Dějiny olomoucké univerzity — Olomouc 1946.
Průvodce po archivních fondech — Slezský archiv v Opavě — Praha 1955.
Stan. Dřkal: Slezský sborník č. 54 z roku 1956.

Ackerbauschule in Neutitschein. Rolnická škola v Novém Jičíně.

Mit Beziehung auf die Grundmachung
über die am 30. Dezember 1886 stattge-
fundene Gründung der **Ackerbauschule**
in **Neutitschein**, werden die Herren
Landwirthe in der Umgebung von Neutits-
schein, welche über 15 Jahre alte Söhne
zu Hause haben, eingeladen, dieselbe zur
Aufnahme in die Ackerbauschule sofort an-
zumelden, da der **uneutgeltliche** Unter-
richt, welcher bereits begonnen hat, in der
Weise eingerichtet ist, daß Jeder, auch
ohne daß er bestimmte **Vorschaalen**
besucht hat, mit Erfolg an denselben
Theil nehmen kann.

Auch wird jedem Böglinge zugesichert,
daß er sich wenigstens die Hälfte des Kost-
geldes durch eigene Verwendung verdienen
kann.

Nähere Auskünfte gibt der I. L.
Rector Dr. Schüller in Neutitschein.

Vom Neutitscheiner landwirth-
schaftlichen Vereine.

S potahem na ohlášení o otevření
rolnické školy v Novém Jičíně
dne 13. prosince 1886, se všichni paní ho-
spodáři z okolí Novo-Jičínského, jejichž
synové 15. roku věku svého již dosáhli, zvou,
by šlo ku příjmům do školy rolnické co
nejdříve oznámili, jelikož **bezplatné**
vynucování již započalo a v ten způsob za-
řizeno jest, aby i ti, kteří **potřebné**
školy nenavštěvovali, na tomto vy-
učování podíl brati mohli.

Zároveň se každému chovanci ta vý-
hoda poskytuje, že nejmenší polovici platu
za stravování si svým přičiněním vyděláti
může.

Bližší zprávy podá c. k. Notář M.
Schusler v Novém Jičíně.

Od Novo-Jičínského hospodár-
ského spolku.

Vývoj zemědělské školy v Novém Jičíně do roku 1945

Dr. Ing. A. Kacíř
Jaroslav Štindl

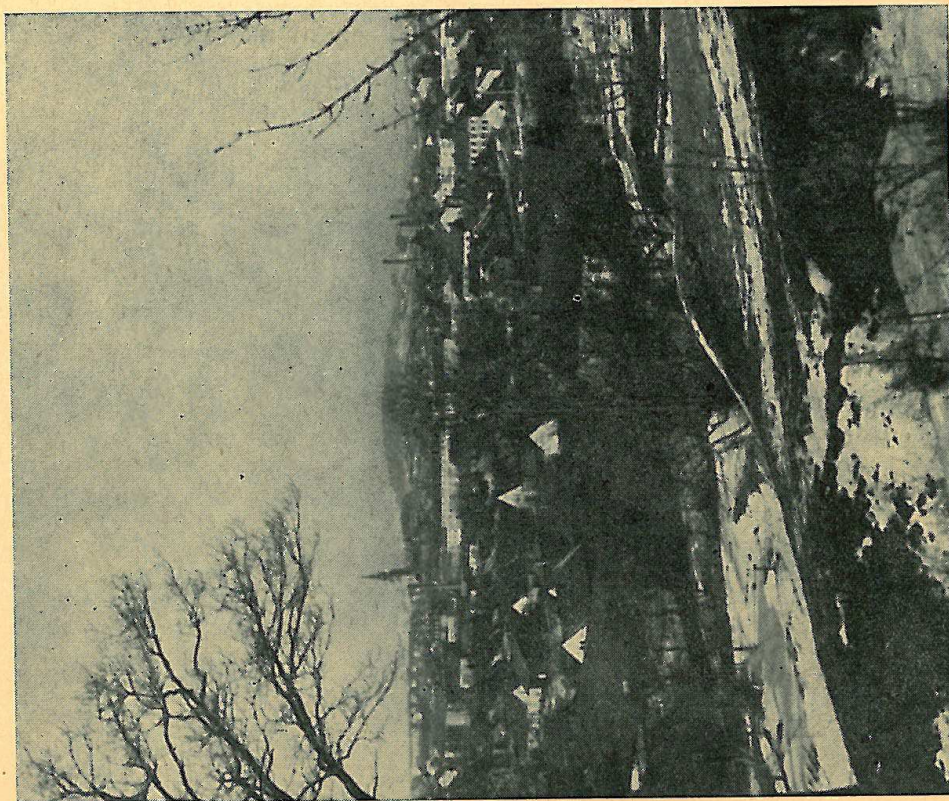
V roce 1862 byl v Novém Jičíně ustaven Hospodářský spolek, který si dal do programu mimo jiné založení rolnické školy. Město Nový Jičín dalo spolku k tomuto účelu městskou ovocnou školu a jeho pokusné pole. Není známo, proč se nepodařilo spolku zřídit samostatnou rolnickou školu, nýbrž jen jednoróční kurs. Kurs měl za úkol poskytnout odborné základní zemědělské vzdělání na základě racionálních zásad té rolnické mládeži, která navštěvovala realku a chtěla se vrátit na svá hospodářství. Vyučování v kurse bylo zahájeno 1. února 1864. Ředitelem kursu byl ředitel nižší realky František Krones. Do roku 1867 absolvovalo kurs celkem 90 posluchačů.

Hospodářský spolek však neupustil od myšlenky zřídit dvouletou rolnickou školu. Dr. Antonín rytíř Schmerling nabídl pro školu dlouhodobý nájem žilinského dvora, který Hospodářský spolek nákladem 5000 zlatých (1 zlatý — asi našich 40 Kčs) adaptoval na školu a rozhodnutím moravského zemského sněmu ze dne 30. prosince 1866 byla v Novém Jičíně otevřena dvouletá rolnická škola.

Její prvním ředitelem byl Čech Josef Dobeš, pozdější profesor a ředitel vyššího hospodářského ústavu v Táboře. Ve školním roce 1868/69 spravoval školu rovněž Čech Ferdinand Krček, který z Nového Jičína odešel na hospodářskou školu do Cernovic v Bukovině. Od roku 1869 byl ředitelem školy Karel G. Kolb. Jako učitel zde působili Josef Wild, Ferdinand Klement, Matěj Hölhuber, Jan Jungl a Jan Otáhal.

Pronájem žilinského dvora a jeho adaptaci se Hospodářský spolek tak vyčerpával, že si od roku 1869 ponechal v nájmu jen školní budovu, část zahrady a jenom tolik půdy v blízkosti školy, kterou potřeboval pro pokusná pole. Zbytek pronajal Janu Papákovvi ze Šenova s podmínkou, že na 18 ha bude hospodařit podle pokynů školy a umožní praxi žáků při hospodářských pracích.

Tato špatná finanční situace Hospodářského spolku měla za následek střídání učitelů na škole, kteří odcházeli na místa zajištěnější a lépe placená. Zlepšení finanční situace nastalo až po roce 1870, kdy na

Nový Jičín.

udržovací náklady poskytl ministerstvo orby 1000 zlatých a moravský zemský výbor 2000 zlatých.

V roce 1874 rozhodl se zemský sněm moravský změnit rolnickou školu v Novém Jičíně na tříletou střední zemskou hospodářskou školu s německým jazykem vyučovacím. Ministerstvo orby věnovalo na její zřízení částku 10.000 zlatých a roční příspěvek 5000 zlatých. Větší dary přispěli okolní velkostatkáři, Hospodářský spolek ve Fulneku a větší část obcí novojičínského okresu.

Pro střední hospodářskou školu propachtoval zemský výbor moravský budovy žilinského dvora a 37 ha půdy. Na dvoře statku byla postavena jednopatrová budova, ostatní budovy byly restaurovány, byla založena pokusná pole, botanická zahrada, ovocná a lesní školka. Hospodářství bylo vybaveno inventářem a u školy byla vybudována chemická laboratoř.

Otevření střední hospodářské školy v Novém Jičíně se konalo 12. října 1875. Ředitelem školy zůstal i nadále Karel G. Kolb. Školní objekty byly postupně zvětšovány a doplňovány. V roce 1876 byla zřízena meteorologická stanice, roku 1883 semenářská kontrolní stanice, roku 1886 byl na školním statku zaveden odchov plemenných byků kravařského skotu.

Ve školním roce 1881/82 zavedlo ministerstvo orby na středních hospodářských školách maturitní zkoušky. Ty byly v Novém Jičíně zavedeny jako první na Moravě.

V roce 1887 otevřel Hospodářský spolek v Novém Jičíně jednoráční hospodářskou školu, první německou na Moravě. Do roku 1900, kdy byla převzata do správy země, ji absolvovalo 156 žáků. Mimo hospodářskou školu založil Hospodářský spolek v Novém Jičíně v roce 1888 i zimní hospodářskou školu, první s jazykem vyučovacím německým na Moravě. Pro ni za přispění státu postavil novou školní budovu. Školu řídil ředitel střední hospodářské školy, později měla samostatnou správu.

Poněvadž se ukázalo, že spojení se střední hospodářskou školou je nevhodné, byla zimní hospodářská škola v roce 1890 přestěhována do Suchdola n. O. V Novém Jičíně zůstala jen střední hospodářská škola a hospodářská škola. U školy byla přistavěna sýrarna, ošetrovna aj.

V roce 1892 koupil zemský výbor moravský všechny hospodářské budovy žilinského statku a k tomu přikoupil 44 ha půdy.

V roce 1920 byla škola organizována jako škola čtyřletá. Dne 1. ledna 1938 byla postátněna a nesla název Státní vyšší hospodářská škola.

Podle Jubilejní zprávy (Festschrift 1875—1925) vydané Střední hospodářskou školou v Novém Jičíně byla škola již za Rakousko-Uherska tak vybavena, že si ji přicházeli prohlédnout významní pracovníci a veřejní činitelé nejen z Rakousko-Uherska, ale i ze zahraničí. Na všech

výstavách kravařského skotu dostávali býci, odchováni školním statkem, přední ceny. Absolventi školy byli dobřími hospodáři a ve veřejném životě zaujímali čelná postavení. Majitelé velkostatků je rádi přijímali jako spolehlivé úředníky. Na škole působili vynikající odborníci, u rolníků oblíbení. Ředitel K. G. Kolb byl čestným občanem několika obcí, byl členem výboru Rakouské hospodářské rady, členem německého odboru Zemědělské rady moravské, inspektorem nižších zemědělských škol na Moravě a ve Slezsku. Prof. PhDr. Adam Kulíš se stal později ředitelem Střední hospodářské školy v Horních Heřmanicích, PhDr. A. Zoel byl jmenován inspektorem německých hospodářských škol a později profesorem Vysoké školy technické v Brně. Byl také poslancem zemského sněmu a přísedícím zemského výboru moravského. Prof. František Schindler se stal profesorem na Polytechnickém institutu v Rize, odkud přešel jako profesor na Vysokou školu technickou do Brna. Prof. PhDr. Arnošt Schollich byl od roku 1922 poslancem Národního shromáždění a starostou Nového Jičína. Prof. Ing. M. Nitsche odešel na Hospodářskou akademii do Libverdy, Richard Hamerák byl členem mnoha hospodářských spolků na Moravě a inspektorem zemědělských škol, Prof. Ing. František Kunz byl inspektorem německých zemědělských škol a referentem těchto škol v ministerstvu zemědělství.

Podle národnosti studovalo na škole až 30% Čechů. Ostatní byli Němci, Rakušané, Maďaři, Jugoslávci, Poláci, Italové, Albánci a Rusové. Uvážíme-li, že na Moravě byla od roku 1875 jen jedna česká střední zemědělská škola v Přerově, později ještě jedna v Olomouci, pak 30% zastoupení Čechů na Střední hospodářské škole v Novém Jičíně bylo kladným zjevem, vždyť tato škola byla za Rakousko-Uherska jedinou německou střední školou na Moravě.

Rok 1938 je v historii zemědělské školy v Novém Jičíně rokem hanby. Němečtí studenti a někteří profesori úplně podlehli fašismu. Výroční zpráva z tohoto roku uvádí:

„Učitelský sbor a žáci zúčastnili se přijetí německého vojska na náměstí Adolfa Hitlera. 17. října 1938 se konala v rýsovně školy slavnost osvobození (Befreiungsfeier). Do školy přijel i ministr školství Dr. Bernard Rust, prohlédl si školu a nakonec se vyjádřil, že škola musí dostat novou budovu.“

Za nejvhodnější řešení považovali příslušní činitelé přeložení školy do Opavy, do paláce střední hospodářské školy — jak bylo doslova zaznamenáno, „který sloužil k pohraniční propagandě, podporoval zde usedlé Čechy, získával nové a reprezentoval se v cizině“. Němečtí činitelé odsoudili vládu Československé republiky, která přý školu v Novém Jičíně po celých dvacet let zanedbávala. Dne 12. listopadu došel škole telegram od Konráda Henleina, komisaře pro Sudety, s příkazem k přestěhování školy do Opavy. Do roku 1944 maturovalo na novojičínské

škole přemístěné do Opavy jen 93 absolventů. V roce 1945 se maturitní zkoušky nekonaly a z tohoto roku se nezachovaly ani písemné doklady.

Hodnotíme-li činnost Střední hospodářské školy v Novém Jičíně do roku 1945, nutno v zájmu historické pravdy uvést, že činnost školy do roku 1918 byla po všech stránkách blahodárná. Škola byla do této doby nositelem zemědělského pokroku, rozšiřovatelem zemědělských zkušeností, má ohromné zásluhy na zvelebení kravařského skotu, rozmnožování kvalitních odrůd obilovin apod. Učitelé byli velmi oblíbeni jak u německého, tak u českého obyvatelstva nejen okresu, ale širokého kraje. Škola měla ohlas i za hranicemi Rakousko-Uherska.

V období první buržoasní republiky plnila škola své úkoly po stránce odborné, méně po stránce sociální a vlastenecké. Nelze vyvrátit, že někteří studenti a profesori byli příslušníci „páté kolony“, která se podílela na rozbití Československa. Rok 1938 to plně dosvědčuje.

Důvod k přestěhování školy z Nového Jičína do Opavy je v rozporu s historickou skutečností. Vždyť škola s německým jazykem vyučovacím byla stejně podporována jako škola s českým jazykem vyučovacím. Svědčí o tom skutečnost, že byla velmi dobře vybavena (viz poznámka vpředu — chodili se na ni dívat i cizinci).

Po porážce fašismu vrací se škola v roce 1945 zpět do Nového Jičína. Prodává v prvním období vývojové změny podle tehdejších potřeb a možnosti zemědělské ekonomiky, aby v jubilejním roce 1966/67 stála na daleko vyšší a významnější úrovni. Škola se stala mezi zemědělskými školami, na místě, které jí, nejen z dobré tradice a historických skutečností, ale z odpovědné a vzorné práce, právem náleží.

Prameny:

Státní archiv v Opavě — Zemský výbor slezský v Opavě.
Výroční zprávy školy v Novém Jičíně.
Státní archiv v Opavě — Průvodce po archivních fondech 1959.
Protokolní kniha č. 292 z let 1932—1944 prof. sboru školy.
Jahresberichte z let 1939/41.
Korespondence školy.
Festschrift 1875—1925.

Vývoj zemědělské školy v Novém Jičíně po roce 1945

Vzorný učitel Ing. Bohuslav Socha, krajský školní inspektor

Po historickém květnu 1945, kterým se začíná nová etapa našich dějin, je zaznamenána i nová kapitola do historie zemědělské školy v Novém Jičíně. Význam této kapitoly nejlépe dokumentuje skutečnost, že zatím co do roku 1945 absolvovalo tuto školu celkem 2945 žáků, vychová jich naše osvobozená škola do roku 1967 celkem 1113.

Spravedlivý odsun Němců z naší vlasti i z novojičínského okresu umožnil, aby zemědělská škola sloužila českým rolníkům, rozvoji našeho zemědělství. Začátky obnovování školy nebyly lehké. Objekty, které po celou dobu války sloužily nacistům jako „Rekonwaleszentenheim“, byly velmi zchátralé, celé prostředí školy svývalo smutný pohled. Most přes říčku Jičínku byl stržen, omítka na budovách omlácena, okna rozbita, u dveří chyběly kliky a vnitřní zařízení budov bylo zcela demolováno. Avšak budovatelské nadšení obnovovatelů školy, kteří se na základech rozhodnutí ministerstva školství a kultury o zřízení dvouleté rolnické školy v Novém Jičíně pustili do práce, překonalo brzy počáteční překážky, takže už 1. října 1945 bylo možno znovu zahájit vyučování. Zásluhu na tom mají zejména první ředitel obnovené školy Ing. Antonín Svoboda, do té doby profesor na zemědělské škole v Prostějově, a v té době jediný interní učitel Vladimír Laryš. Jinak vypomáhali ve výuce externě — učitelé novojičínských škol. Teprve v roce 1946 se pedagogický sbor rozšířil o další učitelské síly.

Současně s nejnětějšími úpravami školního prostředí byli získáváni i první žáci. Zatím co se dříve dostávaly do výběrových škol převážně jen děti velkých sedláků, otevřely se po našem osvobození brány vzdělání širokým vrstvám naší mládeže. Potvrzuje to i složení žáků prvního poválečného ročníku rolnické školy. Z 23 žáků, kteří do něho nastoupili, pocházelo 14 z rodin drobných zemědělců, 4 byli z rodin středních rolníků, 4 z rodin velkých sedláků a 1 byl z rodiny nezemědělské. Rovněž do hospodářské školy, která byla otevřena současně s rolnickou školou, nastoupilo 30 děvčat především z rodin drobných rolníků. Ředitelkou hospodářské školy byla jmenována Zdeňka Nebovická, která přes poměrně krátké působení této školy dosáhla dobrých výchovných výsledků.

Příprava žáků byla v prvních letech značně ztížena. Během okupace byly veškeré pomůcky ze školy odvezeny; co zůstalo, zničili nacisté. Při zahájení vyučování nebyly k dispozici ani základní učební pomůcky. Život ve škole se však pozvolna konsolidoval. Během školního roku 1945/46 byl opraven chlapecký internát, budova hospodyňské školy a také některé pomůcky byly zajištěny již v prvním roce. Koncem školního roku 1946/47, kdy vyšli první absolventi rolnické školy, mohla se již škola pochlubit veřejností výstavkou svého zařízení a zařízení školního statku včetně strojního dojení, které tu bylo instalováno jako první v okrese Nový Jičín. Hospodyňská škola se připojila ukázkami celoroční práce žáků.

Zemědělská škola stála vždy v čele pokroku v zemědělství. Hned po jejím obnovení se zapojili učitelé školy do veřejné činnosti. Vykonávali různé odborné přednášky pro zemědělce, radili při zavádění poznatků zemědělské vědy do praxe, pomáhali při realizaci pozemkové reformy, působili jako přehlíželetelé porostů v užívacím řízení. Význam školy nepočítal tedy jen ve výchově zemědělských pracovníků, ale též v její přímé účasti na budování našeho zemědělství a v šíření zemědělské osvěty na vesnici.

Po únoru 1948 přispívali učitelé aktivně k propagaci myšlenek socializace venkova a když začínala v okrese vznikat v roce 1949 první jednotná zemědělská družstva (v Sedlnici, Skotatíně, Suchdole n. O., Kujavách a další — koncem února roku 1949 jich bylo na území nynějšího okresu Nový Jičín už 14), pomáhali učitelé školy při jejich zakládání a zejména při přípravě pracovníků pro funkce v družstvech jejich školním v různých kurzech, později v Družstevních školách práce.

Změněné podmínky v zemědělské praxi si vyžádaly reorganizaci škol. Ve školním roce 1948/49 byla rolnická škola změněna na jednoletou, nově zde byla zřízena základní odborná škola rolnická s pětiměsíčním vyučováním v zimním období a vedle ní proběhly i 2 cesty lidové školy zemědělské. Hospodyňská škola byla v té době zrušena, její budova pak sloužila jako internát rolnické školy.

V roce 1952 odešel do důchodu ředitel školy Ing. Antonín Svoboda a na jeho místo byl jmenován Ing. Josef Bradáč, dosavadní profesor školy. Za jeho působení došlo k dalším úpravám školních objektů. Byla provedena generální oprava chlapeckého internátu, výměna oken v budově dívčího internátu, zřízeny bytové jednotky pro pracovníky školy. Škola se také stále více prosazovala na veřejnosti. Nejen svými absolventy, ale také mimoškolní činností. V té době bylo již v pedagogickém kolektivu 6 interních učitelů, kteří byli zapojeni jako instruktoři JZD, lektori DŠP a jako odborní poradci. Ing. Bradáč sám patřil k nejoblíbenějším lektorům v okrese. Ještě za jeho působení došlo k další reorganizaci školy, která byla vyvolána pokračující socializací zvláště po IX. sjezdu KSČ. Smyslem této všeobecné reorganizace zemědělského

školské na základě usnesení vlády ze dne 3. června 1952 bylo vytvořit ze zemědělského školství ucelený systém výchovy zemědělských odborníků pro socialistické zemědělské podniky.

Tak vznikají v N. Jičíně nové typy zemědělských škol — učňovská škola zemědělská, která vychovávala kvalifikované manuální pracovníky a mistrovská škola zemědělská, která byla určena pro přípravu pracovníků z praxe starších 17 let, kteří měli po doplnění teoretických znalostí zastávat nižší funkce v zemědělských závodcích, jako jsou vedoucí skupin a čet, vedoucí jednotlivých chovů apod. Z 34 prvních absolventů mistrovské školy posílilo provoz 10 v JZD, 15 ve státních statcích, 5 v ostatních zemědělských závodcích a 4 byli ze soukromého sektoru.

Učňovská škola zemědělská byla v této formě v provozu do konce školního roku 1955/56. Pak vznikla na jejím místě samostatná škola zemědělské mládeže, jejímž ředitelem byl ustanoven Frant. Navrátil, dosavadní učitel školy. Zimní škola zemědělské mládeže trvala jen krátkou dobu. Po 2 letech se změnila opět na učňovskou školu.

Mistrovská škola prošla rovněž určitým vývojem. Z původních specializovaných oborů — pěstelského a chovatelského — vznikl smíšený obor pěstelsko-chovatelský a jednoletá výuka byla rozdělena do dvou zimních běhů po 5 měsících. Mezi oběma běhy vykonávali posluchači školy provozní praxi v závodcích, z nichž byli do školy vysíláni.

V roce 1954 došlo ke změně ředitele školy. Ing. Bradáč onemocněl a jeho nástupcem byl jmenován Ing. Bohuslav Socha, od školního roku 1953/54 profesor této školy, který byl ve funkci ředitele do konce školního roku 1962/63. Toto období je charakterizováno dalšími hlubokými změnami v zemědělství a přímo v zemědělské škole.

Zejména po X. sjezdu KSČ nastal rychlý rozvoj JZD, což se projevilo v tom, že na okrese Nový Jičín byla v roce 1958 prakticky dokončena socializace zemědělství. Poslední družstvo vůbec bylo založeno v roce 1959 v Mořkově. Tento rozvoj JZD i státních statků si vyžádal podstatně vyšší počet techniků, které připravují střední zemědělské školy. Tehdejší síť těchto škol zdaleka nestačila v krátkém čase kryt tuto zvýšenou potřebu zemědělských techniků a proto bylo nutné počet středních zemědělských škol zvýšit. V bývalém ostravském kraji byla v té době jen jedna střední zemědělská škola v Opavě. Počátkem roku 1958 byl dán vedoucím oddělení zemědělského a lesnického školství KNV v Ostravě Ing. Zdeněk Škutou podnět k otevření další střední školy a to v Novém Jičíně, protože v tomto místě měla již střední zemědělská škola svou tradici. Veřejnost i vedoucí pracovníci okresu přijali návrh na zřízení zemědělské technické školy příznivě, rovněž stanovisko Ministerstva zemědělství, které v té době řídilo zemědělské školy, bylo kladné, a tak se mohlo přistoupit k obnovení střední zemědělské školy v Novém Jičíně. Bylo rozhodnuto, že otevření zemědělské technické

školy bude uskutečněno dne 1. září 1958. Do té doby však bylo třeba provést v budově školy rozsáhlé stavební úpravy, které by umožnily rozšířit stávající počet učeben z pěti na potřebných osm mimo dalších kabinetů. Učebny byly zřízeny z původních přízemních sklepů a přes značnou počáteční potíže byly všechny přípravy ukončeny včas a dne 1. září 1958 bylo slavnostně zahájeno vyučování na zemědělské technické škole za účasti zástupců kraje, okresu, zemědělských závodů a velkého počtu rodičů prvních šedesáti žáků. Byly to děti družstevníků a pracovníků státních statků (34), z dělnických rodin (18) a ostatních zaměstnanců (8).

Každým dalším školním rokem přibývaly v SZTŠ nové třídy. Koncem školního roku 1959/60 byla zrušena mistrovská škola, od škol. roku 1961/62, kdy byla kapacita školní budovy již plně vytižena střední školou, se učňovská škola zemědělská přestěhovala do budovy Domova mládeže v Novém Jičíně a tam byla koncem uvedeného školního roku zrušena, protože 3 zemědělská odborná učiliště, která byla na okrese Nový Jičín zřízena, plně stačila pro zajištění výchovy potřebného počtu základních zemědělských pracovníků.

Postupné rozšiřování tříd SZTŠ vyžadovalo i růst pedagogických pracovníků. Učitelský sbor se tvořil převážně z mladých zemědělských odborníků s plným vysokoškolským vzděláním a požadovanou odbornou praxí a z mladých učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů. V době, kdy maturovali první absolventi obnovené Střední zemědělské technické školy v Novém Jičíně, bylo již ve škole 14 profesorů odborných předmětů, kteří si doplnili i pedagogické vzdělání absolvováním pedagogického semináře pro učitele zemědělských a lesnických škol a 4 profesory všeobecně vzdělávacích předmětů.

Odchod prvních absolventů ze školy v červnu 1962 se hned pojevil na růstu pracovníků JZD se středním odborným vzděláním. Studium ukončilo 52 žáků, z nichž přešlo do JZD 17, do státních statků 8, do jiných závodů a organizací 15 a k dalšímu studiu na vysokou školu zemědělskou 12. Současně s absolventy denního studia maturovali na SZTŠ i první absolventi tříletého dálkového studia, kterých bylo v tomto školním roce 18. V roce 1962 se zvýšil počet pracovníků JZD se střední školskou kvalifikací v okrese Nový Jičín z 55 v roce 1961 na 113. Už to byla pro JZD velká pomoc. Avšak i od vzniku SZTŠ se profesori ještě ve větší míře podíleli na jiné spolupráci se zemědělskými závodů. Vedle již uvedeně mimoškolní činnosti působili též jako lektori Lidových zemědělských akademií organizovaných Společností pro šíření politických a vědeckých znalostí (některé cykly této akademie probíhaly přímo ve škole), podíleli se při zajišťování okresních ekonomických konferencí i při jiných akcích, kde bylo jejich pomoci třeba. V letech 1960 až 1964 vypomáhali profesori školy přímo jako předsedové JZD v Bludovicích (Ing. Kuchař 1 rok, po něm více než 3 roky Ing. Barton), od února 1963

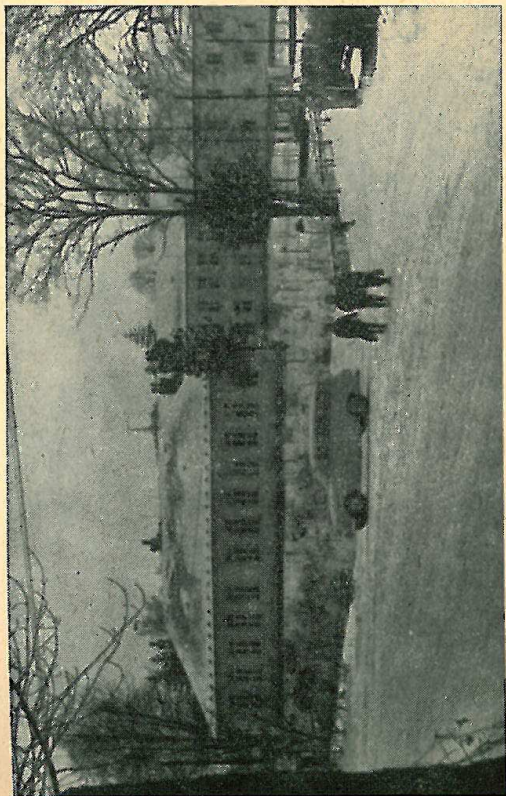
přelšel do JZD Polanka jako předseda JZD Ing. Figala, který je v této funkci dosud.

První absolventi střední zemědělské technické školy se ve velké většině dobře osvědčili v praxi, jako například Anna Šimčíková, zootechnička JZD Bernartice, Marie Volná, zootechnička JZD Kateřinice-Trnávka, František Brož, zootechnik JZD Žabeh, Jaromír Kublák, zootechnik JZD Frýčovice, Bohumil Paprők, zootechnik státního statku Hnojník, hospodářství Tošanovice, Jan Chýlek, zootechnik JZD Kozlovice aj. 12 prvních absolventů, kteří přešli k dalšímu studiu na vysokou školu zemědělskou, bude letos končit studium a podle dosavadního průběhu lze soudit, že úspěšně. Nejlépe si z nich vedou Jiří Curda, Zdeňka Štramberská a Josef Homola. Rovněž absolventi dálkového studia SZTŠ si vedou velmi dobře. V současné době už 25 absolventů tohoto studia zastává funkci předsedy JZD. Z nich třeba jmenovat alespoň Jana Cabáka v Mořkově, kde se také velmi dobře uplatňuje absolvent novojičinské mistrovské školy, dálkového studia zdejší SZTŠ a vysoké školy zemědělské Ing. Jan Machač jako agronom družstva, Josefa Černého v Životících, Vlastimila Horáka ve Starojické Lhotě a dalších.

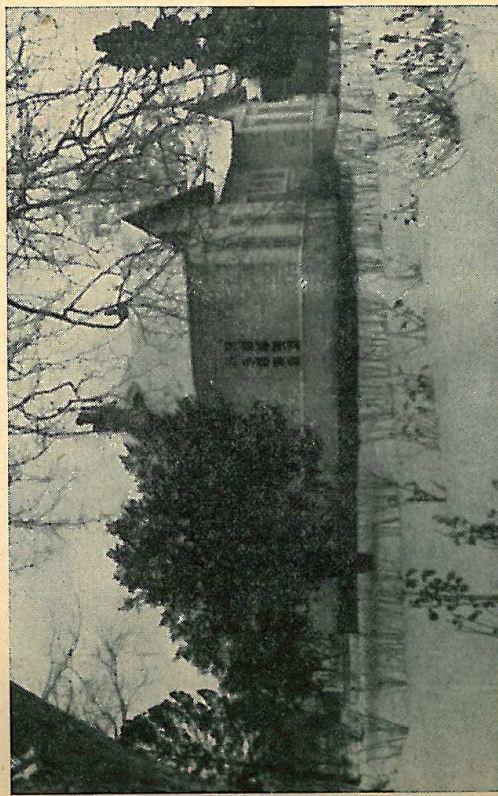
Budování střední zemědělské technické školy bylo spojeno i s vytvářením podmínek pro kvalitnější výchovně vzdělávacího procesu. V budově chlapeckého internátu byla zřízena chemická laboratoř, postupně doplňována potřebnými pomůckami, v další budově se zařídila malá tělocvična — dnes přebudována na chlapecký internát. Začalo se s vybavováním biologické laboratoře a každoročně byly doplňovány učební pomůcky jak nákupem, tak svépomocí v rámci STTM. Rozvoj školy byl podporován značnými přídělky finančních prostředků. Tak například adaptace školy si vyžádala téměř 700.000 Kčs, generální opravy dalších budov si do roku 1966 vyžádaly částky více než 300.000 Kčs, na nákup vybavení školy a učebních pomůcek bylo do roku 1966 věnováno ze státního rozpočtu přes 500.000 Kčs. V současně době například jen hodnota učebních pomůcek činí 435.000 Kčs a hodnota knihovny přes 70.000 Kčs. To vše je jasným dokladem toho, jak naše společnost pečuje o rozvoj vzdělání.

V posledních letech se Střední zemědělská technická škola v Novém Jičíně pod vedením Ing. Josefa Mužného dále rozvíjí a předává našemu zemědělství každoročně nové absolventy. Došlo k dalšímu podstatnému zlepšení prostředí ve škole, o kterém se budou moci účastníci oslav sámi přesvědčit. Pedagogický sbor cílevědomě zkvalitňuje svou práci uplatňováním zásad modernizace vyučovacího procesu v nejširším slova smyslu a výsledky této práce se projevují u absolventů, kteří se v praxi dobře osvědčují.

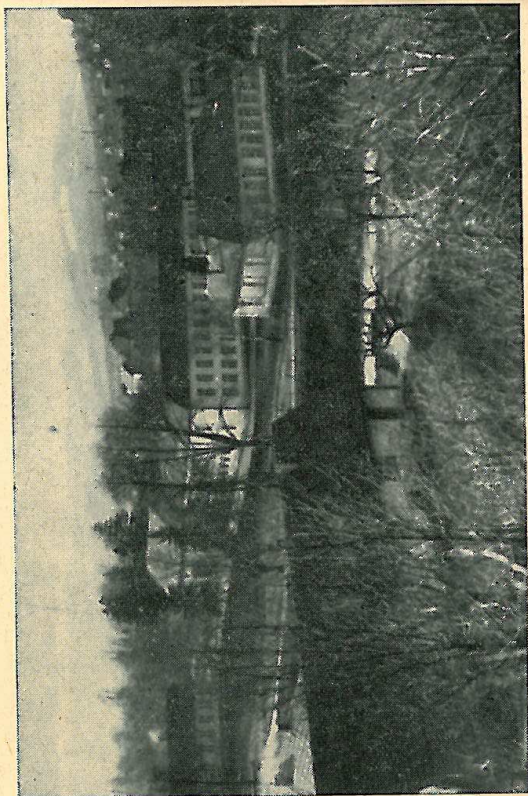
Jsmo přesvědčeni, že v další stavce v navázání na dobré tradice školy bude dosahovat Střední zemědělská technická škola v Novém Jičíně stále lepších výsledků ve prospěch našeho zemědělství a celé společnosti.

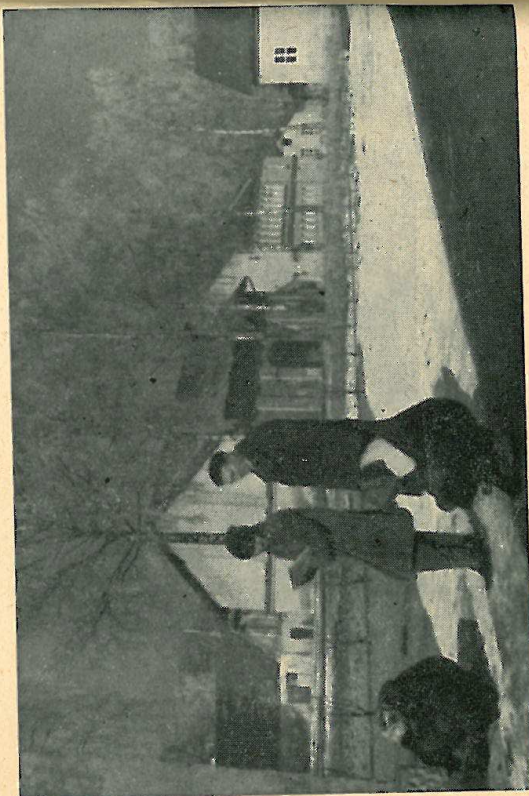
Čelní pohled na školní budovy.

Pavilón chemie a biologie.

Školní budovy.

Rozvoj školního statku

Ing. Antonín Kňura

Po osvobození naší vlasti v roce 1945 byla v Novém Jičíně obnovena zemědělská škola i školní statek v původních objektech. Škola i statek byly převzaty v dezolátní stavu.

Z živého inventáře zůstal 1 pár koní, 5 krav, 1 pár volů, 1 tele a 1 prasnice. Za těchto podmínek začali ředitel školy Ing. Ant. Svoboda a vedoucí VI. Látal budovat účelový školní statek. Provoz musel být zajišťován z větší části žáky a často docházelo k tomu, že plynulost provozu zajišťoval ředitel školy s vedoucím školního statku osobně.

Přes počáteční potíže se statek rozvíjel, zlepšovala se úrodnost půdy a užitkovost zvířat, zvyšovaly se stavy zvířat. Vedoucí statku se snažil obnovit chov kravařského skotu. Mechanizační park byl značně rozšířen a již v roce 1946 bylo zavedeno na školním statku strojní dojení jako první v okrese. Po VI. Látalovi nastupuje v roce 1946 Fr. Novotný, po něm v roce 1948 Raimund Komoň. V roce 1953 je statek téměř konzolidován, avšak nevyhovuje účelovosti a vzniká opravdový požadavek na jeho rozšíření. Roku 1953 nastupuje do funkce vedoucího školního statku František Musial, kterého vystřídal již v roce 1955 Cyril Žárský.

V roce 1958 dochází k rozšíření školního statku na výměru 176,08 ha, převzetím pozemků některých soukromých zemědělců. Zároveň dochází ke změně vedoucího. Nastupuje Antonín Kňura, dosavadní agrotechník školního statku v Nové Vsi. Rozšířením půdního fondu vystává požadavek na rozšíření výstavby, a proto v roce 1959 se přistupuje ke stavbě volné stáje pro dojnice s kapacitou 90 ks včetně porodny a letníku.

Nejlepších výrobních a hospodářských výsledků dosahuje školní statek v roce 1964. Malá výměra však dosud neodpovídá účelovosti školního statku.

Příležitost k rozšíření statku se naskytla rozhodnutím o likvidaci JZD v Žilině u Nového Jičína, které jako příměstské družstvo nestačilo tempu vývoje ostatních družstev v okrese.

O půdu JZD rozdělil se školní statek a státní statek v Příboře. Tím se výměra školního statku zvýšila na 407,12 ha. Převzatá půda je však zamokřena. Dosavadní meliorace jsou přerušeny, vzniká požadavek odvodnit nejvíce postižené části. K melioracím na 45 ha dochází již

v roce 1965 a podle toho je usměrněn nový osevní postup. Pro další léta zůstává dokončit meliorace na ploše 70 ha, na ploše 60 ha drenáže podchytit a obnovit.

Po rozšíření statku dochází k většímu využití mechanizačních prostředků. Možností kompletace linek je dána i možností účelné změny osevního postupu. Školní statek je zařazen do výrobní oblasti bramborařsko-ovesné s nadmořskou výškou 290–400 m a expozicí jihovýchodní a severovýchodní.

Jsou vytvořeny dva osevní postupy:

- přífaremní o výměře 82,58 ha, který zajišťuje podstatnou část zelené a suché píce a pastvy,
- polní o výměře 301,58 ha k intenzivnímu poláření, se zaměřením na pěstování zrnin, trav na seno, jetelovin a výroby pícinin.

Katastr školního statku leží na jižní okrajové části Moravské brány a do této oblasti také zasahuje beskydský masiv. O to více je tato oblast postižována nerovnoměrnými a nárazovými srážkami, které v posledních letech jsou stále zřetelnější. Výjimečný stav byl v roce 1966, kdy proti normálu spadlo o 350 mm více srážek. Nejvyšší množství bylo zaznamenáno v červenci r. 1966, kdy spadlo 338 mm vody, která způsobila značné škody v rostlinné výrobě.

Strojní park školního statku je již dnes kvantitativně i kvalitativně uspokojivý. Je umožněna komplexní sklizeň sena, obilovin a pícinin. Nedořešena zůstává mechanizovaná sklizeň brambor vlivem půdního reliéfu a nedořešeného vývoje vhodných strojů. V roce 1965 vybudoval školní statek ve vlastní režii ocelokůlnu pro úschovu strojů. Rozšířený strojový park si vyžádal zásadní řešení úpravy dvora a komunikací. V roce 1965 a 1966 podařilo se tyto komunikace upravit tak, že slouží účelově i esteticky. Opravárenské dílny byly v posledních letech doplněny potřebnými mechanismy a slouží nejen k opravě strojů a nářadí, ale také praktické výuce žáků. K řešení zůstává dobudování sociálního zařízení pro zaměstnance rostlinné výroby, obnovení polních komunikací, které byly zničeny povodněmi v roce 1966, vybudování tankovací stanice a váhy.

Rozhodujícím odvětvím školního statku je živočišná výroba. Počátkem roku 1965 převzal školní statek od JZD základní stádo dojníc, pranic a výkrm prasat včetně stájových prostorů. Zdravotní a kondiční stav dojníc byl velmi neutěšený a převzatá krmiwa zajišťovala jen základní dávku. Bylo třeba zajistit potřebné množství objemných a jačmenných krmiv, ozdravit stádo, provést točální asanaci stáji a okolí. Dochází k brakování 25 kusů dojníc s velmi nízkou užitkovostí a špatným kondičním stavem. Dojivost převzatých dojníc činila na kus a den 2 litry mléka, zatím co vlastní stádo školního statku vykazovalo v té době dojivost na kus a den 9,2 litrů. V roce 1964 činila dojivost na dojnic

Některé ukazatele

hospodaření školního statku SZTŠ v Novém Jičíně

Jan Bittmann, ekonom školního statku

Ukazatel	1956 skuteč.	1960 skuteč.	1964 skuteč.	1966 skuteč.	1967 plán
Orná půda v ha	73,44	134,57	137,52	321,51	321,51
Zemědělská půda v ha	92,01	170,00	176,08	384,16	384,16
Stav skotu v kusech	48,00	105,50	141,80	189,00	190,00
z toho krav v kusech	23,00	46,60	25,60	92,00	84,00
Prasat celkem v kusech	73,00	72,80	199,00	249,00	247,00
Ovci celkem v kusech	—	—	—	26,00	230, —
Koní celkem v kusech	3,00	3,80	4,00	4,00	4,00
Dřebež celkem v kusech	314,00	1.278,10	1.482,30	802,00	778, —
Velkých dobytčích jedn.	78,50	117,10	172,70	201,50	220,00
Hodnota budov a staveb v tis. Kčs	705, —	2.392, —	3.174, —	4.358, —	4.800, —
Hodnota strojů v tis. Kčs	293, —	610, —	816, —	1.061, —	1.080, —
Náklad na 1 l mléka v Kčs	2,47	2,16	2,29	2,98	2,58
Dojivost na dojnicí ročně v litrech	2.916, —	2.608, —	3.415, —	2.453, —	2.500, —
Náklad na 1 kg přírůstku vepřového masa v Kčs	11,68	10,07	9,25	10,22	11,08
Průměrný denní přírůstek vepřového masa v kg	0,501	0,540	0,450	0,517	0,493
Tržby na 1 ha zeměděln. půdy v Kčs	3.236, —	6.161, —	7.712, —	5.253, —	6.242, —
Hrubá zemědělská produkce na 1 ha zemědělské půdy v Kčs	5.003, —	6.666, —	8.036, —	5.580, —	7.420, —

ročně 3458 litrů, převzetím dojnic z JZD klesla v roce 1965 na 2036 litrů. V roce 1966 vzrostla již na 2350 litrů a jsou již dány předpoklady pro další zvyšování.

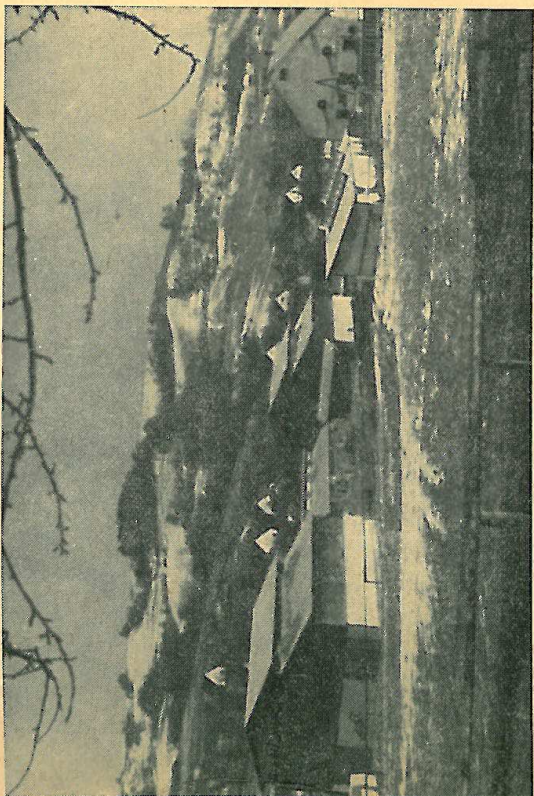
Byla převzata také porodna prasníc pro 36 kusů prasníc a adaptovaná výkrmna pro žír prasat. Kondiční stav prasat byl sice podprůměrný, ale brzy se upravil. Stejně tak tomu bylo se zdravotním stavem, hlavně u selat. Na rychlé zlepšení stavu prasat se podíli nejen zvýšená ošetrovatelská péče a kvalitnější krmivová základna, ale i podstatný zásah do úpravy hygienického prostředí v odchovněch, i přes tyto záahy nepodařilo se dosud dohnat výsledky roku 1964. Zatím co před rokem 1965 bylo docíleno odstavu selat od 1 prasnice 19 kusů za rok, poklesl tento v roce 1965 na 15 ks. Správa školního statku usiluje o stále zlepšování užítkovosti výměnou málo produktivních prasníc za užtíkovější, dále nákupem zajišťuje plemeníky se zaměřením na produkci užtíkových kříženců.

Výroba vepřového masa vykazuje od roku 1964 znatelně lepší výsledky. V roce 1966 činil průměrný denní přírůstek na kus a den 0,517 kg. Zvyšování užtíkovosti se projevuje lepším zabezpečením krmivové základny, ošetřování a výsledky kříženců Landrace x bílé ušlechtilé.

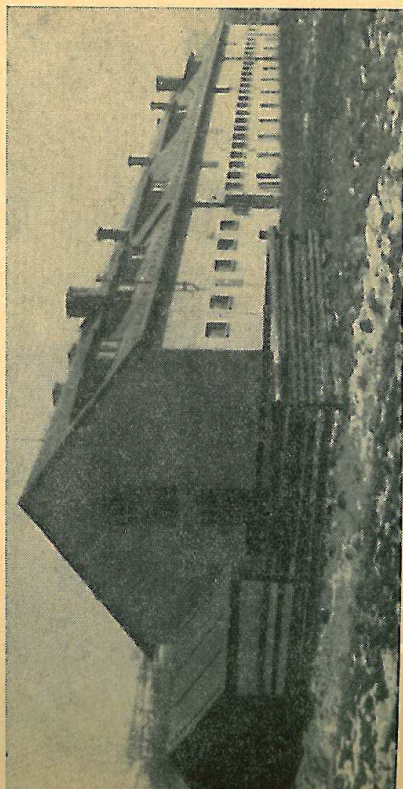
Školní statek odchovává také mladý hovězí dobytek, jednak pro vlastní potřebu a okolní školní statky, jednak pro aukční trh.

Po dohodě s odborem školství a kultury Sm KNV dochází na statku k částečné specializaci v rámci školních statků Sm KNV, čímž se sleduje je především zlepšení hospodářských a ekonomických výsledků při plném zabezpečení předepsané společenské objednávky. Školní statek se bude i nadále zabývat chovem skotu, odchovem mladého skotu na aukční trhy a postupným přechodem odchovu plemenných byků. Zavádí se plemenný chov ovcí k využití nesnadno přístupných pastvin. Nadále zůstává užtíkový chov prasníc se zaměřením na produkci kříženců (česné bílé x Landrace, Cornwall) a výroby vepřového masa jako doplněk základního chovu.

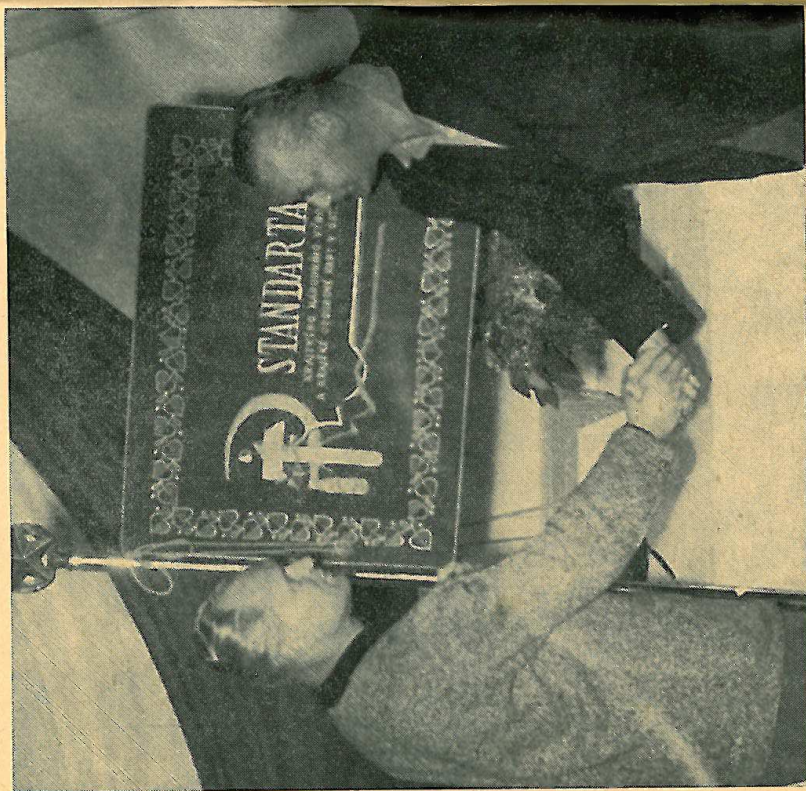
V roce 1966 odchází ze školských služeb Ing. Antonín Kňura a na jeho místo nastupuje jako vedoucí školního statku prof. Ing. Jiří Bartoň. V současné době vede školní statek Pavel Kořenek.

Školní statek — odchovna mladého skotu.

Porodna prasníc na školním statku.

Ve slavnostní chvíli.

Ředitelé stoleté zemědělské školy v Novém Jičíně

Ing. Marie Mužná, středoškolská profesorka

Historie zemědělské školy v Novém Jičíně sahá až do roku 1864, kdy při nižší realce byl zřízen jednorocní učební kurs pro budoucí zemědělce. Otevření dvouleté rolnické školy spadá do školního roku 1866/67. Prvním ředitelem Rolnické školy v Novém Jičíně byl jmenován mladý a zkušený odborník české národnosti

Josef Dobeš, nar. 2. března 1831 v Březových Horách u Příbrami. Studoval na realce v Příbrami, učitelskou průpravu získal v Budči, kde při vzorné hlavní škole získal učitelskou způsobilost pro hlavní školy a technický obor. Zemědělské vzdělání nabyl studiem polytechniky v Praze. Působil na rolnické škole v Rabině, dále v praxi jako adjunkt a správce na panství na Moravě. Ředitelem rolnické školy v Novém Jičíně byl jmenován v roce 1866, odkud byl v roce 1869 povolán do funkce prozatímního profesora tehdejšího vyššího hospodářského učiliště v Táboře, kde se stal v roce 1873 ředitelem. Zemřel 23. října 1890.

V roce 1869 spravoval školu přechodně ředitel rovněž české národnosti

František Krček, který ještě v tomtéž roce odešel na hospodářskou školu v Černovicích v Bukovině. Správu školy převzal Karel G. Kolb. Když v roce 1875 byla rolnická škola v Novém Jičíně povýšena na střední hospodářskou škou, byl ředitelem školy ustanoven dosavadní ředitel rolnické školy

Karel G. Kolb, který na škole působil jako ředitel přes tři desetiletí, od roku 1869 do roku 1905. Karel G. Kolb je právem označován za nej důležitější osobnost, která na střední zemědělské škole v Novém Jičíně v minulosti působil. Byl velmi činným i mimo školu ve službách Kravatska a zastával četné veřejné funkce. Vládní rada Karel G. Kolb byl penzionován v roce 1905 a zemřel 7. dubna 1918.

Od roku 1905 byl pověřen funkcí ředitele školy profesor

Ing. Bedřich Schneider, který neúnavně a se zápallem pracoval pro rozvoj školy. Vyučoval chov hospodářských zvířat, anatomii a fy-

ziologii, taxaci a účetnictví. Školu spravoval až do roku 1925, kdy byl penzionován. Od roku 1925 do roku 1927 byl ředitelem školy

Ing. Richard Hamerák, který na škole působil již jako profesor od roku 1888. Již během své profesorské činnosti byl hospodářský rada Ing. Hamerák pověřen funkcí zemského inspektora hospodářských škol a získal si značné zásluhy také v Kravatském hospodářském spolku. Vyučoval produkci rostlinné, mechanizaci, anatomii a fyziologii rostlin, botanice, zahradnictví, melioraci a zemědělské praxi. Do penze odešel v roce 1927. Od roku 1928 do roku 1928 byl ředitelem školy

Ing. František Kunz. Protože vládní rada Ing. Fr. Kunz byl ve funkci státního a zemského školního inspektora hospodářských škol, zastupoval ho ve funkci ředitele školy Valfréd Dörrich.

Ing. Dr. Valfréd Dörrich působil na škole již jako profesor od roku 1925. V roce 1927/28 zastupoval ředitele školy Ing. Kunze a od roku 1928 byl definitivně jmenován ředitelem školy. Vyučoval na škole anatomii a fyziologii hospodářských zvířat, všeobecnému chovu zvířat, obchodní korespondenci a mechanizaci. Na škole v Novém Jičíně působil až do roku 1939, kdy byla škola mocí okupantských úřadů přestěhována do Opavy.

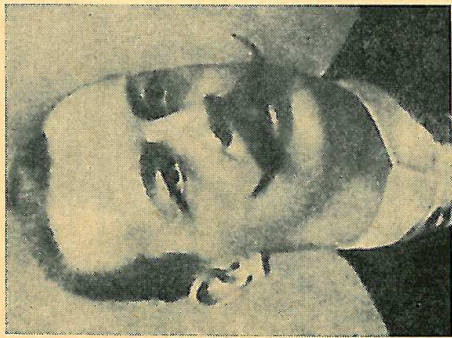
Po osvobození naší vlasti v roce 1945 nastává nový rozvoj zemědělské školy v Novém Jičíně. Ředitelem školy byl ustanoven

Ing. Antonín Svoboda, nar. 18. prosince 1897 v Rosicích u Brna. Maturoval na klasickém gymnasiu v Brně a po návratu ze zajetí v roce 1919 studoval na Vysoké škole zemědělské v Brně. Po promoci a získané praxi v zemědělském provozu působil jako profesor na zemědělské škole v Prostějově až do roku 1945, kdy byl jmenován ředitelem školy v Novém Jičíně. V roce 1952 byl penzionován a nyní žije na zaslouženém odpočinku v Písnici u Prahy. Ing. Antonín Svoboda má velké zásluhy za obnovení zemědělské školy a školního statku v Novém Jičíně po roce 1945.

Po odchodu ředitele Ing. Antonína Svobody byl ředitelem

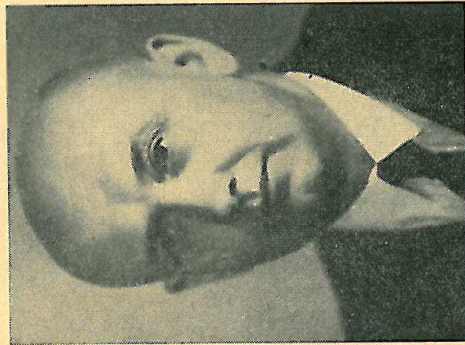
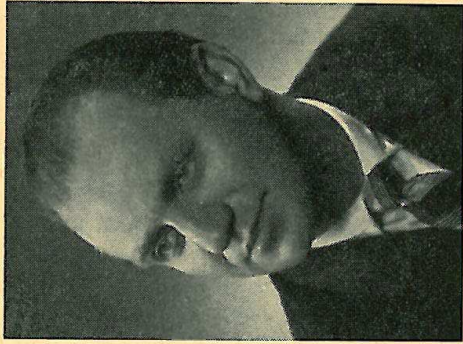
Ing. Josef Bradáč, nar. 2. března 1912 v Tylovicích u Rožnova. Po absolvování reálného gymnasia v Holešově pokračoval ve studiu na právnické fakultě v Praze. Z rodinných důvodů předsedal ve studiu na Vysokou školu zemědělskou v Brně. Po promoci působil u správy pastvinářského hospodářství v Tylovicích. Na zemědělské škole v Novém Jičíně působil od roku 1949 a po odchodu ředitele Svobody byl jmenován ředitelem školy. Pokračoval v rozvoji školy a školního statku, ale již v roce 1954 odchází ze zdravotních důvodů do funkce profesora a v roce 1956 do invalidního důchodu. Zemřel ve věku 50 let 8. 4. 1962.

Funkci ředitele školy byl pověřen dosavadní profesor školy

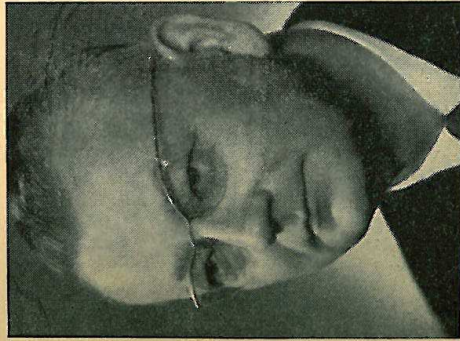

KAREL G. KOLB,
první ředitel střední hospodářské školy
v Novém Jičíně
1869—1905

Vzorný učitel Ing. BOHUSLAV SOCHA
první ředitel
obnovené střední zemědělské technické
školy
1954—1963

Ing. ANTONÍN SVOBODA
první ředitel zemědělské školy
v osvobozené vlasti
1945—1952

Vzorný učitel Ing. JOSEF MUŽNÝ
středoškolský profesor
ředitel SZTS
1963 — dosud

Do funkce ředitele školy byl povolán zkušený zemědělský a školský pracovník

Prameny:
Slavnostní spis na paměť 25letého trvání vyššího hospodářského učiliště v Táboře, Tábor 1891.
Jubiläums-Jahresbericht 1935, Höhere landw. Landesschule in Neu-Titschein-Söhle. Archiv Střední zemědělské technické školy v Novém Jičíně.

Reditel školy:
Vzorný učitel
Ing. Josef Muzn
Ped. zást. ředitele
Ing. Lub. Kopeck
Profesori:

František Navrátil
Ing. Jiří Barton (+ 1967)
Ing. František Kuchař
Ing. Arnošt Kuběna
prom. ped. E. Chřemecová
prom. ped. Josef Orság
II. řada
Ing. Karel Jančeka
Ing. Jan Fobšín
prom. ped. Jan Milič
Ing. Ladislav Valenta
Ing. Jaroš Turek
Ing. Marie Mužná
III. řada
prom. ped. Svat. Socha
Leopold Cigánek
Ing. Jan Váňa
prom. ped. H. Palacká
MVD, z. dělné Podzemny
Vychovatele
Jana Střípekova
Karel Nachtigal

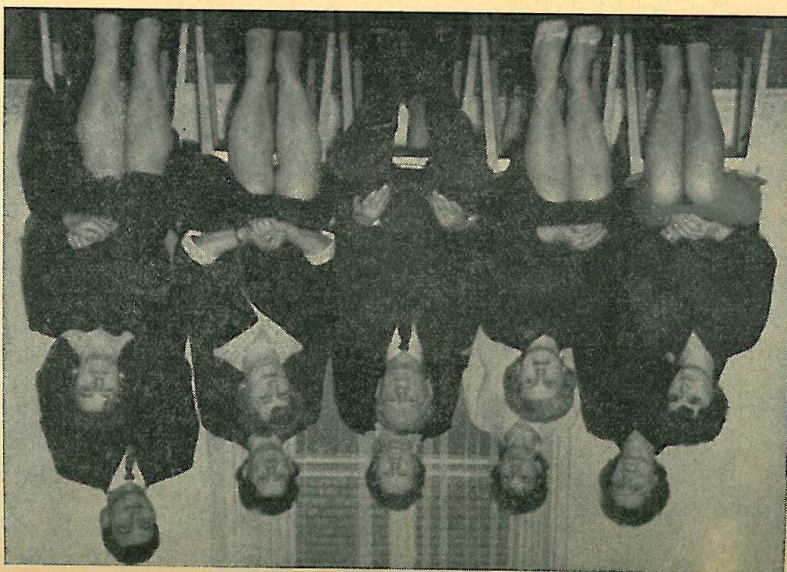
Y. A. O. N.

1966-67

Sitz

Administrativní a správní zaměstnanci školy v jubilejním roce 1966/67

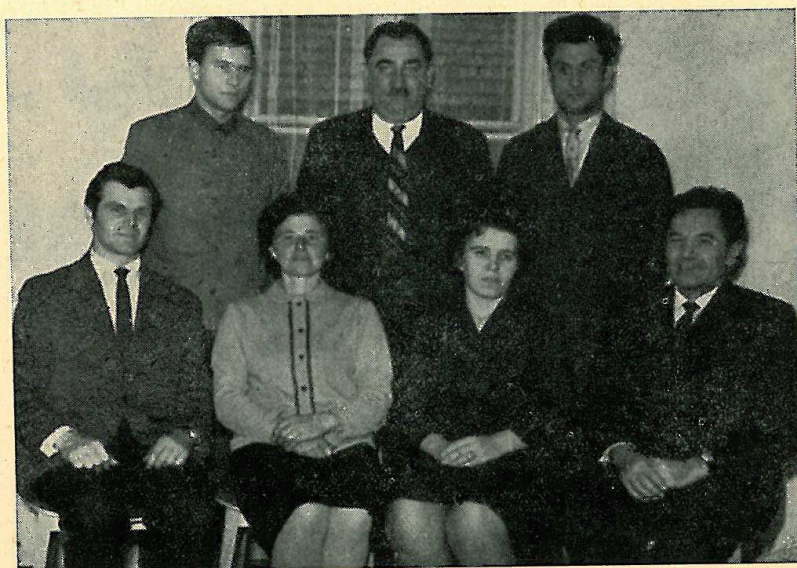

Zleva:
I. řada
Karla Marková
Marie Janíčková
Barbora Malenčková
Aloisie Kofenková
Jiří Šimíček
II. řada
Antonie Turková
Anna Šilová
František Zák
Emilie Zárská
Božena Ondrušková

Seznam interních učitelů a profesorů působících na škole od roku 1866/67

Zpracoval Ing. Jaromír Turek

B. Jméno a příjmení č.	Období působení od do	Hlavní vyučovací předměty
1 Josef Dobeš	1866—1869	nauka o rostlinách
2 Ferdinand Krček	1869—1869	zoologie, botanika
3 Josef Wild	1867—1875	nauka o zvířatech
4 Ferdinand Klement	1867—1876	aritmetika, geometrie
5 Matěj Hölhuber	1868—1877	účetnictví, statistika
6 Jan Jungl	1869—1877	český jazyk, německý jazyk
7 Jan Otáhal	1869—1878	fyzika, geometrie
8 Karel G. Kolb	1869—1905	nauka o zvířatech
9 Emil Winkelhofer	1875—1892	chemie, technologie
10 Josef Oborný	1875—1881	aritmetika, geometrie
11 Antonín Zeebl, PhDr.	1876—1887	nauka o rostlinách
12 Adam Kulicz, PhDr.	1877—1888	účetnictví, statistika
13 Albert Schandera	1877—1893	český jazyk, německý jazyk
14 Leodegar Wenzel	1881—1882	fyzika, geometrie
15 Jan Laumann, Ing.	1882—1891	fyzika, meteorologie
16 František Schindler	1883—1897	fyzika, meteorologie
17 Richard Hamerák, Ing.	1887—1888	mechanizace, botanika
18 František Staudacher	1888—1927	nauka o rostlinách
19 Rudolf Veselý, Ing.	1888—1891	účetnictví, statistika
20 Jan Blaschke, Ing.	1891—1914	zoologie, stavebnictví
21 Alfred Wiener, Ing.	1891—1893	meliiorace, aritmetika
22 František Steffe	1891—1924	chemie, technologie
23 Richard Kienel, Ing.	1893—1908	český jazyk, německý jazyk
24 Max Nitsche, Ing.	1898—1924	meliiorace, praktické cvičení
25 Bedřich Schneider, Ing.	1905/6	nauka o zvířatech
26 Ernst Schollich, PhDr.	1905—1924	anatomie, fyziologie
27 Karel Roth	1908—1920	český jazyk, německý jazyk
28 Indřich Danzer, Ing.	1918—1939	geografie, praktická cvičení
29 Rudolf Tropper, Ing.	1918—1939	nauka o rostlinách
30 Emil Leide	1918—1939	účetnictví, statistika
31 Karel Peschke	1919—1939	literatura, český jazyk
32 Bruno Schweder, Ing.	1921—1922	český jazyk, německý jazyk
33 Richard Reichelt, Ing.	1924—1933	chemie, mineralogie
34 Václav Dörich, Ing. Dr.	1924—1925	anatomie a fyziologie
	1925—1939	praxe, mlékařství

Technicko-administrativní zaměstnanci školního statku v jubilejním roce 1966/67

Zleva:

I. řada

Jaroslav Richter

Robert Stoklas

František Mohorko

II. řada

Pavel Kořenek

Rudolfina Černá

Jiřina Bartoňová

Jan Bittmann

B. Jméno a příjmení č.	Období působení od do	Hlavní vyučovací předměty
35 Ernst Kulík, Ing.	1930—1939	zoologie, obchod, korespondence
36 Erhard Hilscher, Ing. Dr.	1933—1939	geologie, praxe
37 Antonín Svoboda, Ing.	1945—1952	pěstování rostlin, spravovněda
38 Vladimír Laryš	1945—1950	chov zvířat, biologie
39 Antonín Matoušek, Ing.	1946—1948	spravovněda, praktická cvičení
40 Karel Zatloukal, Ing.	1947—1953	chov zvířat, ekonomika
41 Josef Urvlek, Ing.	1948/49	spec. pěst., družstevnictví
42 Berta Kiprová	1948—1952	český jazyk, občanská nauka
43 Olga Součková	1948—1951	nauka o výživě
44 Zdenka Nebovická	1948/49	nauka o domácnosti
45 Alena Matasová	1948—1949	pěst. rostlin, základy ekonomiky
46 Jarmila Klemsová	1948/49	nauka o domácnosti
47 Josef Bradáč, Ing.	1949—1959	chov zvířat, ekonomika
48 Kamila Bradáčová	1949—1951	vedení domácnosti, těl. výchova
49 Alena Matasová	1949—1953	pěst. rostlin, tělesná výchova
50 Alois Zedulka, Ing.	1952/53	chov zvířat, hygiena
51 Emil Prašivka	1952/53	placínářství
52 J. Klapal	1952/53	mechanizace
53 Vítězslav Kantor	1951—1955	mechanizace, chov zvířat
54 Bohuslav Socha, Ing.	1953—1963	pěstování rostlin
55 Jiří Bartoň, Ing.	1953—1961	mechanizace, pěstování rostlin
	1964—1966	praxe
56 František Navrátil	1953—dosud	praxe, chov zvířat
57 Mojmír Veršmířský, Ing.	1956—1962	mechanizace
58 František Kuchař, Ing.	1957—dosud	ekonomika, pěstování rostlin
59 Tomáš Majer, Ing.	1957—1963	mechanizace, chov zvířat
60 Eva Čadova, Ing.	1958/59	biologie, matematika
61 František Zikeš, Ing.	1958/59	organizace
62 Eva Chromcová, prom. ped.	1959—dosud	český jazyk, ruský jazyk
63 Arnošt Kuběna, Ing.	1959—dosud	pěst. rostlin, biologie
64 Marie Kříšková, Ing.	1959—1961	mechanizace, stavitelství
65 Lubomír Kopecký, Ing.	1959—dosud	chov zvířat
66 Jiří Svěrák	1959/60	chov zvířat
67 Karel Janečka, Ing.	1960—dosud	mechanizace, chov zvířat
68 Antonie Orságová, prom. ped.	1960—1965	tělesná výchova, ruský jazyk
69 Josef Orság, prom. ped.	1960—dosud	matematika, fyzika
70 Milan Figala, Ing.	1960—1963	chov zvířat, praxe
71 Jan Hanák, prom. ped.	1961/62	dějepis, občanská nauka
72 Jan Mikš, prom. ped.	1961—dosud	chemie, biologie
73 Jan Fabián, Ing.	1961—dosud	biologie, praxe
74 Jaromír Turek, Ing.	1962—dosud	živočišná výroba, praxe

B. Jméno a příjmení č.	Období působení od do	Hlavní vyučovací předměty
75 Vladimír Vodica, prom. ped.	1962/63	český jazyk
76 Dagmar Ulbrichová, Ing.	1962—1964	pěstování rostlin
77 M. Vašek, Ing.	1962/63	mechanizace
78 Ladislav Valenta, Ing.	1962—dosud	pěst. rostlin, mechanizace
79 František Šturm, MVDr.	1962—1966	veterinářství
80 Josef Mužný, Ing.	1963—dosud	živočišná výroba, občanská výchova
81 Marie Mužná, Ing.	1963—dosud	živočišná výroba, ekonomika
82 Svatopluk Socha, prom. ped.	1964—dosud	tělesná výchova, zeměpis
83 Bohdan Vala, prom. ped.	1964/65	český jazyk
84 Leopold Cigánek	1965—dosud	řízení motorových vozidel
85 Jan Vrána, Ing.	1966—dosud	mechanizace, praxe
86 Hana Palacká, prom. ped.	1966—dosud	český jazyk, ruský jazyk
87 Alena Mikulíková, prom. ped.	1966/67	matematika, tělesná výchova

Mimo uvedené interní učitele a profesory, kteří vyučovali na škole v průběhu uplynulých 100 let, působilo ve škole ještě 87 externích učitelů z jiných škol a zařízení v Novém Jičíně. Jednalo se především o učitele, vyučující všeobecně vzdělávacím předmětům a veterinářství.

Absolventi

zemědělských škol v Novém Jičíně od roku
1864 do roku 1967

Zpracoval

vzorný učitel Ing. Josef Mužný, ředitel SZTŠ

Rok	Druh studia	Počet absolventů
1864—1867	Jednorroční učební kurs pro zemědělce při nižší realce	90
1867—1875	Dvouletá rolnická škola	77
1875—1938	Střední zemská hospodářská škola, později Státní vyšší hospodářská škola	1933
1887—1938	Zemská, později Státní hospodářská škola	626
1888—1890	Zimní hospodářská škola	126
1938—1945	Vyšší hospodářská škola předsílena do Opavy	93
1945—1958	Rolnická škola, později zemědělská mistrovská škola Základní odborná škola rolnická Zimní škola zemědělské mládeže Jednoletá hospodářská škola	328 210 85 118
1958—1967	Střední zemědělská technická škola	372
1864—1967	Celkem	4058

Prameny:

Archiv Vlastivědného muzea v Novém Jičíně
Výroční zprávy školy let 1875—1945
Katalogy školy let 1945—1967

Absolventi

obnovené Střední zemědělské technické školy v Novém Jičíně

Zpracovali Ing. Jar. Turek a prom. ped. E. Chromcová

Školní rok 1961—62

Třídní: Ing. Jan Fabián

Třída: IV. A

Anna Bajarová - Bernartice, Václav Burdík - Lesná Albrechtice, Miroslav Býma - Hodslavice, Jiří Čurda - Gručovice, Josef Dorazil - Hůrka, Eva Dorotíková - Nový Jičín, Karel Gabauer - Lesná Albrechtice, Miloslava Havelková - Nový Jičín, Anežka Hegarová - Starojická Lhota, Marie Holeňová - Petřovice, Marcela Hubová - Janovice, Jan Chytek - Petřovice, František Jarolík - Fulnek, Dušan Jurda - Nový Jičín, Oldřich Korabečný - Petřovice, Bohuslav Korčák - Janovice, Jaroslava Křepelková - Žilina, Gustav Majer - Valašské Meziříčí, Rudolf Novák - Velké Albrechtice, Oldřiška Povlincová - Petřovice, Pavel Pavlík - Starojická Lhota, Břetislav Surovčák - Petřovice, Pavel Sránek - Příbor, Zdena Štramberková - Starý Jičín, Jan Vahdílek - Janovice, Rudolína Vlčková - Skalice.

Třídní: Ing. Lubomír Kopec

Třída: IV. B

Vít Antl - Litovel, Marie Blahetová - Pustějov, František Brož - Žaběň, Jan Bulíček - Trojanovice, Jan Cervenka - Kozlovce, Ludmila Dořičáková - Životice u N. Jičína, František Dřida - Suchdol n. O., Vít Fořtík - Tichá, Anna Furmančíková - Bártovice, Josef Homola - Krásné Pole, Antonín Hanzelka - Štramberk, Jiří Hrabec - Staré Město, Zdeněk Kozub - Poruba, Jaromír Kublák - Fryčovice, Ivo Lindovský - Bocanovice, Vlasta Majerová - Mošnov, Oldřich Martinek - Trebovice, Vladimír Ondruš - Jeseník n. O., Alena Ondrušáková - Palkovice, Jana Šotkovská - Havířov, Bohumil Paprůk - Morávka, Jaroslav Richter - Nový Jičín, Dobromila Šimková - Palkovice, Josef Vaněk - Velká Polom, Vladimír Větil - Dolní Sklenov, Petr Vyskočil - Vsetín.

Školní rok 1962—63

Třídní: Ing. Arnošt Kuběna

Třída: IV. A

Antonín Bezděk - Petřovice, Alois Buček - Malenovice, Vlastimil Cvek - Brušperk, Helena Čmílová - Bocanovice, Marie Dreslerová - Pustějov, Marian Gábel - Jablunkov, Ela Gutková - Vělopolí, Helena Hanzelková - Nový Jičín, Bohumil Havrýlant - Skarčice, Vojtěch Honč - Drnholec, Vladimír Hrdý - Stáří, Vladimír Horký - Hladké Životice, Ladislav Hub - Hostašovice, Marie Knopová - Dobrá, Eduard Mrkva - Buřtovice, Emilie Mroková - Hukovice, Eliška Nytrková - Janovice, Naděжда Petrášová - Blahutovice, Jiřina Rosová - Loučka, Josef Skalka - Mankovice, Anna Svobodová - Mankovice, Pavel Šustek - Starojická Lhota, Josef Uchytěl - Horní Vilemovice, Karel Urbančík - Lubno, Marie Váňová - Kateřinice, Miloslav Zajíček - Podlesí, Jaroslav Zátopek - Ostravice, Marie Zdražilová - Starý Jičín.

Prameny:

Archiv Vlastivědného muzea v Novém Jičíně
Výroční zprávy školy let 1875—1945
Katalogy školy let 1945—1967

Třídní: Eva Chromcová, prom. ped.

Třída: IV. B

Vladimír Březina - Frydlant n. O., Jarmila Holčáková - Suchdol n. O., Libuše Hořková - Studénka, Arnold Kaleta - Dolní Tělitice, František Kaniok - Morávka, Petr Knesl

- Nový Jičín, Jan Kocířek - Mankovice, Ludmila Krčmarská - Bílov, Karel Krygel - Dolní Suchá, Blažena Kubáková - Frýčovice, Ludvík Macháček - Nový Jičín, Zdeněk Malíš - Ostravice, Jan Mikuda - Nový Jičín, Jaroslav Navrátil - Kujavy, Jan Pivoň - Svinov, Marie Monsportová - Prchalov, Ludmila Rozehnalová - Frýdek, Karel Szcurek - Nový Jičín, Pavel Svatoš - Kopřivnice, Miroslav Šimeček - Trinec, Stanislav Štramber-
ský - Palačův, František Ůstohal - Havířov, Jarmila Volná Frýčovice.

Školní rok 1963—64

Třídní: Ing. Jaromír Turek

Třída: IV. A

Rudolf Babinec - Vřesina, Marie Bartlová - Závěšice, Eduard Cibulec - Vlkovice, Vlasta Handlová - Ostrava 9, Vladimíra Havlová - Tichá, František Hruška - Straník, Lumír Chovanec - Frenštát p. R., Oldřich Janáček - Frenštát p. R., Anna Kociánová - Ženkla, Marie Kociánová - Ženkla, Zdenka Konvičková - Tichá, Jaromír Lyčka - Kujavy, Jan Mičulek - Tichá, Jiří Michna - Kunín, Karel Orlika - Loučka, Marie Pa-
pčková - Bernartice, Ludmila Randýšková - Štramberk, Zdenka Šmatelková - Lubo-
měř, Alena Tomášková - Lubojaty, Richard Vlach - Havířov, Zdeněk Vrba - Bílov.

Třídní: Ing. Lad. Valenta

Třída: IV. B

Jiří Bárta - Vřesina, Jaroslav Berka - Pohořílky, Břetislav Brus - Trnávka, Lumír Černý - Dolní Lhota, Petr Eliáš - Kozlovice, Marie Fardová - Loučky u Oder, Marie Hrabco-
vá - Bruzovice, Pavel Hromádka - Hodslavice, Alois Chalupa - Brušperk, Jana Jureč-
ková - Dolní Skenov, Josef Káňa - Trojanovice, Jaromír Kašing - Budišovice, Radomír
Kramoliš - Suchdol n. O., Rita Nowaková - Lhotka u Ostravy, Marie Orsádová - Hu-
kovic, Jiří Pokorný - Havířov, Jan Polách - Drysice, Petr Purnemský - Rybí, Lea
Rotterová - Bravantice, Ladislav Štralka - Trojanovice.

Školní rok 1964—65

Třídní: Ing. Marie Mužná

Třída: IV.

Jana Bárová - Štramberk, Zdenka Bartošová - Hodslavice, Ivana Čadová - Trojan-
ovice, Hana Černá - Klimkovic, Jan Dresler - Loučka, Jaroslav Homola - Klimkovic,
Jaromír Hub - Hostašovice, Jiří Khura - Dolní Lhota, Vlastimil Kurovec - Jeseník n. O.,
Helena Ludvíková - Velké Albrechtice, Karel Madzia - Stará Ves, Marie Mynardová -
Dolejší Kunčice, Vlasta Neuwirthová - Polanka n. O., Bohumila Nováčková - Studénka,
Josef Novák - Děmč, Jiří Ondřej - Lubomeř, Oldřich Pavelka - Žilina u Nového Jičína,
Olga Purnemská - Rybí, Miroslav Richter - Bílov, Milan Ručka - Hladké Životice,
Marie Seifertová - Prchalov, František Seidler - Bílov, Stanislav Skubida - Ostrava I.,
Jan Šustek - Spálov, Petr Tvarůžek - Příbor, Svatoslav Vahalík - Starojická Lhota,
Marie Vašíňová - Fulnek-Jerlachovice, Jaroslav Věmřovský - Petřvald, Ivo Vtrný -
Brušperk, Marie Žižková - Tichá.

Školní rok 1965—66

Třídní: Ing. Jan Fabián

Třída: IV. A

Jana Blahetová - Jilovec, Jana Brvojková - Nový Jičín, Ludmila Cochlarová - Kop-
řivnice, Jiří Castulík - Nový Jičín, Josef Dubec - Děmč, Anežka Goldová - Mořkov,
Jiří Hedvíček - Jilovec, Alena Hrnčáková - Janovice, Josef Hub - Palačův, Miroslav
Koloničny - Tošovice, Emilie Králová - Spálov, Marie Smolková - Sedlnice, Anna
Martinková - Kletné, Miroslava Mikušová - Stará Ves n. Ondřejnici, Josef Novák -
Tošovice, Josef Piskoř - Rychaltice, Jiří Šenkeřík - Tošovice, Josef Štěpán - Bludovice,
Jaroslava Věčanová - Bludovice.

Třídní: Ing. Arnošt Kuběna

Třída: IV. B

Jaroslava Boháčová - Odry, Zdeněk Býma - Hodslavice, Ludvík Hanzlík - Kletné,
Miluše Heratlová - Nový Jičín, Alois Hrnčáček - Mniší, Václav Kabuda - Mniší, Pavel
Krutilek - Janovice, Eva Libosvárová - Nový Jičín, Ivan Majzlík - Nový Jičín, Františka
Fučková - Újezdec, František Rosa - Loučka, Anna Skafupová - Heřmanice, Anna
Sosičková - Dávkovice, Dobromila Šeuerová - Bílovec, Anežka Šprochová - Myslík, Zde-
něk Turek - Hodslavice, Vlasta Zubková - Vřovka.

Školní rok 1966—67

Třídní: Ing. Jaromír Turek

Třída: IV. A

Marie Bartošová - Veřovice, Alena Bečáková - Frenštát p. R., Jana Bukovjanová -
Bartošovice, Petr Holubec - Suchdol n. O., Josef Jakůbek - Kojetín, Zdeněk Kahánek -
Ostrava-Zábřeh, Milena Kahánová - Frenštát p. R., Zdeněk Karlík - Příbor, Hana
Kollnerová - Ostrava I., Jan Konvička - Příbor, Marcela Krausová - Kletné, Miroslav
Kubiček - Příbor, Oldřich Kubenský - Velké Albrechtice, Bohumila Matulová - Lubina,
Milan Melicharík - Kletné, Oldřich Neuverth - Klimkovic, Jiří Pavlín - Blahutovice,
Rostislav Peřík - Nový Jičín-Senov, Miroslava Pytlíková - Krmelín, Stanislav Řehá-
ček - Teškovice, Jaroslav Socha - Štramberk, Vojtěch Šima - Heřmanice u O., Marta
Senková - Tichá, Ludmila Tobišová - Lichnov.

Třídní: Ing. Ladislav Valenta

Třída: IV. B

Eva Beierová - Lukavec, Petr Beseda - Ženkla, Antonín Bílek - Jistebník n. O., Jan
Drozd - Lichnov, Jindřiška Gubová - Skotnice, Marta Hanzelková - Štramberk,
Ladislav Honč - Lubina, Marie Janečková - Palkovice, Jarmila Kamsová - Hukovice,
František Kraus - Ještěbří, Jaromír Kudela - Vřesina, Miroslav Kulák - Bordovice,
Karel Maňák - Kunín, Miroslav Materna - Klimkovic, Libuše Matysková - Jeseník
n. O., Petr Novák - Jistebník, Leopold Oulický - Kopřivnice, Pavel Pargáč - Studén-
ka II, Jiřina Plešková - Kojetín, Marie Pustějovská - Lichnov, Karla Sukupová - Fulnek,
Josef Šojnar - Polanka n. O., Antonín Vahalík - Jičina, Bedřich Zárský - Lubina.

Školní rok 1961—62

Třídní: Ing. František Kuchař

Třída: III. DS

Miloslav Havelka - Nový Jičín, Antonín Horák - Palačův, Vlastislav Horák - Starojic-
ká Lhota, Karel Hrbáček - Žilina, Ludvík Chramec - Jeseník n. O., Josef Hub - Senov,
Pavel Kolenek - Žilina, Jan Kotrla - Senov, Ondřej Kramoliš - Suchdol n. O., Miloslav
Lessmann - Nový Jičín, Jaroslav Mik - Nový Jičín, Oldřich Románek - Jeseník n. O.,
Stanislav Šustek - Palačův, Josef Vítek - Nový Jičín, Milan Vyhliďal - Nový Jičín,
Josef Kučerka - Žilina, Zdeněk Grussmann - Bernartice, Ferdinand Nekl - Nový Jičín

Školní rok 1962—63

Třídní: prom. ped. Antonie Orságová

Třída: III. DS

Marie Ambrožová - Spálov, František Duchoň - Heřmanice, Olga Figalová - Klim-
kovic, Petr Grussmann - Loučka, Marie Grussmannová, Loučka, Prokop Jálavka -
Mniší, Libuše Jandíková - Vražné, Oldřiška Kahánková - Vřovice, Bohumila Krokerová -
Fulnek-Jerlachovice, Jindřich Kucera - Paršovice, Jan Machač - Mořkov, Alfred
Pacsek - Mankovice, Josef Pavlík - Hůrka, Vladislav Petřkovský - Petřkovice, Marie
Porutová - Kletné, Bohumil Trstík - Hladké Životice, Miroslav Janoš - Poličná.

Školní rok 1963—64

Třídní: Ing. Dagmar Ulbrichová

Třída: III. DS

František Freisler - Vřesina, Zdeněk Hons - Hranické Loučky, Karel Svoboda - Dolní Kunčice, František Vojtůš - Suchdol n. O., Dáša Krenzerová - Pustějov, Anna Grohmanová - Studénka, Lubomír Kuláč - Kateřinice, Josef Míhula - Bílovec, Ant. Paprskářová - Suchdol n. O., Ant. Šeuer - Studénka, Miroslav Lyčka - Děrné, Josef Král - Spálov.

Školní rok 1964—65

Třídní: prom. ped. Eva Chromcová

Třída: III. DS

Jiřina Belžiková - Hladké Životice, Jan Cabák - Mořkov, Josef Černý - Životice u Nového Jičína, Jaroslav Dresler - Albrechtický, Josef Dresler - Albrechtický, František Filip - Příbor, Iva Foldýnová - Hladké Životice, František Horák - Dobešov, Anna Leclánová - Nový Jičín, Pavel Michálek - Zavišice, Miliúška Niklová - Tisek, Marie Palicová - Hladké Životice, Vladimír Průšek - Kunín, Zdeněk Snajdar - Albrechtický, Anna Janírková - Nový Jičín, Josef Spínka - Sedlnice, Vlastimil Šustek - Starojická Lhota.

Školní rok 1965—66

Třídní: Ing. František Kuchař

Třída: III. DS

Ludmila Čechová - Fulnek-Jerlochovice, Josef Hanzelka - Bartošovice, Josef Havrlant - Jičína, Bohuslav Horák - Kunín, František Horkel - Příbor, Josef Jerábek - Kunín, Lubomír Jeříšek - Nová Horka, Jan Kozák - Komorní Lhotka, Ludmila Krejčí - Krmelín, Miroslav Maloušek - Loučka u N. Jičína, Vladislav Maurer - Kunín, Jan Mikuš - Jestřebí, Helena Vodová - Hladké Životice, Alfons Novák - Hladké Životice, Blažena Riedlová - Fulnek-Jerlochovice, Otakar Rýc - Bartošovice, Jaroslav Vavřík - Kunín.

Školní rok 1966—67

Třídní: Ing. Karel Janečka

Třída: III. DS

Zdenka Brusová - Nový Jičín, Alois Bubeník - Nový Jičín, František Cihlář - Vítkov, Josef Černava - Tošovice, Jan Hanzelka - Rybí, Karel Hrabovský - Bartošovice, Vlasta Lyčková - Kateřinice, Arnošt Kubík - Nový Jičín, Vlastimil Kurovec - Jeseník n. O., Richard Raška - Libhošť, Čeněk Schneider - Bludovice u N. Jičína, Jaroslav Šebesta - Kunín, Ludmila Šebestová - Kunín, František Vahalík - Jičína, Marie Vyhledalová - Nový Jičín, Augustín Voda - Valašské Meziříčí, Stanislav Matyska - Jeseník n. O.

Učební plán

studijního oboru 111-01/2 — pěstitelství a chovatelství
na Střední zemědělské technické škole v Novém Jičíně.

Schváleno výnosem ministerstva školství a kultury ze dne 26. dubna 1962
č. j. 17.509/62-X/1.

Č.	Učební předměty	Počet týdenních hodin v ročníku				Celkem
		I.	II.	III.	IV.	
1.	Jazyk český a literatura	3	2	2	2	9
2.	Jazyk ruský	2	2	2	2	8
3.	Dějepis	2	2	—	—	4
4.	Hospodářský zeměpis	—	2	—	—	2
5.	Občanská výchova	1	1	1	1	4
6.	Psychologie a hygiena	—	—	—	1	1
7.	Matematika	5	4	—	—	9
8.	Fyzika	4	—	—	—	4
9.	Chemie	5	4	—	—	9
10.	Tělesná výchova	3	3	—	—	6
11.	Biologie	6	—	3	2	11
12.	Mechanizační prostředky	2	5	—	—	7
13.	Geodezie	—	—	2	—	2
14.	Rostlinná výroba	—	4	7	7	18
15.	Ochrana rostlin	—	—	—	4	4
16.	Živočišná výroba	—	4	7	7	18
17.	Veterinářství	—	—	—	3	3
18.	Zahradnictví	—	—	2	—	2
19.	Zpracování zemědělských výrobků	—	—	2	—	2
20.	Ekonomika a organizace	—	—	5	5	10
21.	Účetní evidence	3	3	—	2	8
22.	Praxe	—	—	—	—	—
Celkem		36	36	36	36	144

Nepovinné předměty

23.	Další živý jazyk	2	2	2	2	8
24.	Psalení strojem	—	—	1	—	1
25.	Rízení motorových vozidel	—	—	—	2	2
26.	Matematika	—	—	—	—	—
27.	Sportovní hry	2	2	2	2	8

Škola a praxe

František Navrátil, vedoucí učitel praxe

Pronikavá přestavba zemědělského školství a budování socialismu na vesnici stále více zvyšují požadavky na výkon a výchovu žactva. Teoretické vyučování musí na zemědělských školách vytvořit s praktickým cvičením a internátní výchovou jeden celek, jehož jednotlivé složky mají sice svůj vlastní účel, ale nesmějí být plněny jedna bez druhé nebo na úkor druhé.

Praktický výcvik nesmí být již pouhou bezduchou prací, nýbrž základem výchovným činitelem, podle něhož se zemědělská mládež seznámí s novou organizační prací v socialistické zemědělské velkovýrobě a prakticky pozná, jak se vyššími formami hospodaření zvyšuje množství a jakost zemědělských produktů i hospodárnost výroby.

Při praktickém výcviku se žáci mají seznámit se všemi problémy a těžkostmi, s nimiž se budou setkávat ve svém budoucím povolání. Musí být vedeni k tomu, aby se sami naučili tyto problémy řešit, chyby, nedostatky a překážky odstraňovat. Praktický výcvik je nejlepším výchovným prostředkem k tomu, aby žáci, jako budoucí hospodáři na svých pracovištích, naučili se všestranné šetrnosti a účtě k společnému majetku.

Mnoho již bylo řečeno a napsáno o tom, jak by měl být praktický výcvik při rozdělení nynějšího oboru pěstitel - chovatel organizován. Hlavním problémem však zůstává, jak doveče škola sladit výrobní potřeby školního statku s úkoly danými osnovami. Je možné, že se nám nepodaří vždy přesně zachovat předepsaný počet hodin pro předepsaná témata praktického výcviku nebo docílit toho, aby posluchač nabyl určité dovednosti v takovém časovém sledu, jak je dáno osnovami. Rozhodně se však snažíme o to, aby náš absolvent měl základní dovednosti takové, jaké je vyžadují osnovy a především praxe v provozu.

Všechny složky praktické činnosti žáků střední zemědělské technické školy — praktická cvičení, učební praxe, provozní praxe a odborné exkurze — tvoří harmonický celek.

V současné době jsou kladené zvýšené nároky v souvislosti se změnou zdrojů žactva. Dříve přicházeli na školu žáci většinou ze zemědělských rodin, kteří již z části ovládali základní dovednosti práce zemědělce. Dnes přicházejí na školu žáci i z ostatních sociálně-ekonomických skupin.

Zemědělské povolání je pro ně zcela nové. Většina žáků přichází na naši školu přímo ze základních devítiletých škol a jejich praktické dovednosti ze zemědělství jsou minimální. To se týká i žáků, jejichž rodiče pracují v jednotlivých zemědělských družstvech. I tam nelze předpokládat, že by tyto dovednosti žáci ve větším rozsahu získali, zvláště tam, kde družstevníci nemají záhumenková hospodářství. Proto naše škola musí tento nedostatek vyrovnávat ve výuce praxe.

Pro získání a upevnění základních dovedností zemědělských prací je nejhodnější praxe v I. a II. ročníku. Pro tento účel je nejlepší učební pomůckou školní statek. Zde mohou žáci získávat základní dovednosti, například provádějí jednocení a okopávku řepy, pracují na zahradě, ručně a strojně dojí, seznamují se a pracují s jednoduchými zemědělskými stroji apod. Je nesporné, že právě tyto jednoduché pracovní úkony si vyznačují velkého úsilí při značném počtu žáků. Později nastupuje navíc dovednost, které jsou v pracovní náplni zemědělského technika. Tyto dovednosti a návyky získávají žáci hlavně v průběhu individuální a provozní praxe ve III. a IV. ročníku. Vícedenní učební praxe ve III. ročníku poskytuje žákům komplexní pohled na zemědělskou praxi socialistické velkovýroby.

Abys se žáci co nejlépe a nejhlouběji seznámili se zemědělským provozem na svém pracovišti, jsou jim ukládány krátkodobé studijní úkoly, které musí zpracovat ve stanovené lhůtě a odevzdat učitelům praxe. Studijní úkoly jsou zaměřeny na různé problémy činnosti školního statku. Uvedu příklady:

- provedte časový snímek prací jednoho pracovního dne ošetřovatelky telat na pracovišti č. 1 a tento snímek srovnějte s denním pracovním řádem. Dále zhodnoťte kvalitu práce a dodržování správné normy krmení telat,
- proveďte kontrolu užitekivosti I. stupně u deseti nejlepších dojnic v kravíně na pracovišti č. 2 a proveďte rozbor mléka na tučnost Gerberovou metodou,
- zjistěte množství siláže a sena a podle zásob propočítejte, zda krmi-vo vystačí na celé zimní období v předepsaném množství; v případě nedostatku navrhnete řešení,
- posuďte způsob dojení, ošetřování mléka a denní údržbu dojícího zařízení na pracovišti č. 2,
- podle jednotlivých stájí propočítejte možnost ustájení hovězího dobytka a srovnějte se skutečností. Dále zjistěte mikroklima těchto stájí a o výsledku šetření vypracujte písemnou zprávu,
- proveďte stav osiv a sadby pro jarní období. V případě zjištěných nedostatků navrhnete opatření. Při tom zjistěte odrůdovou skladbu osiv a sadby,

- zjistěte stav ozimů a víceletých pícnin na školním statku a v případě zjištěných nedostatků navrhnete opatření,
- vypočítejte produkci chlévské mrvy a močůvky na školním statku podle stavu zvířat k 1. 1. 1967 a potřebu těchto hnojiv na pěstované plodiny na školním statku. Vypočtenou produkci srovnajte se skutečností a v případě nedostatku chlévské mrvy navrhnete doplnění,
- stanovte množství vápna v půdě na honu čís. 11 a určete, zda je zásoba vápna v půdě dobrá, střední či malá,
- propočítejte, kolik pracovních norem v jarních pracích by měl udělat na školním statku traktor Zetor Super 50 podle jednotlivých plodin,
- atd.

Ve III. a IV. ročníku pracují žáci ve funkci pomocného technika rostlinné a živočišné výroby. Při tom „používají provozních listů šetření“, které vypracovali profesori školy. Provozní listy šetření usměrňují činnost žáků v praxi. Jako příklad uvádím provozní list šetření práce technika žáka v porodně prasníc:

1. Mikroklima stáje:

- teplota Ø 16 st. C (v doupatkách 25—35 st. C),
- relativní vlhkost — 65 až 75 %,
- proudění vzduchu 0,10—0,15 m/vt. (kataanemometr, svíčka, navlhčený prst),
- světlo (1/12 až 1/15 podlahové plochy = plocha oken).

2. Celkový stav stáje:

- stav zářiva,
- vybilení stáje (2—3krát za rok),
- stav chodeb a kotců (podlahy),
- stav koryt a použité mechanizace,
- stav zábran,
- celková čistota a údržba stájového zařízení,
- stav výběhů a ostatních odchovných zařízení.

3. Zdravotní stav zvířat:

- výživný stav zvířat (prasníc i selat),
- sledování exterierních znaků chorob,
 - barva viditelných sliznic,
 - kůže (barva, vyrážky, poranění atd.),
 - srst (lesk, naježení),

- výtoky (oči, nos, pohlavní orgány),
- končetiny (fyziologie končetin),
- výkaly, moč (barva, konsistence),
- chuť k žrádlu,
- celkový stav zvířete (včetně čistoty a ošetřování),
- měření teploty (je-li příznak choroby) — do konečnicku,
- podezřelá zvířata — do izolační stáje a volat veterinární službu,
- dodržování zdravotnických a hygienických předpisů při porodu.

4. Prevence a hygiena:

- desinfekční rohože a truhlíky,
- výstražné tabulky (zákaz vstupu cizím osobám),
- vybavená lékárníčka,
- převlékárna (ošetřovatelé se musí převlékat),
- sociální zařízení (umývárny, sprchy, záchody),
- čistota všech zařízení,
- pravidelná desinsektace a deratizace,
- osobní hygiena a čistota ošetřovatelů.

5. Bezpečnost práce:

- stav elektroinstalace, vodoinstalace, kanalizace a stav hromosvodů,
- výstražné tabulky (zákaz manipulace s otevřeným ohněm),
- umístění hasicích přístrojů a ostatních protipožárních zařízení,
- umístění směrníc o protipožární ochraně (na viditelném místě),
- stav stáji (schody, chodby, stropy, mechanizace, sklady atd.),
- umístění a instalace strojů, kryty (na hřídelích, soukolí, řemenicích atd.),
- odborná instalace výhřevných zařízení.

6. Sklady:

- způsob uskladnění krmiva (objemného, jaderného),
- zajištění proti krádeži,
- zajištění proti vlhku, hlodavcům, požáru.

7. Evidence:

- stájové tabulky a čísla zvířat (musí souhlasit),
- vedení přípustčích rejstříků,
- evidence výdeje krmiv (objemných i jaderných),
- způsob vážení krmiv a výdejků,
- vážení zvířat (selat, prasníc).

8. Krmení:

- Způsob krmení — dodržování krmných dávek,
- příprava krmiv, zchutňování,
- příkrmování selat,
- využití nových metod krmení,
- čistota žlabů,
- napájení (dostatek vody),
- nezávadnost krmiva.

9. Celková organizace:

- nástup do zaměstnání,
- dodržování denního pracovního řádu,
- kontrola práce hlídače,
- připouštění prvníček (váha 120 kg),
- štípání zubů narozeným selatům,
- pořádek kolem stáje,
- udržování hnojiště,
- dodržování pravidelnosti sání selat.

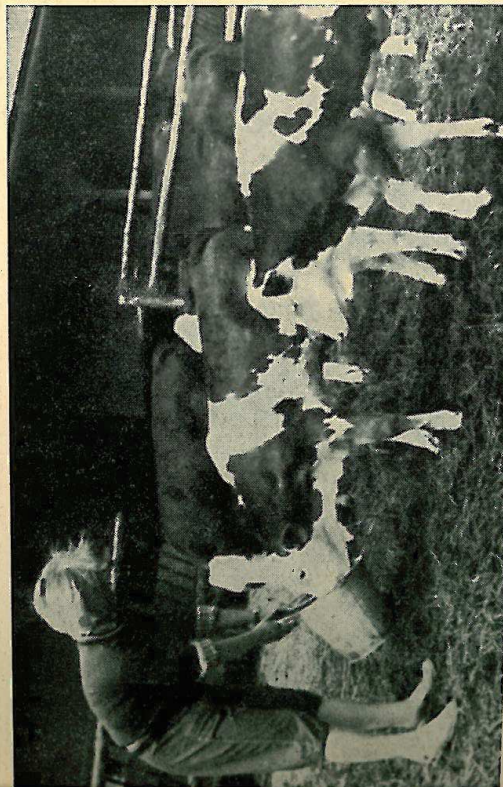
Podobné listy šetření jsou zpracovány pro všechna pracoviště živočišné i rostlinné výroby.

Je přirozené, že školní statek nemůže v celé šíři postihnout požadavky praktického výcviku. Z toho důvodu využívá škola v ojedinělých případech těch zemědělských podniků, které na určitých úsecích tyto požadavky splňují. Tak například v JZD Jakubčovice se žáci seznamují s nejprogressivnějšími formami na úseku chovu slepic, v JZD Loučka u Nového Jičína se žáci seznamují se syntetickou výživou v žiru býků, na státním statku Příbor - hospodářství Šenov se seznamují s moderní technologií výkrmu prasat. Obdobným způsobem vyhledáváme ty podniky, které mohou žákům poskytnout poznatky z nejnovější velkovýrobní technologie. Tak se ideálně uplatňuje spojení školy s širokou zemědělskou praxí.

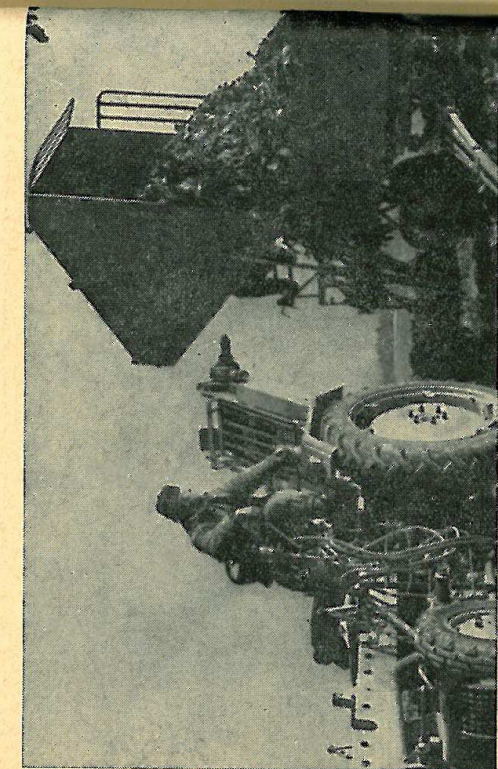
Pracovníci školy a školního statku se snaží, aby škola, věrna své dobré tradici, si udržela vysokou odbornou úroveň a aby vychovávala uvědomělé a zdatné techniky pro naše socialistické zemědělství.

Kontrola snůšky

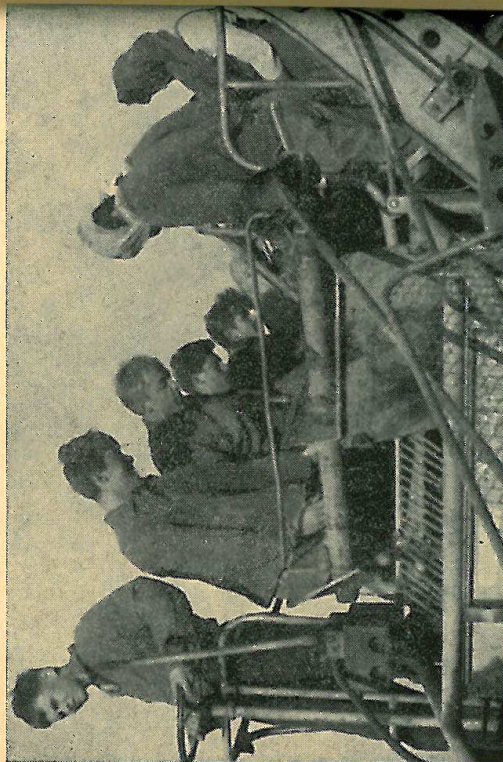
To byla její oblíbená práce

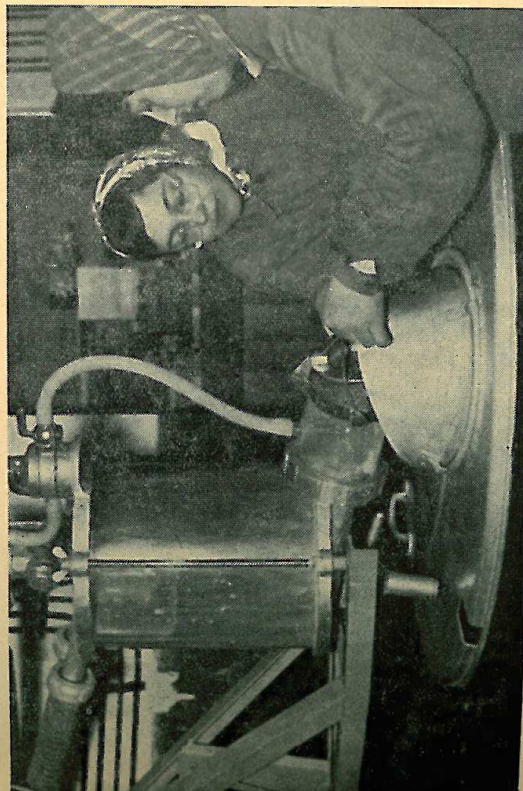
Stroje, to je jejich...

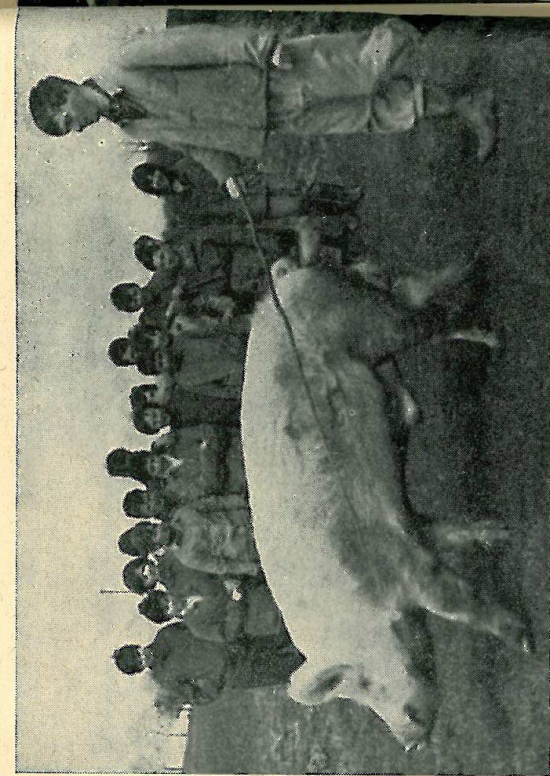
Strojní dojení bylo zavedeno na školním statku jako první v okrese

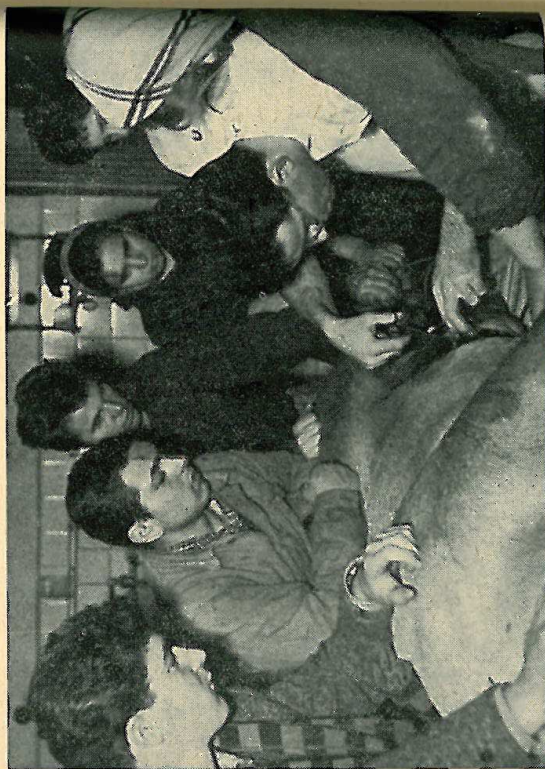
Na takovém stroji se každý cítí řidičem

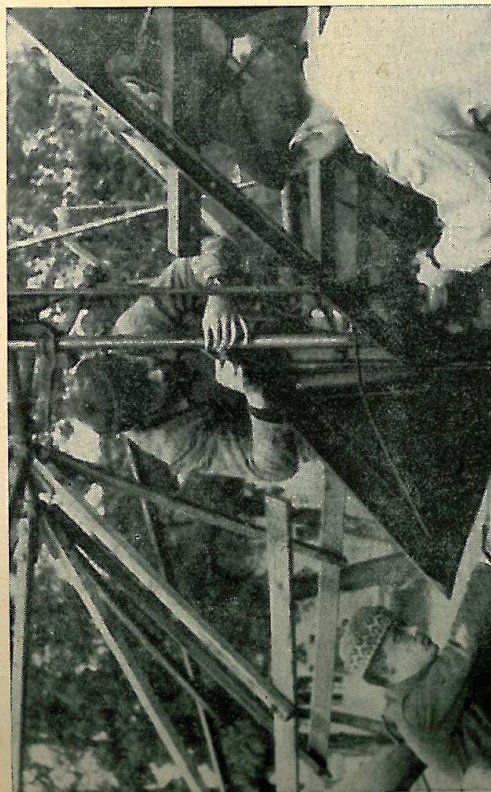
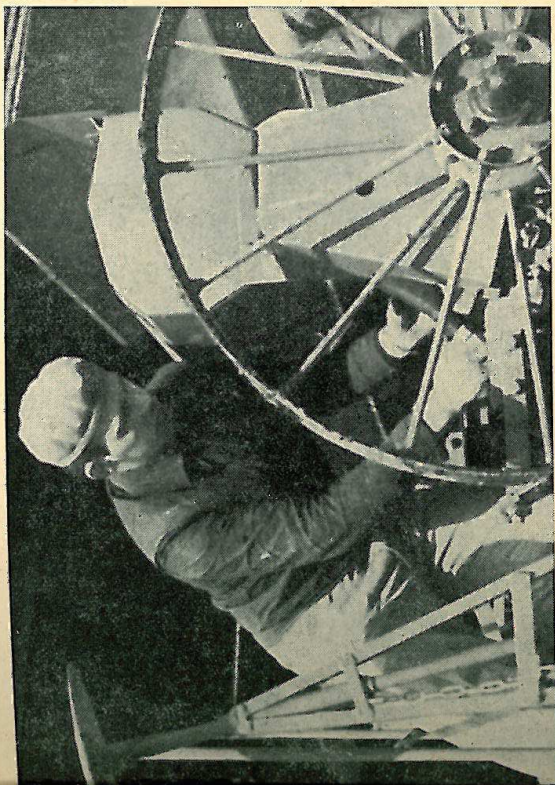
Poslední přípravy

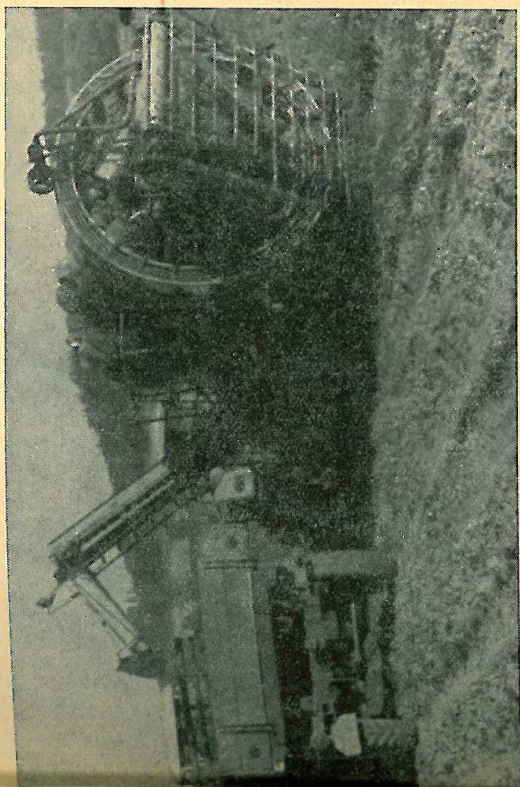
Skutečně, jako vojáci

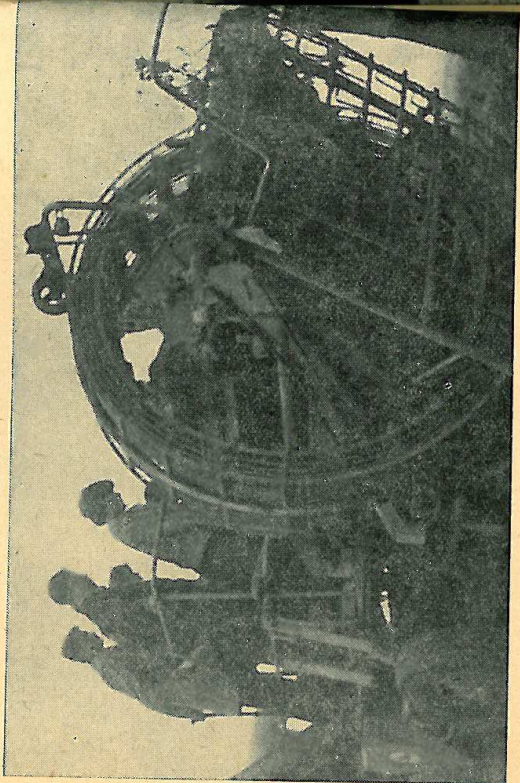
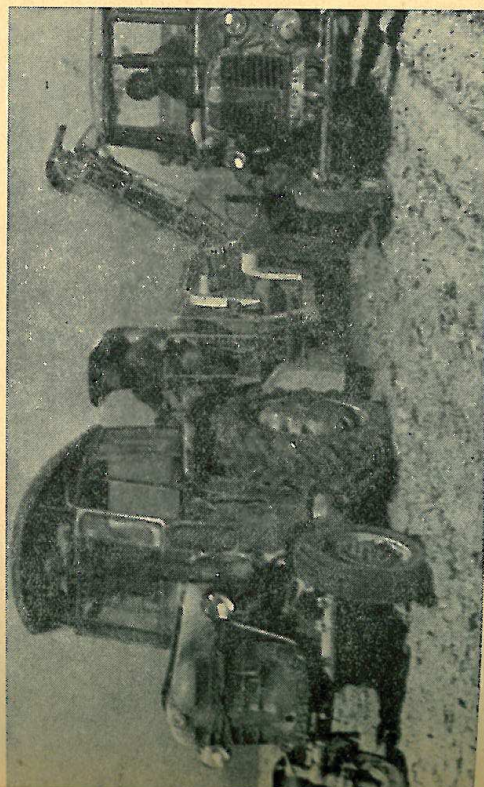
Veterináriství — velmi oblíbený předmět

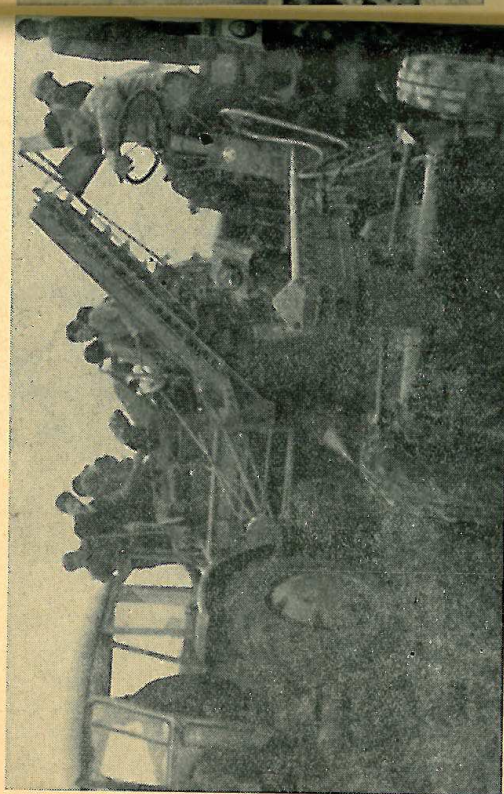
Seřizování zemědělských strojů

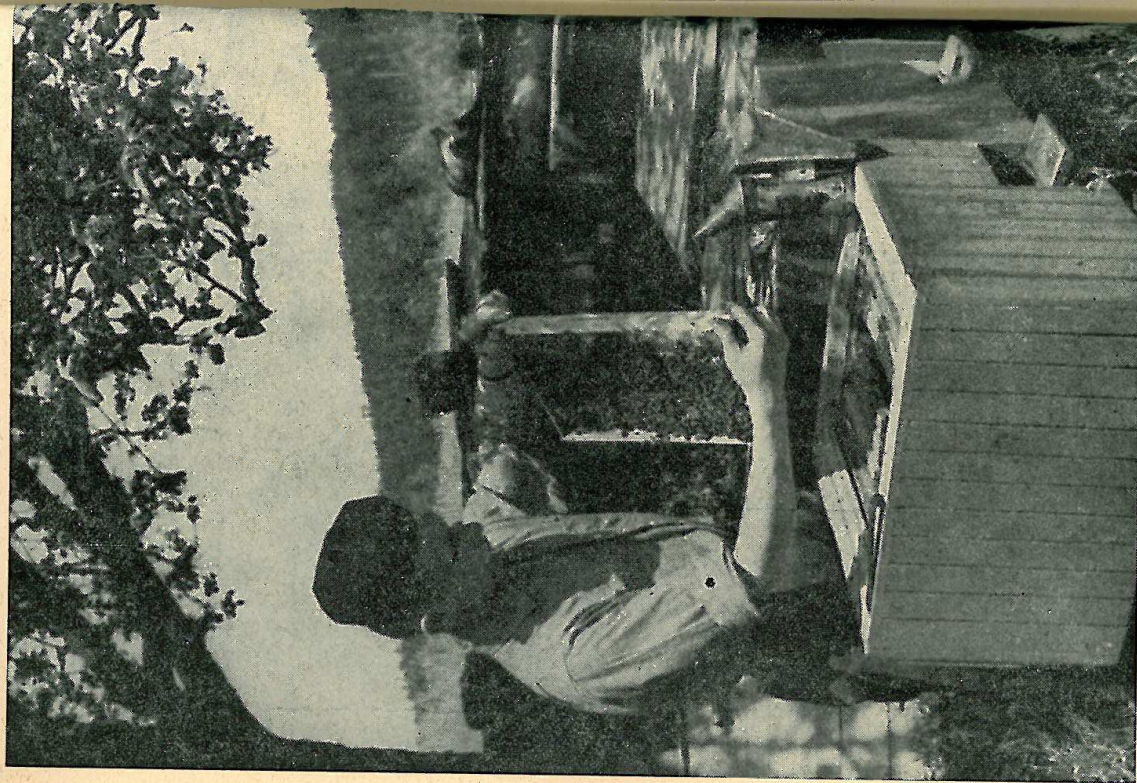

Před velkými akcemi

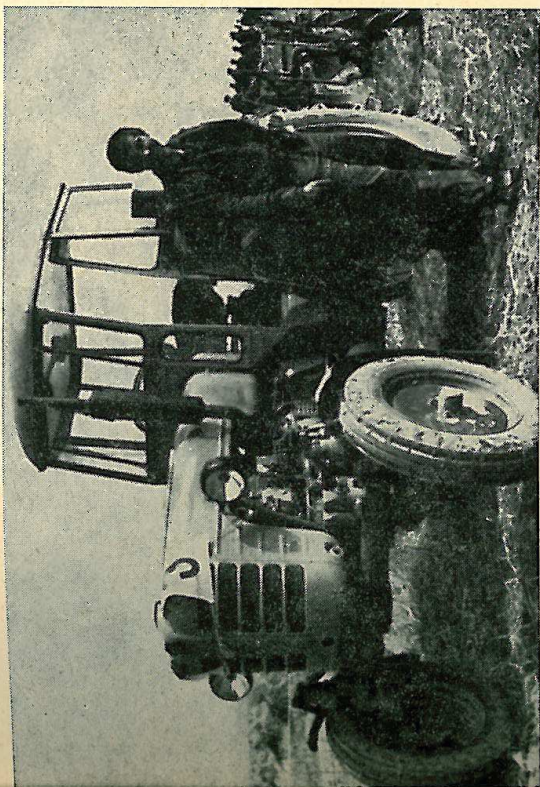

A ještě stroje

Plný jako včelíčka

Žák SZTŠ jako účastník krajského mistrovství v orbě

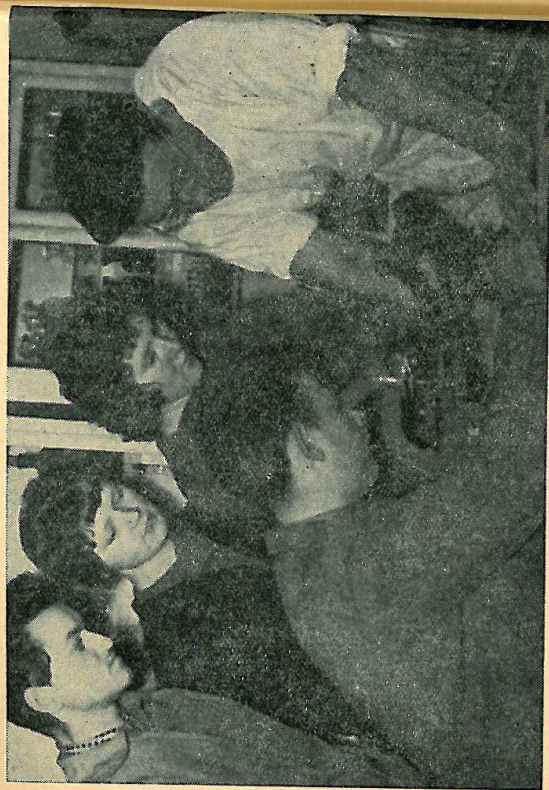
Dvakrát měř, než provedeš záznam!

Spolupráce školy s výzkumnými ústavem

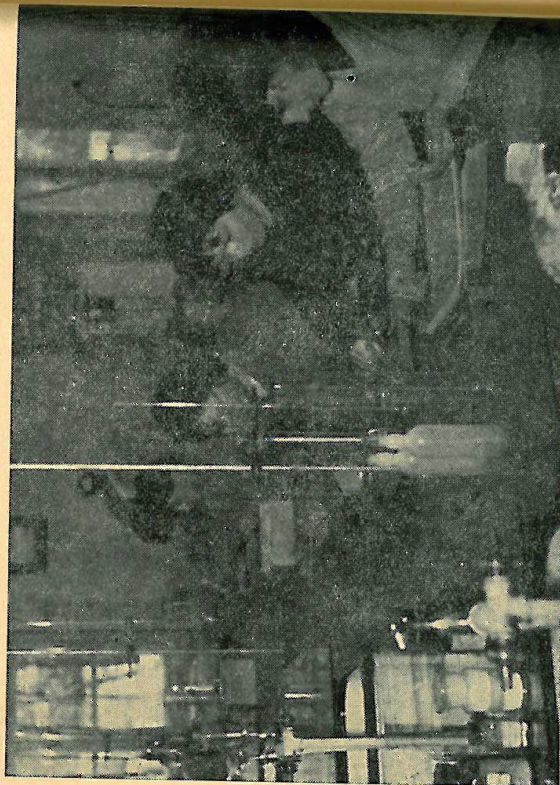
Ing. Lubomír Kopecký, pedagog, zást. ředitele SZTŠ

Výzkumná a pokusnická činnost školy se v dřívějších letech zaměřovala především na demonstrační pokusy, které sloužily ke zkvalitnění výuky odborných předmětů. Tyto pokusy prováděli odborní učitelé především na pozemcích a ve stájích školního statku a byly výhodnocovány v metodických skupinách školy. Po obnovení střední zemědělské technické školy byla pocítována nutnost konfrontace těchto pokusů s výzkumem, a proto byla z vlastní iniciativy navázána spolupráce s výzkumnými ústavem. Tím se tyto demonstrační pokusy staly víceúčelové, zaměřené ještě více na požadavky výroby a praxe. Z celé řady krátkodobých i dlouhodobých úkolů je možno uvést ty nejpodstatnější:

1. Dobrá spolupráce byla navázána s Výzkumným ústavem bramborářským v Havlíčkově Brodě formou bramborářského zpravodajství. Škola podává již 5 let pravidelná měsíční hlášení k problémům pěstování brambor v okrese Nový Jičín.
2. S bývalou ČSAZV probíhala během dvou let spolupráce, která spočívala v pravidelném agrotechnickém zpravodajství z naší oblasti.
3. Škola se podílela na výzkumném úkolu ve volbě nejvhodnějšího počtu měru vikve a obilovin při pěstování vikve na semeno. Spolupráce byla navázána s Výzkumným ústavem v Šumperku-Temeňci.
4. S Výzkumným ústavem tabákového průmyslu v Bábu na Slovensku po dobu 2 let probíhala spolupráce ve formě signalizace plísňové tabákové.
5. S Výzkumným ústavem chovu skotu v Rapotíně byla navázána spolupráce v plemenářských otázkách v chovu skotu. Spolu s ústavem bylo provedeno měření a vážení skotu pro stanovení přesnosti odhadu živé váhy podle Crowthové míry.
6. S Výzkumnou stanicí zemědělskou v Opavě byl proveden jednorázový výzkum odrůd ozimého ječmene.
7. Na úseku krmivářském byl navázán kontakt s Výzkumným ústavem krmivářským v Pohořelích. Škola provedla jednorázové šetření

Ze školních laboratoří

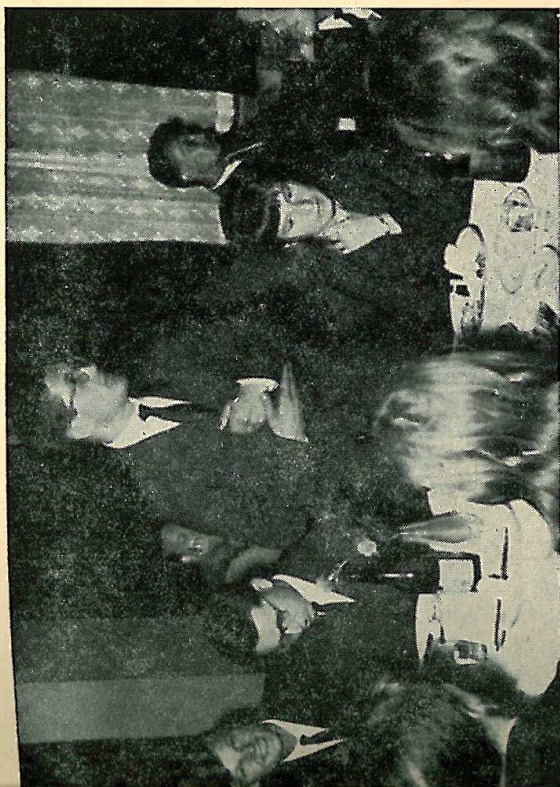

o zajištění krmivové základny ve vybraných zemědělských závodech a zpracovala u těchto podniků komplexní rozbor krmivové situace.

Ve škol. roce 1966/67 probíhají tyto poloprovozní pokusy: S Výzkumným ústavem bramborářským v Havlíčkově Brodě „Výšetření účelového poměru živin NPK pro brambory“.

S Výzkumným ústavem obilnářským v Kroměříži „Provozní ověření a poloprovozní pokus s přípravkem CCC u ozimého žita“ a „Hnojení žita a ovsa“.

Ve spolupráci s VZS v Novém Jičíně „Vyhodnocení časného odstavu selat“ v porodně prasnic na škol. statku a „Zjištění působnosti anti-anemické směsi při odchovu selat“. Uvědomujeme si, že dosavadní výsledky v této práci zdaleka ještě nestačí plnit účelové poslání školy. Chceme proto v budoucnu ještě více tuto spolupráci s výzkumem rozšířit, abychom mohli navázat na bohaté tradice.

Žáci na besedě u představitelů Sm KNV

Tělovýchova na škole

Prom. ped. Svatopluk Socha, středoškolský profesor

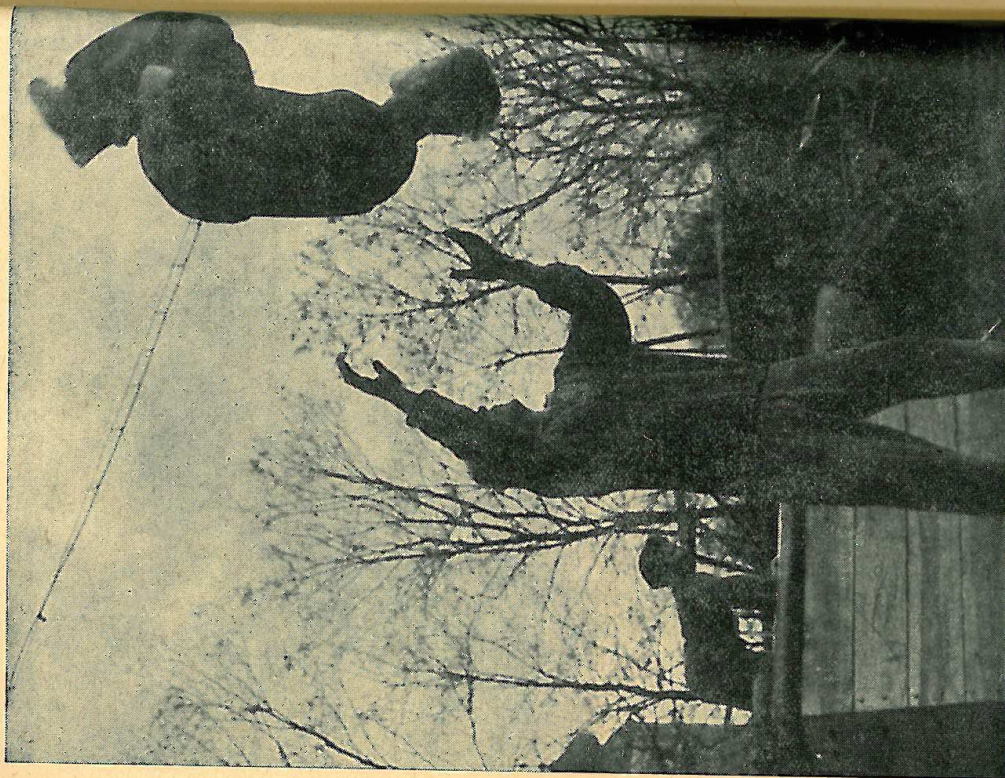
Tělovýchova na SZTŠ v Novém Jičíně je nedílnou součástí celého výchovného procesu a mimo zvyšování fyzické zdatnosti mládeže se klade důraz na to, aby se rozvíjely tak důležité vlastnosti, jako je kázeň, samostatnost, rozhodnost, vztah ke kolektivu a další.

Systematiku ve výchově však stěžuje to, že škola nemá vlastní tělocvičnu ani vhodné hřiště. Svépomocí žáků bylo vybudováno hřiště na odbíjenou a buduje se hřiště na házenou a košíkovou. Se sousedními tělovýchovnými jednotami v Žilině u Nového Jičína a Bludovicích jsou uzavřeny dohody o možnosti používání jejich sportovních zařízení školou.

Mimo povinné tělesné výchovy jsou zakládány zájmové kroužky pod patronací jednotlivých profesorů. Největšímu zájmu žáků se těší kroužky kopané, odbíjené, střelctví, stolního tenisu a turistiky.

Prahlubování tělovýchovy v kroužcích se příznivě projevuje i ve sportovní výkonnosti žáků, která se rok od roku zvyšuje. Největšího sportovního úspěchu v historii školy dosáhla hlička dívek ve složení Orsáková, Rotterová, Jurečková v Dukelském závode. Tato hlička zvítězila v letech 1963—1964 v krajském přeboru a dvakrát bojovala v celostátním přeboru — jednou v Domažlicích a podruhé na Dukle. Úspěch z krajského přeboru byl potvrzen na Dukle, kde hlička získala druhé místo. V ostatních sportech dosahují žáci střídavých úspěchů. Nejlepších výsledků v kopané dosáhlo družstvo školy v r. 1966, neboť v tomto roce nebylo poraženo, i když hrálo některé zápasy proti mužstvům, hrajícím v okresních soutěžích dospělých. V odbíjené hrají družstva školy v okresním přeboru dorostu a v r. 1965 se umístili chlapci a dívky shodně na druhém místě. Každoročně se žáci zúčastňují krajských přeborů zemědělských škol a učilišť ve sportovních soutěžích. I zde je dosahováno v posledních letech příznivých výsledků, jak o tom svědčí čelná místa, získaná ve stolním tenisu, lyžování i v lehké atletice.

Vzhledem k tomu, že většina našich žáků je z vesnice a rovněž jejich budoucí pracoviště budou převážně na vesnicích, umožňuje škola nejschopnějším žákům absolvování kursů pro pomocné učitele, které organizuje OV ČSTV. Absolventi mají být po odchodu ze školy nápomocni

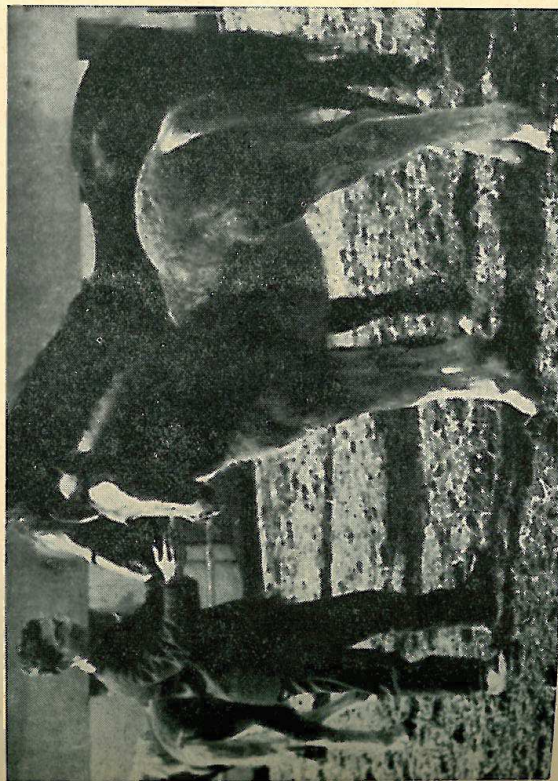
Po práci — zábava

v organizování činnosti vesnických tělovýchovných jednot, kde jsou ve většině případech členy.

Velkému zájmu žáků se těší mezitřídní utkání v kopané a odbíjené, ze kterých vychází přeborník školy. Z prostředků ČSM jsou vítězná družstva odměňována cenami, z nichž nejmohutnější je putovní pohár pro vítěze v kopané. Organizaci těchto vnitřních soutěží řídí celoškolský výbor ČSM, prostřednictvím sportovní rady a tím se prakticky ČSM stává organizátorem mimoškolní tělesné výchovy žáků. Dosavadní příznivé výsledky v tělesné výchově je však nutno dále prohlubovat. Cestou k tomu je neustálé zvyšování požadavků na žáky, zlepšování systematicky a především masovým zapojováním žáků do sportovního dění školy za podpory celého pedagogického sboru.

To je jeho velká láska

Do toho, do toho!

Ing. František Kuchař, středoškolský profesor

Vzrušení, napětí, nervozita — bouřlivá atmosféra, ve které zaniká pšitálka rozhodčího... to jsou průvodní znaky, které každoročně provázejí utkání pedagogických sborů středních zemědělských technických škol Nového Jičína a Opavy.

Tato přátelská utkání mají již svou tradici. První utkání bylo uskutečněno po roce šedesátém a další se úspěšně rozvíjejí každým rokem. Organizátory těchto utkání jsou závodní výbory, které o své týmy pečují ryze amatérským způsobem. U žáků se těší utkání profesorů velké pozornosti. Tato utkání jsou plně podporována řediteli škol, kteří soutěžní týmy vždy provázejí jako coachové. Od r. 1965 byla tato vzájemná sportovní utkání rozšířena o účast dalších středních zemědělských technických škol v rámci kraje, které se přihlášily k turnaji „O putovní pohár pedagogického sboru SZTŠ Nový Jičín.“ V roce 1965 se tohoto turnaje účastnili profesori SZTŠ Opavy, Mohelnice, Rožnova a Nového Jičína.

V roce 1966 ještě navíc Olomouc.

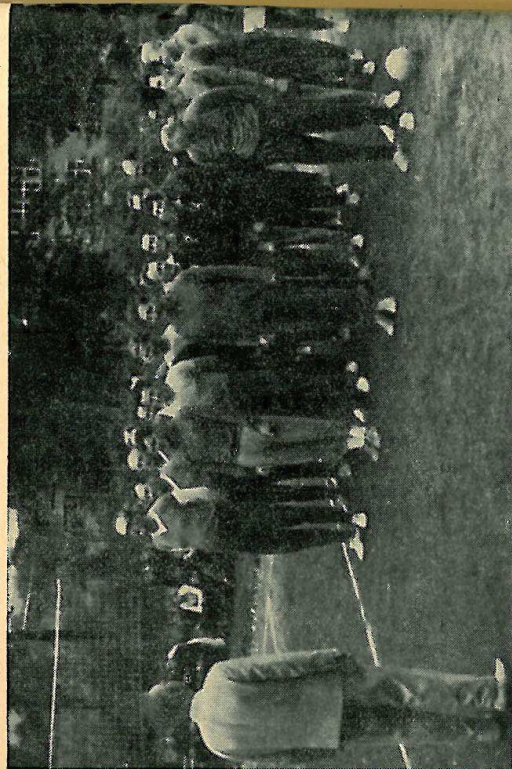
Již dvakrát si tuto cennou trofej odvezl zkušební tým opavské školy, pedagogický sbor z Nového Jičína obsadil vždy druhé místo.

O poměrně vysoké úrovni vzájemných utkání svědčí skutečnost, že nejlepší žakovské celky stěží mohou soutěžit s družstvem svých profesorů. Samotná utkání nejsou žádnou procházkou. Jsou velmi náročná na fyzickou připravenost, neboť v průběhu odpoledního turnaje musí každý kolektiv sehrát 9—14 setů.

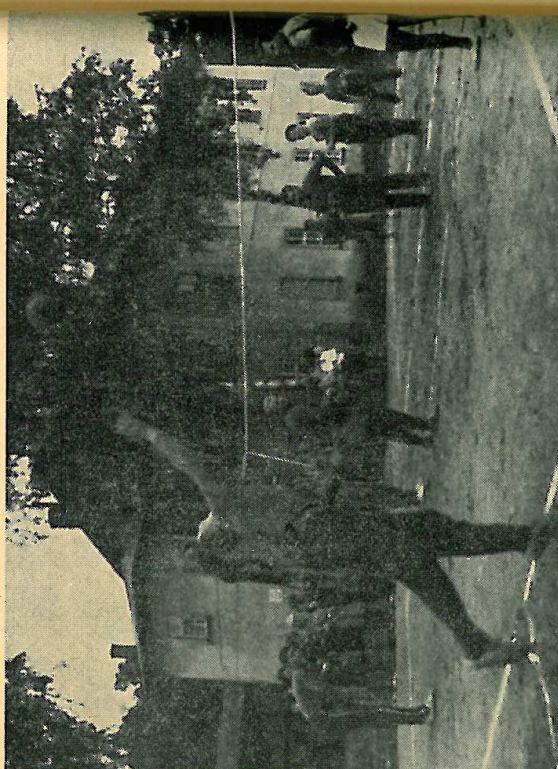
Všechna tato utkání, která se konají několikrát do roka i mimo rámec turnaje, jsou výrazem dobrých a přátelských vztahů škol, zvláště Nového Jičína, Opavy a Rožnova. V průběhu několika let byla navázána a upevněna mnohá osobní přátelství. Místo nezdrtavé rivality jsou posilovány prvky vzájemné spolupráce.

Mimořádný ohlas, se kterým se setkávají tyto zápasy a turnaje u žactva škol, jsou nejceněnější stránkou věci.

Žáci vidí, že jejich profesori nejsou jenom lidé zahloubaní do pedagogických problémů, ale že bez ohledu na svůj věk se dovedou radovat z každého úspěchu na hřišti.

Turnaj v odbíjené o pohár SZTŠ v Novém Jičíně

Do toho, do toho!

Stoupá tak úroveň tělesné výchovy na škole, zvláště odbíjené, která je oblíbeným sportem.

Také letošního roku uspořádáme v rámci oslav stoletého výročí školy tento turnaj o pohár pedagogického sboru SZTŠ Nový Jičín jako „Turnaj století“.

Všichni se těšíme na tvrdé boje a přátelská setkání.

SOUTĚŽ

technické tvořivosti mládeže

Prom. ped. Jan Mikš, středoškolský profesor

Soutěž technické tvořivosti mládeže na naší škole má dlouhou tradici. Napomáhá plnému duševnímu a technickému rozvoji myšlení a pracovní schopnosti žáků, jehož konečným cílem je provedení výrobek, který je odrazem práce jednotlivce nebo celého kolektivu.

Hlavním posláním technické tvořivosti mládeže je výroba názorných pomůcek pro lepší aktualizování učiva ve vyučovacím procesu. Jsou to různé výrobky, mezi které patří modely, schémata, grafy ekonomických ukazatelů, vyučovací stroje, kterými jsou v průběhu let vybavovány jednotlivé kabinety odborných a všeobecně vzdělávacích předmětů. Nejúspěšnější výrobky reprezentují práci studentů na okresních, krajských i celostátních výstavách STTM. Mezi ně patří: stavba listu, model křechtu na brambory, model volné stáje, řez naftovým čerpadlem, model strojího dojení, panel minerálních hnojiv, panel mazadel, panel fotosyntézy, panel výroby siláže, model mikroalkosila, panel fytofarmaceutik, model mlékárny, model destilační kolony, syntetická výživa skotu, grafy z organizace zemědělské výroby, odrůdy lnu, odrůdy brambor, odrůdy obilovin, zpětná projekce, ferritové tabule, ferritové hmoty.

Za nejvhodnější exponáty jsou jednotlivci a pracovní kolektivy odměněni knižními cenami, zájezdy, exkurzemi v továrnách, vyhládkovými lety, medailemi a diplomy.

Do soutěže technické tvořivosti mládeže je průměrně zapojeno 40% žáků školy, kteří pracují jednotlivě nebo kolektivně pod vedením jednotlivých profesorů školy, kteří se studentům v jejich zájmech věnují po pracovní době ve volném čase.

V letošním jubilejním roce je hlavním cílem technické tvořivosti mládeže výroba magnetických modelů, foliových grafů a schémat pro náorné vyučování na panoramatických ferritových tabulích.

SOUTĚŽE v praktických dovednostech

František Navrátil, vedoucí učitel praxe

Základní zásada při uskutečňování obsahové přestavby škol — přiblížení školy životu — se na odborných školách projevuje hlavně v úzkém spojení teoretické a praktické výuky.

Na zvýšení úrovně absolventů zemědělských škol klade v současné době naše zemědělská praxe a celá naše společnost ten největší důraz a právě praktické znalosti a zkušenosti absolventů jsou nejčastěji podrobovány kritice.

Proto lepší sepnutí teorie s praxí je dnes naším hlavním úkolem.

Ve snaze zvýšit úroveň praktického vyučování, snažíme se různými prostředky zkvalitnit praktickou výuku na naší škole. Jedním z těchto prostředků je soutěž v dovednosti žáků. Abychom se přesvědčili, zda si žáci požadované dovednosti osvojili, organizujeme na závěr pololetí prověrky dovedností. Otázky volíme tak, aby zahrnovaly podstatné dovednosti z procvičovaných témat. Žáci jsou si vědomi toho, že budou muset samostatně prokázat předepsané dovednosti, a proto přistupují k výuce praxe také odpovědněji. O tyto soutěže je mezi žáky velký zájem, o čemž svědčí jejich zápisy v denících praxe. Předpokládáme, že podnícením soutěživosti žáků v dovednostech, které jsou pro budoucí techniky základní, kladně ovlivní výsledky praxe. Podobné soutěžní přehlídky dovednosti žáků SZTŠ provádí odbor školství a kultury Severomoravského krajského národního výboru v Ostravě.

Výběr žáků k soutěžení se provádí tak, že jednotlivé školy mají možnost k soutěžní přehlídce vyslat své nejlepší žáky III. neb IV. ročníků, z každé třídy po jednom. Celkem se vždy soutěžní přehlídce účastní 16 žáků z osmi SZTŠ oboru pěstitelství - chovatelství ze Severomoravského kraje. Že i v těchto soutěžích máme dobré výsledky, o tom svědčí dobré umístění jak jednotlivých žáků, tak i školy.

Výsledky krajských soutěžních přehlídek SZTŠ oboru pěstitel - chovatel: první soutěžní přehlídka — byla organizována u III. ročníku a její náplň byla zaměřena převážně na manuální dovednosti ze živočišné výroby, které měli žáci získat v učební praxi a v provozní praxi individuální. Vedle manuálních dovedností byly prověřovány i vědomosti žáků.

kteřé souvisely s danými soutěžními úkoly. Každé téma bylo totiž doplněno 3 teoretickými otázkami, které se podílely na celkovém hodnocení stejným dílem jako výsledky u dovedností.

Tato soutěžní přehlídka se konala dne 3. 11. 1965 na SZTŠ v Opavě a měla tři soutěžní úkoly:

1. soutěžní úkol — vážení skotu,
2. soutěžní úkol — čištění skotu,
3. soutěžní úkol — denní údržba dojícího stroje.

V pořadí jednotlivců jsme obsadili 1. a 2. místo (Šajnar, Pavlín).

V pořadí škol jsme se umístili na prvním místě.

Druhá soutěžní přehlídka — byla organizována jako první soutěžní přehlídka u III. ročníku s tím rozdílem, že její náplň byla zaměřena převážně na manuální dovednosti z rostlinné výroby. Soutěžní přehlídka se konala 25. května 1966 na SZTŠ v Olomouci a měla rovněž tři soutěžní úkoly.

1. soutěžní úkol — seřízení secího stroje,
2. soutěžní úkol — denní údržba traktoru,
3. soutěžní úkol — sestavení agregátu smyků.

V pořadí jednotlivců jsme obsadili 5. a 6. místo (Kudela, Pavlín).

V pořadí škol jsme se umístili na třetím místě.

Třetí soutěžní přehlídka — měla ve své náplni prověrku intelektuálních dovedností v celém jejich rozsahu, to jest dovedností technicko-organizačních, sociálně-interakčních a kontrolních, v odvětví živočišné výroby, které jsou náplní osnov praktického vyučování ve III. ročníku (praktické cvičení a provozní praxe individuální organizační — funkce technika živočišné výroby). Kromě intelektuálních dovedností byly do soutěže zahrnuty i dílčí manuální dovednosti, související s řešením daného úkolu, a současně bylo prověřováno i teoretické zdůvodnění řešení úkolu.

1. soutěžní úkol — ze tří dojených odebrat vzorek mléka pro stanovení tučnosti, stanovit jeho čistotu, kyselost a o výsledku rozboru vyhotovit záznam.

2. soutěžní úkol — nastoupil jste po absolvování školy jako zootechnik na statku. Musíte se seznámit s jednotlivými provozy živočišné výroby. První je kravín. Přicházíte před zahájením polední směny do kravína, budete pozorovat průběh směny a poznamenáte si zjištěné události a nedostatky tak, abyste mohl instruovat pracovníky směny, zaříditi opatření vyplývající z pozorovaných událostí a navrhnout odstranění nedostatků.

Dále instruujete ošetřovatele dojníc o správném postupu při čištění dojníc.

Některé zkušenosti z výuky řízení motorových vozidel

Leopold Cigánek, vedoucí autoškoly při SZTŠ

3. soutěžní úkol — písemná zkouška z následujících otázek:

- Které jsou anatomické rozdíly v části trávícího ústrojí uloženého v dutině břišní u skotu a prasat.
- Výpočet průměrného přírůstku na kus a den u mladého hovězího dobytka.

V pořadí jednotlivců jsme obsadili třetí a dvanácté místo (Šajnar, Pavlín).

V pořadí škol jsme obsadil čtvrté místo.

Dále se naši žáci účastnili soutěží v orbě. Dne 10. a 11. září 1966 probíhalo na pozemcích JZD Bartošovice druhé okresní mistrovství v orbě. Tohoto mistrovství se poprvé účastnil žák zdejší školy Jan Drozd, který se z 18 soutěžících umístil na 12. místě. Jeho dobrá technika orby i ovládání stroje vyvolalo jak mezi funkcionáři, tak i mezi soutěžícími a diváky velký obdiv. Měl však potíže s pluhem, který v místních podmínkách dobře nepracoval.

Další soutěží bylo III. krajské mistrovství v orbě, které se uskutečnilo ve dnech 23.—24. září 1966 na pozemcích školního statku SZTŠ v Opavě a bylo dvojnásobně významné. Jednak se v rámci tohoto mistrovství setkali představitelé kraje s 1000 nových žáků zemědělských škol a poprvé změřili své síly žáci SZTŠ s nejlepšími oráči kraje. Výsledek soutěže byl pro veřejnost a zejména zástupce výrobních zemědělských správ překvapující. Žáci SZTŠ, kteří se na své budoucí povolání teprve připravují, v soutěži dokázali, že nejsou připravováni špatně.

Krajského mistrovství v orbě se účastnilo celkem 22 soutěžících (byli to kromě žáků SZTŠ vítězové okresních soutěží). Ze soutěžících žáků SZTŠ dosáhl dobrých výsledků především J. Zbořil ze SZTŠ Olomouc, který v celkovém hodnocení obsadil páté místo. Rovněž žáci J. Masář ze SZTŠ Píseň a J. Drozd ze SZTŠ Nový Jičín, kteří předvedli dobrou techniku orby i ovládání stroje, se umístili na 16. a 17. místě.

Závěrem bych chtěl zdůraznit, že měření sil s nejlepšími pracovníky zemědělské praxe bylo skvělou příležitostí, při které je možno ukázat, co znamená vzdělání a příprava na zemědělských školách.

Od roku 1965 obsadilo ředitelství SZTŠ v Novém Jičíně funkci vedoucího autoškoly interním učitelem. Od té doby získalo 100 žáků řídicí ské oprávnění skupiny ATM, a to ve čtyřech kursech. Všichni absolventi kursu výcviku řidičů motorových vozidel složili zkoušky před komisí DI VB s úspěchem. Ve školním roce 1966/67 probíhají další dva kursy a závěrečné zkoušky vykonají absolventi ještě letos.

Kurs má k dispozici:

- 1 traktor Zetor 3011 upravený na dvojí ovládání,
- 1 traktor Zetor 4011 neupravený — normální stav,
- 1 traktor Zetor 25 K,
- 1 traktor Zetor 25 A — určen ke cvičnému modelu,
- 1 motocykl Jawa 250 upravený na dvojí ovládání,
- 1 frezu s příslušenstvím,
- 43 trojrozměrných modelů,
- 77 dvojrozměrných pomůcek.

Praktické jízdy absolvuje každý žák podle zvlášť vypracovaného harmonogramu, schváleného ředitelem školy. Harmonogram klade velký důraz na předběžnou znalost všech kontrolních a ovládacích přístrojů řidiče vozidla v takovém rozsahu, že každý žák je musí znát a ovládat v souladu se všemi pákami a pedály, a to ještě dříve, nežli započne praktický výcvik v jízdě. Pro nácvik uvedeného druhu je zapotřebí cvičný traktor, na kterém by žáci mohli nacvičovat nejen spouštění, ale i seřizování nejdůležitějších mechanismů.

Skutečný výcvik v řízení započne, až se žák seznámí s teorií řízení a technikou jízdy a zejména, až si osvojí základní znalost pravidel silničního provozu. Pak teprve v prostorách nádraží zemědělské školy při zařazené nižší rychlosti nacvičují naši žáci jízdu ve spirálách, osmíčkách a slalomem, dále pak v různých figurách, včetně couvání do

těchto útvarů. Po splnění těchto úkonů jsou postaveny terče, kterým se musí při nácviku včas a v dostatečné míře v různých variacích jízdy vyhnout. Zde je kladen zvláštní požadavek na přesnost jízdy při vhodném stupni rychlosti. Terče jsou postupně stavěny při průjezdu blíž a blíž tak, aby jízdy byly složitější a obtížnější. Tyto úkony kladou na žáka značné požadavky zručnosti při ovládní volantu, v navázání na správný odhad vzdálenosti, zejména při povinnosti zastavit vozidlo na papírovém příčném proužku s přímým datekem výfuku traktoru, bez roztržení nebo poškození příčné pásy. Dále pak následuje nácvik řízení rychlosti z nejvyšší na nejnižší a opačně v souladu s pedálem spojky a akcelérátoru.

Po tomto výcviku rozčleňujeme žáky zpravidla do tří skupin:

- Žáci, kteří určité znalosti v řízení mají i se špatnými návyky, kterým se přiučili u jiných řidičů při různých příležitostech. Tyto nedostatky a návyky žáků nutno odstranit, což je někdy velmi obtížné, neboť jejich vědomí, že umí držet volant je povyšuje nad ostatní žáky.
- Žáci, kteří mají neobčejnou zálibu v řízení motorových vozidel, připadne i zvláštní nadání v tomto směru. Při tom nikdy neměli možnost a příležitost nějaké zkušenosti získat. Z této skupiny jsou zpravidla nejlepší absolventi kursu.
- Žáci, kteří buď duševně nebo tělesně těžko si osvojují základní prvky řízení jak v teorii, tak i v praxi. Tito žáci potřebují zvýšenou péči a v průběhu celého výcviku propracovanější metodiku ve výuce. I zde je docilováno dobrých výsledků, ale za většího úsilí.

Takto připravení žáci absolvují jízdy na silnicích s běžným provozem za normálních provozních poměrů a podmínek. Později se jezdí ulicemi města přes křižovatky a za hustého provozu mezi 12.—16. hodinou. Teprve pak následují jízdy v terénu po polních a lesních cestách, a to i za velmi nepříznivých povětrnostních podmínek.

V této fázi výcviku zapojují se žáci do údržby a oprav v dílně školy. Děje se tak v kroužcích po šesti žácích, kde se seznamují s rozsahem údržby a oprav. Zde je nutno především uplatňovat výchovný vliv při vštěpování smyslu pro pořádek a péči pro socialistické vlastnictví jak při použití nástrojů, náhradních dílů, tak i při využívání materiálu. Údržba je jedním z nejdůležitějších úkonů v provozu jakéhokoliv motorového vozidla, neboť dobře udržované vozidlo vydrží dvojnásob.

Dále je vhodné pěstovat u žáků pocit spoluzodpovědnosti vůči spolupracovníkům, včetně zúčastněného učitele, za bezpečnost práce na stroji. Některé práce je nutno několikrát opakovat s důsledností a odpovědností pro řádné vykonanou práci a za žádných okolností nespojit se pouze povrchním a nedůsledným provedením úkonu. Žáky je nutno důrazně nabádat k pozornosti při práci, aby nedocházelo k úrazům.

Mají-li být znalosti žáků trvalé, nutno se o tom přesvědčit přímo u vozidla, zda žák si umí v praxi poradit a poruchu způsobenou na vozidle umí sám odstranit. Proto je účelné přezkušovat žáky přímo u jednotlivých agregátů vozidla.

Efektivnost vyučování zvyšujeme promítáním filmů a to tak, že téměř každý týden nám dochází předem naplánovaný film s tematikou řízení, konstrukce, obsluhy traktorů a zemědělských strojů. Žáci mají možnost hlouběji vniknout do některých obtížnějších témat spalovacích motorů.

V dobrovolných zájmových kroužcích se žáci ještě dále doučují zejména v údržbě a nejrůznějších opravách motorových vozidel.

Z činnosti ČSM

Josef Orság, středoškolský profesor

Jedním z činitelů, kteří se podílejí na výchově žáků naší školy, je celoškolská organizace Československého svazu mládeže. Skládá se z osmi třídních organizací řízených výbory, které úzce spolupracují s třídními profesory, bez jejichž pomoci by aktivita organizační lecky poklesla. Činnost celoškolské organizace řídí hlavní výbor.

Stránky nedlouhé historie trvání svazácké organizace na škole jsou poznamenány přes občasná období jakési ospalosti úspěšnými činy a akcemi takového významu, že si z nich může brát poučení nejen třída současný hlavní výbor, ale celá řada dalších škol v okrese i v kraji. Největšího ocenění a společenského uznání zaslouží obětavá brigádnická pomoc školnímu statku, který by se bez ní zvláště v minulých lé-

Je přínos

sdrůžení rodičů a přátel školy při výchově studentů dostačující?

Stanislav Matyska,
bývalý předseda SRPŠ SZTŠ Nový Jičín, ředitel VZS

tech obtížně vyrovnal s plněním výrobních úkolů při sezónních pracích. Kolik práce dále vykonali svazáci na úpravě okolí naší školy k oslavám 20. výročí osvobození, s jakým elánem se vrhli do bourání starých budov, aby pomohli vytvořit krásnější a lepší prostředí, v němž prožívají kus šťastného života. Když se projedete areálem školy a internátu, všude kolem sebe můžete vidět dílo, k němuž svou práci přispěli — od parkoviště před školou přes betonové chodníky až po garáže, dílnu a malé hřiště.

Neméně úspěšná je kulturní a sportovní stránka činnosti ČSM na škole. Velmi dobrý hudební soubor, jehož činnost je nyní dočasně přerušena, je znám mezi mládeží Nového Jičína i celého okresu. Vedle hrátek, kursů společenského tance a řady jiných drobných kulturních akcí ve škole a na internátě dovedli svazáci připravit a na veřejnost vystoupit s dobrou kulturně tělovýchovnou akademii, která sklízela zasloužený úspěch. Významná pro výchovu je také jejich vždy početná účast na koncertech a divadelních představeních. I soutěž technické tvořivosti mládeže je polem úspěšné činnosti svazáků a jejich výtvoři se dostaly až na celostátní přehlídku. Ve sportu dobře reprezentují školu a organizaci ČSM členové, kteří pracují v kroužcích kopané, odbíjené, košíkové, stolního tenisu a v kroužku střeleckém, ať se jedná o soutěže na škole, v okrese a v kraji v rámci škol či sportovních odřadů. Velmi aktivní byl kroužek turistický, jehož členové získali odznaky 100 jarních km a Turista ČSSR. Svůj zájem a činnost v kroužku střeleckém korunovaly největším svým úspěchem Jana Jurečková, Marie Orsáková a Lea Rotterová, když se účastnily dvakrát jako přebornice Severomoravského kraje v Dukelském závodě branné zdatnosti mistrovství republiky v Domažlicích a na Dukle.

V řadách členů ČSM, které se na škole každoročně obměňují a doplňují, nejsou a nemohou být všichni stejně aktivní a stejně úspěšní. Vždy to však byla většina svazáků, kteří se ctí dostáli svým úkolům. Mezi nimi vynikli jako dobří organizátoři, obětaví funkcionáři a přitom velmi dobří studenti například V. Větrný, J. Curda, J. Vaněk, B. Havrland, J. Dubec, L. Stralka, někteří z nich vstoupili ještě ve škole či hned po absolvování do KSC, jako např. V. Neuwirthová, Z. Vřba, P. Purmenský, M. Koloničný, R. Petřek, J. Šajnar. Ti všichni a další a další členové ČSM se budou jistě vždy hrde hlásit k tomu, že pomáhali vytvářet dobru jméno a tradici této školy.

Mladým lidem, kteří mají předpoklady a zájem o zemědělské vzdělání, je dnes umožněno, aby před nástupem do praktického života získali středoškolské vzdělání snadněji než tomu bylo v minulosti. Zvyšování odborné a politické úrovně mladých lidí, kteří přicházejí do zemědělství je v souladu se záměry, které jsou vytýčeny pro další rozvoj socialistického zemědělství. Bez vzdělávacích a svědomitých mladých lidí by cíle, jež byly perspektivně v zemědělství dány a které jsou pro rozvoj celé společnosti potřebné, byly nepravděpodobně splnitelné a možno otevřeně říci, že by byly nespílitelné.

Aby se naše zemědělská mládež mohla na své budoucí úkoly dokonale připravit studiem v SZTŠ, o to se stará škola, které rodiče své děti svěřují. Nemůžeme však po škole chtít plnou odpovědnost za výchovu dětí, neboť výchova dětí se tvoří zejména v rodině, a je proto jisté na místě, že se rodiče sdružují k výchovné činnosti s pedagogickým sborem a tato činnost SRPŠ je pojištěm v jednotné výchově studentů na škole.

Mám pěkné vzpomínky na činnost sdrůžení rodičů a přátel školy při SZTŠ v Žilině, kde jsem působil ve funkci předsedy SRPŠ od roku 1963 do roku 1966. Ve své činnosti, která mně byla rodiči studentů SZTŠ svěřena, jsem si byl vědom toho, že chceme-li docílit dokonalého výchovného působení na žáka, musí být výchova ve škole i v rodině jednotná, aby nám mladí lidé nevrůstali s nejasným názorem, že ve škole jsou výchovně vedeni jinak než doma v rodině. Vždyť v rodinách se dítěti kládou první základy budoucího mravního charakteru členů naší socialistické společnosti. Návky a vlastnosti získané v dětství a později ve škole jsou nejtvrdejší a zanechávají svou výraznou stopu v člověku po celý jeho život.

Tuto skutečnost jsem měl na mysli stále a výchovným působením na rodiče při pravidelných schůzkách jsem měl snahu, aby výchova v rodině, i škola působila na žáka jednotně. Pravidelné přednášky, které byly předneseny vždy jedním z profesorů školy tomuto jednotnému působení rodičů a školy napomáhaly.

Mimo tuto výchovnou činnost jsme se starali v SRPŠ i o hmotnou pomoc při výchově studentů. Finanční prostředky jsme zajišťovali požádáním plesu, který se díky dobré přípravě vždy vydařil a stal se nejen prostředkem k získání finančních prostředků, ale i dostaveníčkem rodičů, profesorů a studentů, a byl také dobrou propagací SZTŠ. Zemědělský ples SZTŠ je již pořádán každoročně s dobrou tradicí.

Za získané finanční prostředky zakoupilo sdružení žákům motocykl, potřebný k výchově a získání řidičských průkazů, bez nichž se v dnešní době neobejde žádný zemědělský technik, dále jsme pořídili studentům gramofon potřebný k výchově, především k poslechu nahraných úloh i výchově k tanci a cvičení, bez něhož se mládež neobejde. Každoročně bylo ze sdružení přispíváno na lyžařský výcvik, který považujeme za skutečně prospěšný. Všechny finanční prostředky byly vždy účelně vynaloženy tak, aby prospěly ve výchově i zlepšení života studentů na škole.

Výbor SRPŠ se scházel pravidelně měsíčně — hodnotil činnost komisí, která se zaměřovala zejména na posuzování metodik vyučování, osnovu a provádění praxe, bylo sledováno, jak jsou dodržovány zásady čistoty na internátě, jak se provádí stravování a také bylo dbáno, aby o zdraví žáků bylo pečováno. Je možno říci, že závad nebylo mnoho, neboť péče o studenty ze strany ředitelství byla dobrá a menší závaty byly po dohodě v krátké době vždy napraveny.

Pozornost jsme soustředili zejména v tom směru, aby průběh a provádění praxe, která má na výchovu studentů a jejich další praktický život zvlášť velký význam, byla správně prováděna. To z toho důvodu, že absolvent SZTŠ musí mít ujasněn názor ve vývoji techniky alespoň 5 let dopředu než je běžná praxe, neboť jinak nemůže dát na pracovišti potřebný směr k dalšímu rozvoji výroby. Je pravdou, že profesori a ředitelství školy se snažilo dát žákům vše, co bylo v jejich silách, ale strojové vybavení ani výstavba školního statku nedávalo dříve možnost, aby se naši zemědělské technici za daného stavu na školním statku naučili moderní zemědělské velkovýrobě.

Tuto skutečnost se nám v činnosti sdružení nepodařilo změnit, mimo provedení částečné arondace pozemků při zániku JZD Žilina při přechodu do státních statků. Jsem toho názoru, že je naší povinností, nejen členů SRPŠ, ale celé zemědělské veřejnosti i orgánů, které SZTŠ řídí, abychom umožnili studentům SZTŠ takovou praktickou výchovu na školním statku, aby se z nich opravdu stali organizátoři zemědělské velkovýroby a nemusili se s technikou a novými směry organizace práce

seznamovat až v běžném životě na vyvoleném pracovišti. Teoretické vzdělání je nezbytné, ale bez praktického ověření v provozu se stává málo účinným.

Další rozvoj socialistického zemědělství bude uplatněn jedině za pomoci a využití výsledků vědy a techniky ve výrobním procesu, a proto vzdělanost a odborná kvalifikace vystupuje do popředí. Toto vzdělání získají naše děti ve škole, a je proto povinností nás rodičů, abychom byli ve stálém kontaktu se školou a napomáhali učitelskému sboru při jeho náročné práci v tom smyslu, aby naše děti byly na budoucí život dobře připraveny.

Naše děti vyrůstají v lepším prostředí, než jsme vyrůstali my starší — všechny vymoženosti socialistického zřízení berou jako samozřejmost, aniž si mnohdy uvědomují také své povinnosti ke společnosti. Je proto na nás rodičích, abychom ve spolupráci se školou připravili naši mládež do života tak, aby měla správný názor na budoucí život, vytvářela si potřebné vnitřní vztahy k práci — správný poměr k lidem i požadavkům společnosti, aby zemědělská mládež byla avantgardou při budování našeho moderního socialistického zemědělství, které je základní oporou národního hospodářství, neboť zajišťuje to nejcennější, co člověk potřebuje k práci a životu — to je každodenní výživu.

V ý ň a t k y

z odborných maturitních prací žáků SZTŠ v Novém Jičíně

I.

Václav Ka b u d a ,
třída IV. B, ročník 1965/66

Návrh na zavlazovací a kejdovací zařízení pro pastviny v JZD Mniší

Vedoucí práce: Ing. Marie Mužná
Konsultant: Prokop Jalůvka,
předseda JZD

I. Ú v o d

Odbornou maturitní práci jsem vypracoval v JZD Mniší, kde po absolvování školy nastupuji jako pomocný zootechnik.

Stručná charakteristika JZD Mniší

JZD Mniší se nachází ve výrobní oblasti H-1, nadmořská výška činí 350 m, průměrné roční srážky 1100 mm a průměrná roční teplota je kolem 8°C. Terén je značně kopcovitý, půda velmi různorodá, šterkovitá a jílovitá.

Celková výměra JZD 272,99 ha, z toho zemědělská půda činí 233,10 ha a orná půda činí 177,90 ha.

Zaměření JZD

Rostlinná výroba je zaměřena především k zajištění krmivové základny pro hospodářská zvířata a na produkci travních semen.

Živočišná výroba je zaměřena hlavně na výrobu mléka a produkci hovězího masa. V letošním roce se přeshlo na syntetickou výživu žirného skotu.

II. Vlastní vypracování

Protože JZD Mniší patří do výrobní oblasti H-1, provádí se intenzivní pastva skotu, která má význam pro upevnění zdraví zvířat, snížení nákladů na 1 kg přírůstku a 1 l mléka, využití hůře obdělátných ploch a zvýšení odolnosti zvířat vůči nemocem. Hodnota pastvy je dána složením pastevního porostu, hnojením, ošetřováním, dobou spásání a pastevní technikou.

Při pastvě je zdraví zvířat ovlivňováno hlavně těmito činiteli: čerstvým vzduchem, pohybem, sluncem a kvalitou pastevního porostu.

Vliv čerstvého vzduchu spočívá v tom, že je prostý choroboplodných zárodků, jiných nečistot a bohatý kyslíkem, obzvláště v horských oblastech.

Slunce svými ultrafialovými paprsky stabilizuje v kůži provitamin vitamínu D. Vitamin D je nezbytný pro využití vápníku a fosforu z krmiva a ukládání těchto prvků v těle, zejména u mladých zvířat.

Sluneční paprsky usmrcují choroboplodné zárodky, hlavně tuberkulózu. Dále mají vliv na tvorbu červených krvinek.

Pohybem se u mladých zvířat zpevňuje kostra a zlepšuje se harmoničnost tělesných tvarů, vyrovnává se hříbetní linie, zlepšuje se postavení končetin.

Celkový vzhled zvířat je souladný, zdravý a pevný.

Na pastvě se zvířatům dostává čerstvé šťavnaté píče, bohaté živinami, vitamíny a minerálními látkami. Pastevní porost obsahuje velké množství stravitelných organických látek, převážně bílkovin, které zvířata nezbytně potřebují.

Podle zkušeností zvyšuje se produkce mléka u dojnic až o 200/0. Rovněž se zvyšuje v mléce obsah tuku a vitamínů. Pastvou se také snižují náklady na výrobu mléka a to až o polovinu a dochází k menší potřebě pracovních sil v době špičkových prací.

Zajištění správného přechodu na pastvu

Již během zimního období se ve stájích dobře větrá a udržuje se teplota 10—15°C, aby si dojnice zvykly na nižší teploty a na jaře se nenachladily. Přes celé zimní období se dojnícím zkrmuje siláž, takže dojnice jsou zvyklé na šťavnatou píči a přechod na pastvu je plynulejší, bez poklesu dojivosti a živé váhy, ale naopak se zvyšuje produkce mléka od počátku pastvy. Před zahájením pastvy se dojnícím ošetřují paznehty.

Aby nedocházelo k žíravacím poruchám, pasou se dojnice zpočátku krátkou dobu na menších porostech a předkrmují suchou píči. Tím se předejde nadýmání, průjmům a jiným chorobám.

Později se dojnice ve stájích přikrmují na doplnění pastvy živinami, kterých je v pastevním porostu nedostatek a k dosažení pocitu sytosti.

Význam kejdování

Protože je naším cílem dosáhnout co největšího využití pastvin a vyprodukovat velké množství zelené hmoty, přispěje k tomu kejdová závaha.

Kejdou pastviny hnojíme a zároveň v období sucha zavlažujeme. Protože v letním období bývají vysoké teploty, má se zavlažovat v noci nebo alespoň večer, případně brzy ráno. Kejdováním umožňujeme intenzivní hnojení pastvin dusíkem a draslíkem. Protože kejda neobsahuje vápník a velmi málo fosforu, musíme pastviny vápnit a fosfor přidávat ve formě superfosfátu přímo do kvasící se kejdy.

Kejdovou závlahu můžeme provádět jen tam, kde jsou k tomu vhodné přírodní podmínky. Takové podmínky má i JZD Mniší.

Návrh na zařízení kejdování

Navrhují kejdou zavlažovat v JZD Mniší pastviny o celkové výměře 25 ha, kde se bude pást 85 ks dojníc a 15 ks březích jalovic.

Protože původní plocha pastvin byla nedostačující, přikročilo se již dříve k tomu, že se část pastvin založila na orné půdě, v podmínkách, kde se pozemky pro velkou svaživost špatně obdělávaly. Pastviny navazují přímo na krávin a celé středisko živočišné výroby. Velké množství vody potřebné k ředění kejdy se zajišťí zahrazením potoku protékajícího kolem celého střediska živočišné výroby. Středisko má také výhodné postavení stájí, jejichž hnojiště a močůvkové jímky jsou v okruhu 80 až 90 m. Močůvka z jímek bude sváděna do sběrné jímky. V dalších dvou jímkách se bude kejda zkrášovat a ředit. Doba kvašení bude asi 3–4 týdny, pak se bude ředit vodou a stříkat na pastviny. Jímky budou vybudovány na místě, kde v budoucnu bude postaven nový krávin.

Protože jsou v této oblasti roční srážky 1100 mm, je možno kejdou ředit vodou v poměru 1:5 — 10. V době velkého sucha až 1:20 — 30.

Organizace využití pastvin

Po vypasení pastviny je nutno nedopasky ihned posekat a ošetřit pastvinu lučními smykky, aby se mohlo ihned kejdovat. Kejdovat se budou oplůtky v tom pořadí, v jakém byly spásány.

Vápnit se může jen na podzim, aby se vápno stačilo rozložit do doby kejdování.

Pastvina bude rozdělena na 10 oplůtek. Jednotlivé oplůtky budou o výměře 2,5 ha. V oplůtcích se bude provádět dávková pastva pomocí elektrických ohradníků. V jednom oplůtku se bude pást 3 dny, což znamená, že výměra spásaná za 1 den bude činit 0,83 ha. Za předpokladu trvání pastvy 150 dnů a obrůstací schopnosti 25–30 dnů, bude se pást v každém oplůtku 5krát za období pastvy. Dosáhneme-li výnosu 260 q z 1 ha, bude denní dávka pastevního porostu na kus činit 43 kg. S pastvou se může započít 10.–15. května a to v oplůtku č. I. Zároveň se může pokosit oplůtek č. VII. a VIII. a píce usušit. Asi za týden pokosíme oplůtek č. IX. a X. Oplůtky po sklizni sena budeme ihned zavlažovat. (Viz mapka v příloze).

Pokosení oplůtek a usušení na seno navrhují proto, že dojnice by nestačily včas celou výměru vypást (obrástací schopnost pastviny je na jaře rychlejší než na podzim) a tak by porost zestárnul a došlo by tak k jeho znehodnocení.

III. Závěr

Ekonomické zhodnocení

Zvýšením výnosů pastvin o 30% získáme větší výnos zelené hmoty z 1 ha cca o 60 q. Z 25 ha to činí celkem 1500 q zelené hmoty navíc.

Stačí-li na 1 litr mléka 4 kg zelené píce, potom z 1500 q zelené píce se vyrobí celkem 37.500 litrů mléka. Znamená to zvýšení produkce mléka o 345 litrů na jednu dojnici. Je-li prodejní cena 1 l mléka 2,— Kčs, získá JZD navíc tržby v hodnotě 75.000,— Kčs. Mimoto se vyrobí ze 4 oplůtek cca 100 q sena.

Zvýšené náklady na výrobu se projeví v amortizační částce, spotřebě elektrického proudu a odměně strojníka.

Předpokládá-li pořizovací náklady kejdovací soupravy v celkové částce 127.500,— Kčs, pak amortizační částka 100% činí 127.500,— Kčs.

V pořizovací hodnotě je zahrnuta

kejdová souprava za	61.900,— Kčs
výstavba včetně jímek	65.600,— Kčs
celkem	127.500,— Kčs

Funkci strojníka bude vykonávat člen družstva, který v době mimo

kejdování bude pracovat na jiném úseku výroby.

Předpokládám po propočtu se svým konsultantem, že strojníkovi období kejdování bude započteno 20 PJ, pak za celé kové náklady 5000,— Kčs.

Spotřebu nafty a elektrické energie jsem po dohodě s konsultantem stanovil podle spotřeby motorů a činí 1250,— Kčs.

Pak tedy zvýšené náklady činí:

Amortizace kejdovacího zařízení	12.750,— Kčs
Odměna strojníka	5.000,— Kčs
Spotřeba nafty a elektr. proudu	1.250,— Kčs
Náklady celkem	19.000,— Kčs

Porovnáním zvýšené tržby plynoucí z vyšší doживosti s náklady je mož-

no učinit tento závěr:

Vyšší výroba mléka představuje	75.000,— Kčs
— náklady spojené s kejdovacím	19.000,— Kčs
zařízením	56.000,— Kčs

Rozdíl

Tento rozdíl představuje zvýšení peněžních výnosů družstva. Mimo toho bude dosaženo všech kladných výsledků pastvy, o kterých bylo pojednáno na začátku práce.

JZD Mniší již má zakoupenou kejdovou soupravu K-IV-D od závodu Sigma, n. p. Olomouc, železářny Petra Bezruče, Olomouc 7. S výstavbou kejdového zařízení se započne v roce 1967. Tato má být dokončena do konce roku 1967, takže se s kejdováním započne v březnu 1968.

Proto, aby byla zajištěna hygiena a bezpečnost práce, musí JZD pracovníkovi, který bude pracovat s kejdou, opatřit gumové rukavice, gumové boty, zástěru, gumový plášť, popřípadě i gumové kalhoty.

Dále musí být všechny otvory do jímek opatřeny pevnými poklopy a všechny převody u motorů a čerpadel opatřeny drátěnými kryty.

Strojník nebo jiný pracovník, který bude v čerpací stanici pracovat, musí být náležitě s prací seznámen a musí dodržovat bezpečnostní a hygienické předpisy. V čerpací stanici musí být hasicí přístroj.

Při vypracování odborné maturitní práce jsem čerpal jednak z odborné literatury a jednak jsem se opíral o četné zkušenosti pracovníků JZD a svého konsultanta Prokopa Jalůvky, předsedy JZD Mniší.

Svoji odbornou maturitní práci doplňuji:

- a) Mapkou rozvržení pastviny na jednotlivé oplůtky
- b) Schématem rozvodu kejdovacího zařízení na pastvině
- c) Soupisem příslušenství kejdovací soupravy

Práce byla hodnocena známkou — chvalitebný.

II.

Stanislav Matyska,
třída III. DŠ

Návrh na rozvoj travního semenářství v okrese Nový Jičín

Vedoucí práce: Ing. František Kuchař

Konsultant: Ing. Vladimír Světlík

A. Úvod

Travní semenářství v naší republice vzniká v oblasti Beskyd, kde se začalo již v roce 1923 se šlechtěním a brzy potom též s množením travních semen. Šlechtění prováděla v té době Zemská výzkumná pícninářská a travinářská stanice v Rožnově pod Radhoštěm. V roce 1932 bylo ustaveno sdružení množitelů travních semen, které mělo rychlý růst

členů. Plocha pěstovaných trav měla vzestupnou tendenci, takže v roce 1945 měla tato organizace 6000 členů, vesměs drobných zemědělců z okolí Rožnova a množitelské plochy vzrostly na 5000 ha. Za tato léta se vytvořila rožnovská tradice travního semenářství a po roce 1945, kdy byla celá polovina okresu Nový Jičín osídlena drobnými zemědělci z Valašska, travinářská tradice se přenesla ještě ve větší míře na okres Nový Jičín. Základ travinářských oblastí v okrese Nový Jičín tvoří staro-úsedlické obce Hodslavice-Morkov-Hostašovice, celé okolí Starého Jičína a Frenštátka. V povodí Odry v travinářství vynikají i osídlené obce, jako Jeseník, Mankovice, Suchbát, Hladké Životice a další.

Okres Nový Jičín je typickou vhodnou oblastí pro pěstování trav na seno, jednak pro příhodné klimatické podmínky, tradiční zkušenost v pěstebních technologiích a dále v tom, že je dosahována vysoká biologická hodnota krajových odrůd „Rožnovských travin“. V průběhu posledních let, zejména v období kolektivizace došlo k podstatnému snížení úrovně pěstování travin na seno a hlavně bylo upuštěno od pěstování jemných druhů trav náročných na lidskou práci.

Specializace a rozvoj zemědělské výroby a ekonomiky se neobejde bez potřebného rozvoje pěstování travních semen, není možno provést intenzifikaci luk a pastvin. Domácí krajové osivo ať z ploch běžného pěstování nebo z množitelských ploch je v každém směru lepší, biologicky hodnotnější než osivo dovážené z ciziny, kde za ně naše hospodářství platí valutami.

Tím vyniká význam domácího semenářství travin a také rozvoj a výroby statkové píce v zemědělských závodech je odvislá na správném použití osiva domácího původu.

B. Cesta k rozvoji travního semenářství

Prvním předpokladem k dalšímu rozvoji travního semenářství je zvýšení znalosti pracovníků i jejich odborné kvalifikace, a to z toho důvodu, že travní semenářství má odlišnou technologii výroby ve srovnání s obilovinami a jinými běžnými plodinami zejména v seti, kultivaci a hlavně při sklizni na velkých plochách, kdy neodborný zásah způsobí předčasnou nebo opožděnou sklizni značné ztráty.

Dalším rozhodujícím úkolem k dosažení úspěchů v travním semenářství je výběr vhodných pozemků pro založení travosemenné kultury, což souvisí s vhodným osevním postupem. Vybrané pozemky pro jednotlivé travní druhy musí být v dobré síle, odplevelené a bez semen jiných kulturních trav. Nejintenzivnější pěstování trav na seno semenářské kultury s dokonalou kultivací a správným hnojením.

Travosemenné kultury vyséváme běžně jako podsev do jarních obilovin, nejlépe meziřádkové do ječmene. Výsev se provádí pomocí adaptéru s kartáčkovým výsevním ústrojem. Adaptér montujeme na normální secí stroj SVBZ 35, který se v praxi plně osvědčil. V praxi se také plně

osvědčily podzimní výsevy do ozimín, zejména kostřavy červené, pohánky hřebeňité, všech druhů lipnic apod., které jsou po sklizni ochráněny plodiny v řádcích ztelnější, lépe zakorňují a dávají jistější výnos v prvním užítkovém roce.

Některé druhy trav, jako je kostřava luční, bojínka luční, ovesk vyvýšený a některé další druhy je možno s úspěchem pěstovat v kombinaci s jetelem červeným, kdy v prvním sklizňovém roce sklízíme kulturu na píci a druhým sklizňovým rokem po ošetření porostu Dikotexem v jar-ním období docílíme čistého porostu trávy a zbytky ústrojných hmot z jetele významně přispívají k dobrému růstu kulturní trávy. Při nedostatku pracovních sil a nemáme-li pozemky ve velmi dobrém stavu, je tento způsob pěstování ekonomicky výhodnější, zejména pro nezkušené pě-
statele. Jemné druhy trav, jako je ovesk žlutavý, lipnice úrodná - luční -
hájní, psineček, psárka a další, není vhodné v kombinaci s jetelem pěstovat, a volíme raději řádkové kultury v rozpětí 45-50 cm s intenziv-ním plečkováním a chemickým ošetřením v jarním období postřikem Dikotexem dávkou 20 kg na ha.

Jílek italský je nejvýhodnější pěstovat formou „Landsberské směsi“ seté v srpnu až září s tím, že první seč je sekána na píci a druhá se ponechá na semeno.

Travosemenné kultury jsou náročné na hnojení. Koncem měsíce října se používají dávky v průměru 25 kg N, 40 kg P_2O_5 a 70 kg K_2O čistých živin. Při jarním hnojení regulujeme dávku dusíku ve vztahu k stávajícímu porostu a stáří kultury. Na travosemenné kultury ve 2. a 3. užítkovém roce používáme dávek strojních hnojiv zvýšených až o 50%, u dusíku je vhodné použít až 70-100 kg v čistých živinách na 1 ha.

Při sklizni, která je velmi náročná, se odstupuje od tradičních rož-novských panenek, ale používá se nové technologie sklizně formou dvoutřezové sklizně pomocí řádkovače a obilního kombajnu. Druhý vhodný systém je sklizeň upraveným samovazem a použit mlátičku MAR 90, nebo NTZ 48, které po úpravách mlátí a čistí uspokojivě.

Při použití nové technologie sklizně musí být osivo uměle dosušo-váno. Osvědčilo se dosušování teplovzdušným sušícím zařízením ve vzo-ru, který vyvinul s. Paška z Oblastní čistící stanice Rožnov.

Má-li být pěstování trav na semeno úspěšné a rentabilní, jak z hle-diska zemědělského závodu, tak celospolečenského, musí být provádě-no intenzivní formou při plném využití velkovýrobních mechanizačních prostředků, neboť vývoj pracovních sil i jejich počet v zemědělských podnikcích není příznivý a musí být proto využita stávající mechanizace.

C. Rozbor produkce a rentabilita výroby travních semen

Při posuzování výsledků pěstování trav na semeno posuzujeme pů-sobení hlavních faktorů na vývoj, růst a semennou hodnotu trav. Na

dosahované výnosy působí celý komplex faktorů a určení důležitého článku je velmi obtížné. Především jde o vliv stanoviště a působení po-větrnostních podmínek, které můžeme vyhodnotit jen při udržení jednot-né a vysoké úrovně agrotechniky.

Je prokázáno, že dobré ošetřování a vyživované porosty mohou po-skytnout i v méně příznivých půdních a klimatických podmínkách dobré výnosy na jednotku plochy.

Výnosy travních semen v jednotlivých letech 1960-1966 u jmeno-vitých druhů trav jsou následující:

Tabulka číslo 1

Rok	Hektarové výnosy v q						
	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
bojínka luční	2,78	2,23	2,66	2,94	4,71	4,85	1,37
kostřava luční	2,87	5,67	5,75	4,02	4,13	3,16	4,87
ovsík vyvýšený	2,24	2,09	0,82	1,03	1,12	2,19	3,62
srha laločnatá	6,75	5,76	0,69	2,84	—	2,05	2,40
jílek anglický	2,60	3,77	2,29	4,99	4,04	6,29	4,20
jílek italský	3,40	4,72	3,76	4,24	3,10	5,93	3,69
jílek jednoletý	9,66	17,—	10,36	10,68	6,81	11,80	7,43
kostřava červená	1,24	3,95	0,75	2,95	—	—	—
lipnice úrodná	2,54	3,80	3,52	3,39	1,77	4,20	4,65
ovsík žlutavý	1,40	1,76	1,20	1,26	1,02	2,26	2,44
pohánka hřeb.	—	1,66	—	1,60	—	—	1,82
psineček bílý	—	—	—	1,40	—	1,69	3,45

Rozbor dosahovaných výnosů ukazuje na značnou rozdílnost a ko-lisavost výnosů v jednotlivých letech, což dokumentuje složitost a pěstelskou náročnost v travním semenářství. Dosahované parametry vý-nosů však zdaleka neodpovídají daným možnostem výrobnosti a travní semenářství se může stát bohatým zdrojem tržní produkce rostlinné výroby.

Zkušební předních pěstitelů dokazují, že je možno docílit poměrně vysokých a stálých výnosů travních semen.

JZD Suchdol n. O. dosáhlo v roce 1959 těchto výnosů a tržní pro-dukce a v dalších letech s podobnou obdobou jsou výnosy i tržby ustáleny.

Tabulka číslo 2

Druh	Plocha ha	Ø výnos v q	Celkem výnos semena v q	Tržba v Kčs
ovsík vyvýšený	19,—	5,91	112,33	367,350,—
lipnice úrodná	7,8	4,74	37,—	98,707,—
košťava luční	13,5	6,08	82,16	133,025,—
košťava červená	5,—	3,51	17,56	73,077,—
jílek italský	15,—	3,11	46,73	47,675,—
jílek anglický	2,—	7,75	15,51	20,429,—
celkem	62,30			740,263,—

Přůměrná tržní produkce za travní semena v JZD Suchdol z 1 ha dosahuje 11,879,— Kčs, což je ve srovnání s jinými plodinami velmi příznivé.

Přůměrné výnosy dosažené v letech 1960—1966 jak je uvedeno v tabulce čís. 1 dle vývojových řad ukazují jen ve svém průměru na mírně vzestupnou tendenci výnosů, i když ve srovnání s vývojovými řadami nárůstu ploch vzrostly tyto o 946 ha s indexem růstu 240,2%, což má vliv i na růst hektarových výnosů zejména proto, že v poslední době pěstují travní semena i závoďy, které nemají dostatek pěstitelských zkušeností a dosahují nízké výnosy.

V roce 1965 bylo v rámci okresu dosaženo v průměru na 1 ha pěstovaných trav na semeno tržní produkce 9406,— Kčs s velkými rozdíly. Mezi nejlepší pěstitele travních semen s nejvyšší tržní produkci z 1 ha v Ø 15.000,— Kčs patří JZD Mořkov, Hodslavice, Hostašovice, Trojanovice, Jeseník, Suchdol, Dobešov, Kletné a některá další.

Travní semenářství při uplatnění účelné specializace je bohatým zdrojem tržní produkce rostlinné výroby zejména v podhorské oblasti Beskyd a Oderských Vrchů. Vybraná oblast vhodná pro pěstování trav v okrese Nový Jičín prokazuje možnost dosažení této tržní produkce a výnosů:

Tabulka číslo 3

Druh	výnos q/ha	Tržní produkce na 1 ha v Kčs
lipnice úrodná	8	26.000,—
košťava červená	7	25.000,—
ovsík žlutavý	3	17.000,—
pohánka hřebenitá	6	19.000,—
lipnice hajní	6	22.000,—
psárka luční	3	17.000,—
psíneček bílý	4	15.000,—

U ostatních druhů těžkých trav, jako je bojinek luční, košťava luční, srha laločnatá, jílek apod., je reálné počítat s tržní produkci v průměru 10.000,— Kčs z 1 ha, což vzhledem k výrobním nákladům je vysoce rentabilní i při značné rizikovitosti, která v travním semenářství existuje.

Vedlejší produkty travosemenných kultur — sláma, se stává zejména při syntetické výživě v krmných fondcích hlavním zdrojem krmných hodnot při výkrmu žiru, což také přispívá k zvýšení míry rentability travního semenářství. Mimo tyto klady příznivě působí zbytky ústrojních hmot z travosemenné kultury na další zúrodnění půdy, s čímž při posuzování efektivnosti nutno počítat.

Při posuzování rentability travního semenářství jsou rozhodující výrobní náklady na 1 ha ve vztahu k docíleným výnosům.

Rozbor zpracovaný v JZD Hostašovice a Mořkov, které jsou specializovanými JZD na travní semenářství ukazuje, že výrobní náklady jsou úměrné k dosaženým výnosům v roce 1966 a ekonomická efektivnost se zlepšila, budou-li hektarové výnosy zvýšeny.

Tabulka číslo 4

Druh pícniny	JZD Hostašovice v Kčs	JZD Mořkov v Kčs
Ovsík žlutavý	3.023,40	3.389,50
Lipnice úrodná	1.116,70	—
Košťava luční	1.286,—	1.010,50
Bojinek luční	912,10	—

Podrobný rozbor vlastních nákladů na 1 q travního semene uvádím v příložených tabulkách.

D. Specializace v travním semenářství

V rámci celostátní koncepce specializace vybraných oblastí pro pěstování trav na semeno jeví se pro okres Nový Jičín jako výhodné podstatně zvýšit plochu pěstovaných travin na semeno zejména v lehčích druzích. Od roku 1960 se zvýšila plocha o 953 ha a v záměru specializace vycházíme ze současného stavu ploch v roce 1966, kdy jsou travosemenné kultury pěstovány na ploše 1619 ha uznaných ploch. Zemědělské závody při projednávání návrhu rozvoje zemědělské výroby na 4. pětiletku do roku 1970 přicházejí s požadavky a návrhy na rozšíření a kvalitnější pěstování semen trav. Vybraná JZD v podhorské oblasti Beskyd zavádí úzkou specializaci na produkci travních semen jako je tomu v Hostašovicích, Hodslavicích, Mořkově apod.

Záměry specializace okresu Nový Jičín budou mít vliv na růst výroby travních semen v následujícím rozsahu:

Tabulka číslo 5

Druh	plocha 1966 ha	plocha 1970 ha	plán. Ø výnos 1970 v q	zvýšení v ha
Bojíněk luční	130,—	380	3,60	+ 250,—
Kostřava luční	449,20	755	5,—	+ 305,80
Ovsík vyvýšený	214,80	285	2,—	+ 70,20
Srha laločná	25,—	100	3,—	+ 75,—
Jílek anglický	47,—	305	5,—	+ 258,—
Jílek jednoletý	30,—	25	10,—	— 5,—
Jílek italský	561,—	472	6,—	— 89,—
Kostřava červená	—	40	2,50	+ 40,—
Lipnice úrodná	765,—	100	4,50	+ 24,50
Ovsík žlutavý	72,—	105	1,50	+ 33,—
Pohánka hřebeníť	3,50	15	2,—	+ 11,50
Psineček bílý	10,—	15	2,50	+ 5,—
Lipnice hajní a luční	—	20	2,—	+ 20,—
Celkem	1.619,—	2.617		+ 998,—

Plochy trav na semeno budou zvýšeny do roku 1970 o 998 ha proti skutečnosti roku 1966 a svým rozsahem 2.617 ha dosáhnou 5,82‰ z orné půdy v okrese.

Vedle množitelských travosemenných kultur plánují zemědělské zá-
vody menší procento ploch věnovaných běžnému pěstování travních se-
men pro vlastní potřebu k přívěvu stávajících luk a pastvin.

Při sestavování úvahy o rozšíření pěstování travin na semeno byly
respektovány speciální podmínky tohoto odvětví jako zkušenosti v pěstování, výběr druhů pro jednotlivé závody z důvodů udržení čistoty, dále zabezpečení krmivové základny, jakož i ekonomické a tržní ukazatele jednotlivých závodů, kde se specializace na travní semena uskutečnil.

Zvýšená plocha travosemenných kultur o 998 ha bude mít za následek snížení ostatních polních plodin a půjde zejména o snížení ploch 548 ha brambor, 115 ha lnu, 139 ha máku, 60 ha cukrovky a 136 ha píce na orné půdě. Toto snížení ploch neohroží plnění společenské objednávky okresu ve vybraných ukazatelích, ani nesníží krmivovou bilanci potřebnou pro zabezpečení živočišné produkce.

V roce 1966 bylo dosaženo průměrného výnosu na 1 ha 3,50 q s tržní produkci z 1 ha 8298,— Kčs, v roce 1970 se zvýší průměrný výnos na 3,99 q/ha s tržní produkci z 1 ha na 9.383,70 Kčs. Při tomto reálném propočtu vzroste tržní produkce na 1 ha o 914,30 Kčs a dosažené příjmy za travní semena proti roku 1966 se zvýší v roce 1970 o 2.392.723,— Kčs.

E. Ekonomické zhodnocení uplatnění specializace

Při dosavadní struktuře pěstovaných plodin s průměrnými výnosy plánovanými v roce 1970 by hrubá produkce uvedených 998 ha obnášela následující hodnotu výroby:

	548 ha	Ø výnos	180 q/ha	X	39	Kčs
Brambory	115 ha	Ø výnos	34 q/ha	X	220	3.853.980,—
Len - stonky	139 ha	Ø výnos	5 q/ha	X	1800	860.200,—
Mák	60 ha	Ø výnos	300 q/ha	X	19	1.251.000,—
Cukrovka	136 ha	Ø výnos	75 q/ha	X	40	342.000,—
Pícniny						408.000,—
Celkem	998 ha					6.715.180,—

Vedlejší produkty lnu a cukrovky uvedených ploch se v podstatě rovnají hodnotě slámy z travosemenných kultur.

Při dosavadní struktuře pěstovaných ploch je možnost dosáhnout z 1 ha hrubou produkci 6.728,— Kčs a při změně struktury bude dosaženo z 1 ha 9.383,— Kčs. Tím se zlepší hospodářský výsledek pro zemědělské podniky z každého hektaru o 2.655,— Kčs, což činí při celkové změně struktury o 998 ha celkem 2.649.580,— Kčs. Toto možno považovat za ekonomicky výhodné, neboť pracovní náklady ve svém souhrnu jsou v podstatě přibližně shodné u obou druhů srovnávaných kultur.

Při dosažení předpokládaného výnosu semen z travních kultur v roce 1970 se zvýší výnosy z každého hektaru o 914,3 Kčs, což obnáší při celkové ploše pěstovaných travin 2.617 ha celkovou hodnotu 2.392.723,— Kčs.

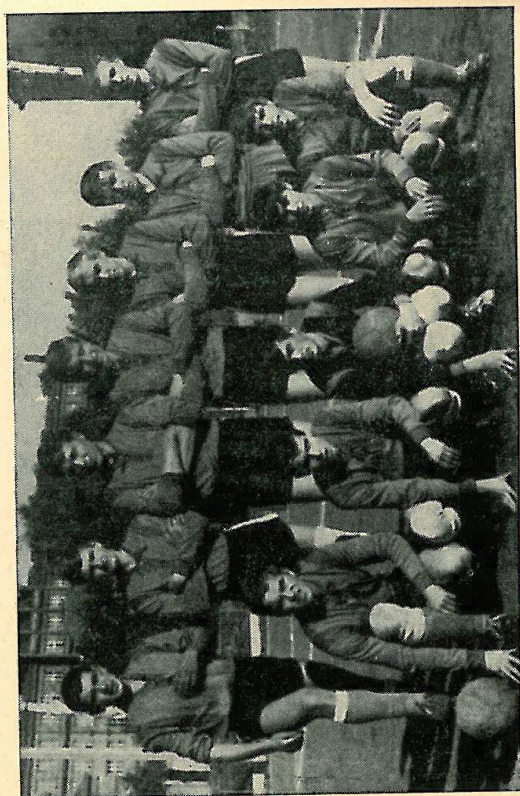
V r. 1970 budou tržby za travní semena zvýšeny celkem o 5.042.303,— Kčs proti skutečnosti v roce 1966, čímž je ekonomická efektivnost dostatečně prokázána.

Uplatnění specializace na travní semenářství má dále mimo příznivější finanční efekt řadu dalších kladů zejména v tom, že travosemenné kultury svým charakterem sklízne umožní rozložit pracovní sklízňovou špičku, neboť ve své většině jsou sklizeny v období 3 týdnů před sklízňou obilovin, a tím je možno pracovní špičku rozložit na širší období, což při nedostatku pracovních sil v zemědělství hraje důležitou roli. Po zrušení travosemenné kultury zlepšuje ústrojná hmota půdní úrodnost a dodává půdě potřebný humus.

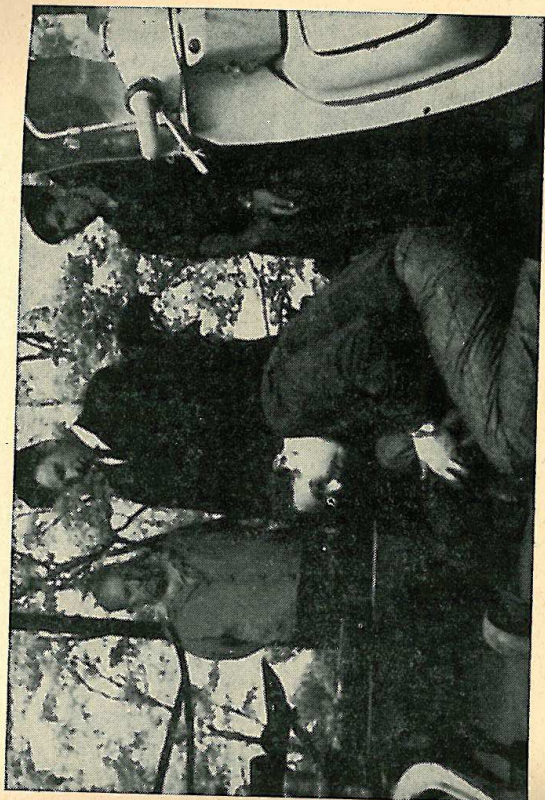
Rozbor současné situace v travním semenářství opodstatňuje záměry zemědělství okresu Nový Jičín podstatně rozšířit pěstování travosemenných kultur, neboť ekonomické i přírodní podmínky pro tuto specializaci jsou v okrese příznivé a spotřeba i odbytovost travin je zaručena.

Přílohy: 6 tabulek.

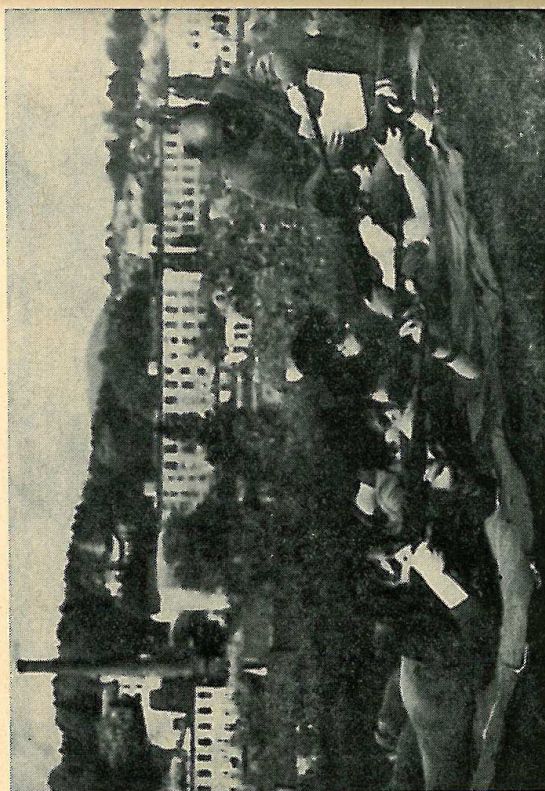
Práce byla hodnocena známkou — výborný a byla doporučena k zveřejnění v odborném tisku.

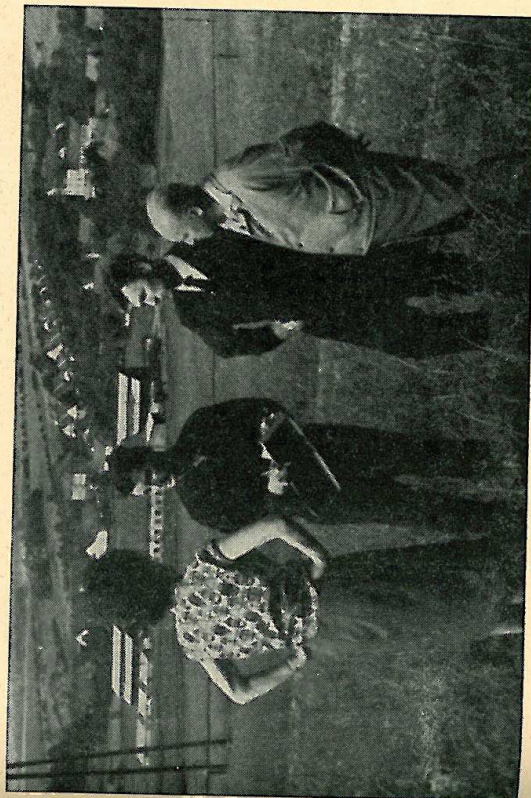
Nejoblíbenější sport na škole

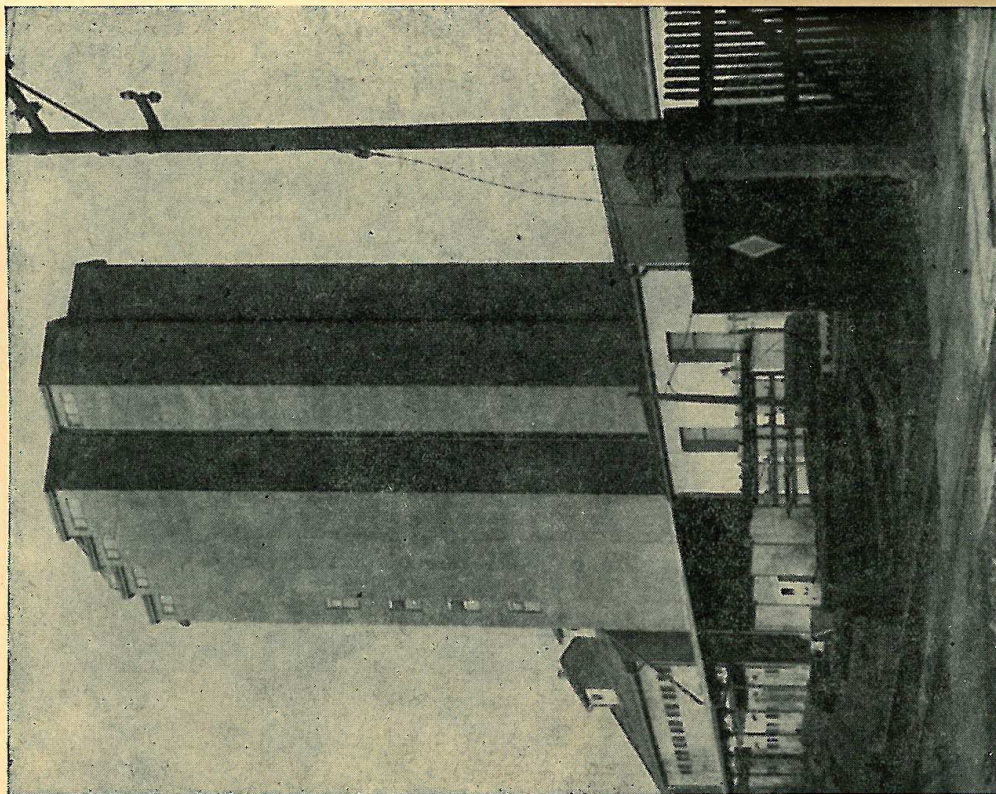
U praktických maturit se mnohý zapotí

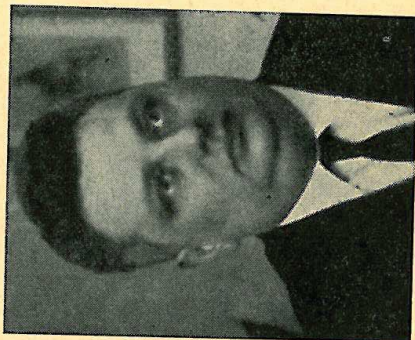
Střelecký kroužek dívek

Do nového století zemědělského školství

Obilní silo ZNZ v Novém Jičíně

Ing. Zdeněk Škuta,
vedoucí oddělení
zemědělských škol
Sm KNV
v Ostravě

Zemědělské školství Severomoravského kraje slaví v letech 1965 až 1967 sto let svého trvání. První tři zemědělské školy, které v těchto letech byly založeny před sto lety (Přerov, Nový Jičín, Šumperk), mají dnes v našem kraji desítky sester. Ve škol. roce 1966/67 bylo v kraji 14 středních zemědělských a lesnických technických škol (SZTŠ, SLTŠ), 10 zemědělských a lesnických mistrovských škol (ZMŠ, LMS) a 33 zemědělských a lesnických odborných učilišť, včetně podnikových (ZOU, LOU).

Zemědělské školství je dnes důležitým článkem školské soustavy, který přípravou absolventů pro socialistickou zemědělskou velkovýrobu významně přispívá k povznesení našeho zemědělství.

Jeho kvantitativní růst v posledních dvaceti letech nemá srovnání s žádnou jinou školní obdobou. Jen v našem Severomoravském kraji bylo v roce 1964 na všech zemědělských a lesnických školách téměř tolik žáků a učňů, jako bylo před rokem 1952 na území celého státu. (Viz prameny — 4).

Výsledkem tohoto prudkého rozvoje je skutečnost, že na jednoho pracovníka s úplným středním odborným zemědělským vzděláním připadlo v JZD našeho kraje v roce 1960 542 ha zemědělské půdy, v roce 1962 437 ha, v roce 1964 270 ha a v roce 1965 již 183 ha.

Neustálý růst kvalifikace pracujících v zemědělství vytváří předpoklady pro kvalitativně lepší zvládnutí výrobního procesu. Od roku 1963 do roku 1966 došlo v našem kraji ke zvýšení počtu kvalifikovaných pra-

covníků technického typu z 2.807 na 5.297. Tento proces zvyšování kvalifikace nabývá důležitosti, zejména v souvislosti s uplatněním nové stavby řízení zemědělství. (Viz prameny — 1).

Zemědělské školství tak v posledních desetiletích svého prvního století významně přispívá k rozvoji socialistické zemědělské velkovýroby a vytváří předpoklady pro další rozvoj naší socialistické vesnice.

Těchto několik základních údajů nutno připomenout, neboť právě kvantitativním rozvojem zemědělského školství v našem kraji v posledních deseti letech jsou položeny základy, aby zemědělské školství i v druhém století své existence úspěšně plnilo všechny požadavky, které na ně budou kladeny.

Rovněž nelze opominout, že nástup do nového století zemědělského školství je poznamenán značným úsilím o lepší komunistickou výchovu. Nejde při tom jen o modernizaci prostředí a modernizaci didaktické techniky, i když význam a podíl některých našich škol na plnění tohoto úkolu je nemalý — (Olomouc), ale zejména o modernizaci obsahu a metod výchovy budoucího zemědělce. V této souvislosti sluší se připomenout průkopnické dílo některých zemědělských odborných učilišť našeho kraje (zejména Litovel, Valašské Meziříčí) při přepracování obsahu výuky v základním zemědělském učebním oboru.

Nelze také opomenout, že právě zemědělské školství se významně podílí v posledních letech na získávání mládeže pro zemědělství a že při plnění tohoto úkolu dosahuje náš kraj již řadu let nejlepších výsledků v rámci států. V tomto úsilí bude zemědělské školství pokračovat, neboť zabezpečení dostatečného počtu mladých kvalifikovaných pracovníků pro zemědělství je jeho nejvlastnějším posláním.

V zamýšlení nad budoucím vývojem zemědělského školství nutno si připomenout poslání a úkoly našeho zemědělství při zajišťování výživy obyvatele. Tento úkol, i když zde byl i v minulosti, vystupuje stále více do popředí. A není to jen záležitost našeho státu. Je to doslovně problémem celosvětový.

Podle dlouhodobých prognóz (viz prameny — 7) bude se dnešní napjatá situace ve výživě lidstva nadále zhoršovat. Opatřovat potraviny na světovém trhu bude stále obtížnější. Proto je pro nás maximální využití zemědělské půdy jako základní součásti přírodního bohatství a zabezpečení růstu spotřeby potravin vlastní výrobou životní nutností.

Problém potravin se ve světě dostane v budoucích 20 letech do kritické fáze. A na to se musí naše zemědělství co nejlépe připravit. Není žádnou novinkou, že ve světě již dnes trpí absolutním hladem a podvýživou 10—15% lidstva a dalších téměř 50% trpí hladem nebo podvýživou na určitém stupni. Jestliže náš stát patří mezi ty, kde hlad byl vymazán ze slovníku a kde je naopak jedna z nejvyšších spotřeb potravin, pak na tom má svůj podíl i naše zemědělství, které tuto spotřebu

podstatnou měrou kryje. Jde však do budoucna o to, aby přírůstek spotřeby potravin byl pokud možno v co nejmenší míře zajišťován dovozem a aby byl co nejvíce zajišťován vlastní zemědělskou výrobou i když část potravin budeme, vzhledem ke klimatickým a půdním podmínkám a k zajištění širokého sortimentu dovážet trvale.

V tomto světle je také třeba vidět úkoly, které má naše zemědělství ve čtvrté pětiletce (1966—1970). Hrubá zemědělská produkce (HŽP) se má zvýšit o 20,1%, tržní produkce (TP) o 25,1%, z toho rostlinná o 39,1% a živočišná o 19,9%. Roční růst TP má představovat přírůstek 4,5%, oproti 2,5% ve třetím pětiletém plánu. Vývoj čistě zemědělské výroby má vypadat v letech 1965—1980 následovně: 1965 — 100%, 1970 — 122%, 1975 — 143%, 1980 — 151%. K tomu se v dlouhodobých studiích předpokládá, že zemědělství k zajištění tohoto růstu výroby dostane průmyslových hnojiv v přepočtu na 1 ha zemědělské půdy: 1965 — 114,7 kg, 1970 — 186,3 kg a v roce 1980 — 250 kg.

Je samozřejmé, že vedle neustálého zvyšování intenzity zemědělské výroby půjde i o zvýšení produktivity práce. Předpokládá se, že se zvýší do roku 1980 v průměru o 50%. Při tom je jasné, že splnit všechny tyto úkoly bude možno jen novými cestami za využití vědy a techniky. Bude to jistě cesta mechanizace zemědělských provozů, cesta koncentrace a specializace výroby.

Cílem všech dlouhodobých opatření v zemědělství je jeho stabilizace a jak už bylo poznamenáno výše, zabezpečení výživy obyvatele.

Z uvedeného přehledu je zřejmé, že úkoly zemědělského školství nebudou nijak malé a to jak v kvantitativních ukazatelích, t. j. v počtu absolventů, tak i v ukazatelích kvalitativních, t. j. v takové přípravě budoucích absolventů, aby uměli využít všech výsledků vědy a techniky a aby posunuli vývoj zemědělství kupředu. Dokonce možno vyvodit, že splnění budoucích úkolů zemědělství je do značné míry odvislé právě od práce zemědělského školství. Jak velké tyto úkoly budou, ukazují některé studie (viz prameny — 3), ve kterých se předpokládá, že např. vývoj kvalifikovaných pracovníků v národním hospodářství (údaje v ‰) má být u vyučených pracovníků v oboru, v našem případě v zemědělských učebních oborech, následující:

rok 1964	— 18
rok 1970	— 30
rok 1980	— 50.

Stojí zde proto především v příštích dvaceti až třiceti letech velký úkol před zemědělskými odbornými učiteli. Na tomto typu škol leží hlavní tíha a odpovědnost za reprodukci pracovníků sil v zemědělství. V podstatě půjde o to, aby veškerá mládež, která bude pro zemědělství získána, byla vyučena v některé ze základních zemědělských profesí.

Nejde však o řemeslnou přípravu ve starém pojetí, ale o takové základní zemědělské vzdělání, které bude v souladu s budoucím vývojem. A tento vývoj jde cestou technologické přípravy pracovníka širokého profilu, takového, který bude uplatnitelný v moderním typu zemědělské výroby a ta, jak je známo, se neobejde bez stále rychlejších přesunů v pracovním zařazení. Dá se předpokládat, že tento přesun půjde k službám pro zemědělství.

Rovněž před středními zemědělskými technickými školami leží v budoucích desetiletích velmi náročné úkoly. Tyto školy možno nazvat školami budoucnosti, neboť s rozvojem výroby bude stále více v přímé výrobě potřeba středoškolsky vzdělaných lidí. Tato neustálá rostoucí potřeba středoškolsky vzdělaných odborníků bude ovlivněna stupněm technického rozvoje. Podle některých studií (viz prameny — 5) bude ve výrobě při automatickém zařazení zapotřebí 21% pracovníků se středoškolským vzděláním. Při automatickém zařazení vybaveném samočinnou evidencí charakteristických ukazatelů výroby bude zapotřebí dokonce 40% pracovníků se středoškolským vzděláním a při plně automatickém výrobním zařazení dokonce 60% všech pracovníků ve výrobě bude muset mít středoškolské vzdělání. Zdá se, že tento požadavek vědeckotechnické revoluce bude zcela neodvolatelný a pro rozvoj společnosti životně nutný.

Uvedené nové pohledy na vývoj zemědělských škol v budoucnosti ukazují, že by bylo chybou domnívat se, že počet středních zemědělských technických škol musí být jen takový, aby stačil kryt požadavek reprodukce technicko-ekonomických a vedoucích funkcí v našem zemědělství. Káby tomu tak mělo být, pak by se zemědělská výroba nemohla vyvíjet a nemohla by splnit všechny požadavky, které na ni jsou a do budoucna ještě budou kladeny.

Je samozřejmé, že bude muset být změněn i obsah vzdělání na středních zemědělských technických školách a že půjde stále více o rozvoj tvořivého myšlení, o uplatnitelné a prakticky použitelné vědomosti, které jsou tou převodovou pákou vědy do výroby. Nepůjde však jen o kvantum poznatků a vědomostí, ale stále více bude do popředí vystupovat, aby budoucí technik byl i kulturním člověkem. Jak říká Tauber: Technik, který je jen technikem a není současně kulturním člověkem, je zpravidla technikem omezeným a nedokonalým. (Viz prameny - 6).

V této souvislosti nutno připomenout, že se někdy i u nás objevují názory, že již máme absolventů zemědělských škol dost. Na adresu těchto názorů však nutno připomenout, že úloha vzdělání je tím větší, čím více se modernizuje pracovní systém. A dále, že je už dávno dokázáno, že vzdělání je tou nejrentabilnější investicí. Jak uvádí Suchodolský (viz prameny - 8) zisky v důsledku zvyšování produktivity práce jsou 27,6krát větší, než výdaje státu na školství. Výdaje na vzdělání se vracejí za 1,5 roku a 35,5 roku jde již jen o čistý zisk.

Stejně významný úkol bude do budoucna patřit zemědělským místrovským školám. Tento typ škol je nejvíce spojen s bezprostřední zemědělskou výrobou a proto ji může nejrychleji kladně ovlivnit. Zdá se, že právě tomuto typu škol bude do budoucna příslušet úkol postgraduálního studia a zavádění výsledků vědy a techniky do praxe.

Významným nástrojem a prostředkem výchovy zemědělských škol jsou v současné době školní statky. Jejich hlavním posláním v současné době je poskytovat pracovníště žákům a ukazovat jim cestu k zvyšování intenzity výroby. Toto posláním budou mít školní statky pravděpodobně ještě 20 let. Jak tento úkol školní statky v současné době plní, možno ukázat na srovnání jejich intenzity, měřeno hrubou zemědělskou produkcí, ve srovnání s předpokládaným celostátním vývojem.

HZP v přepočtu na 1 ha zemědělské půdy představovala v ČSSR v roce 1965 asi částku 6120 Kčs, v roce 1970 má být asi 7350 Kčs a v roce 1980 asi 9500 Kčs. Školní statky našeho kraje, ve srovnání s uvedenými čísly, dosahovaly v průměru všech školních statků v roce 1960 částky 7000, v roce 1961 — 7.800, 1962 — 7.198, 1963 — 7.986, 1964 — 8527, 1965 — 8.061 a v roce 1966 — 8256 Kčs. Poslední údaj představuje ve srovnání s předpokládaným celostátním vývojem asi rok 1974. Není to příliš velký náskok, žádoucí by byl alespoň 15—20letý, ale je zde záruka, že se bude zvyšovat. Dokazují to totiž nejlepší výsledky některých našich školních statků, které již několik let překračují ukazatele roku 1980. Tak např. v r. 1966 školní statek Kojetín, který je v řepářské oblasti, dosáhl HZP 12.724 Kčs. Školní statek Záběh na Moravě, který je v bramborářské výrobní oblasti, dosáhl v roce 1966 HZP 11.170 Kčs a školní statek Vsetín, ve stejném roce, v horské oblasti 7195 Kčs.

Do budoucna musí školní statky toto své tempo ve výrobě ještě zvýšit. Současně se však budou pravděpodobně muset měnit v experimentální základnu zemědělských škol, neboť ani do budoucna asi nebude možný vývoj zemědělského školství bez školních statků, bez tohoto přímého spojení s výrobou a možností neustále si ověřovat vědu a techniku ve výrobním procesu. V tom také asi bude pravděpodobně přínos školních statků v budoucí přeměně zemědělské školy ve školu činnou, co nejvíce přiblíženou požadavkům současným i perspektivním.

Naše pohledy do budoucnosti zemědělského školství by však nebyly úplné, kdybychom se nezmiňovali o značných požadavcích a kvalitativních změnách, ke kterým bude muset v budoucích desetiletích dojít v profesorských sborech zemědělských škol. Zdá se, že dnešní požadavek vysokoskolského zemědělského vzdělání, provozní praxe, pedagogického vzdělání, bude muset být postupně doplňován i o požadavek vědecké kvalifikace budoucích profesorských sborů. Tento požadavek bude zřejmě diktován rozvojem vědy a techniky a bude-li mít budoucí zemědělská škola stačit tomuto rozvoji vědy a techniky, bude se muset stát místem, kde se nebude jen o výsledcích vědy přednášet, ale kde se bude i věda

pěstovat. A odtud bude požadavek na budoucí vědeckou kvalifikaci pedagogických sborů, zejména na středních zemědělských technických školách. Jinak by profesori nedokázali udržet krok s dobou a vývojem.

Čím více se nad budoucím stoletím zemědělského školství budeme zamýšlet, tím více se nám budou rysovat obrovské úkoly, před kterými stojíme. Zdá se, že nástup není špatný a že budoucí historici nás nebudou muset odsoudit. Nyní jde jen o to, stát pevně na zemi a nikdy neztratit výhled do budoucna. Za touto budoucností musíme jít my i budoucí generace pracovníků zemědělského školství. Touto budoucností je komunismus a právě nyní se o něj svádí ve světě rozhodující zápas na půdě výrobního, technického a vědeckého pokroku. Věřím, že zemědělské školství v novém století své existence nezůstane v tomto zápase pozadu a přispěje svou dobrou hřívnou. Již proto, že zemědělské školy jsou tou dílnou, ve které se připravují nejen ruce, ale především mozky a srdce těch, kteří budou plnit jeden z nejdůležitějších úkolů — výživu lidstva.

ZE VZPOMÍNEK

Prameny a literatura:

- 1) Hlavní perspektivní směry rozvoje zemědělství Severomoravského kraje. KV KSČ, Ostrava 1966.
- 2) K problematice pracovních sil v zemědělství Severomoravského kraje. KV KSČ, Ostrava 1966.
- 3) Kapitoly o životní úrovni a socialistickém životním stylu. KV KSČ, Ostrava 1966.
- 4) K dalšímu rozvoji zemědělského školství v Severomoravském kraji od roku 1970. KV KSČ, Ostrava 1964.
- 5) Richta a kol.: Civilizace na rozcestí. Svoboda, Praha 1966.
- 6) Tauber: Kdo žije na vesnici, České Budějovice 1965.
- 7) Výhledy našeho hospodářství ve čtvrté pětiletce a do r. 1980. ÚV KSČ, Praha 1966.
- 8) Zaujímavosti zo svetovej pedagogiky a psychologie, SPN, Bratislava 1966.

Jindřich Otáhal,

absolvent školy z roku 1907/8

Narodil jsem se 15. července 1886 a dosahuji tudíž letošního roku 81 let věku.

Uplynulo téměř 60 roků od té doby, kdy jsme předstoupili před zkušební komisi, abychom vydali svědectví o nabytých vědomostech teoretických i praktických.

Předsedou komise byl bývalý ředitel ústavu vládní rada K. Kolb, který svým přičiněním školu skutečně pozvedl a zvelebil.

Do 1. ročníku nás bylo přijato asi 40 a k maturitě připuštěno 20, ostatní během studií nepostoupili nebo z ústavu odešli. Z těchto 20 nás složilo maturitu s dobrým, respektive velmi dobrým prospěchem 15 a 5 jich neobstálo. V posledním ročníku nás podle národnosti bylo: 3 Češi, 3 Poláci (šlechtici), 6 umírněných Němců a 8 radikálních Němců. Ti poslední nás všechny ostatní ignorovali a po celou dobu studií s námi takřka nepromluvíli. Separovali se ve svém spolku „Ceres“, který byl buršáckého ražení.

Co se pak v praktickém životě se služobky stalo, nemám zdání, jen vím, že několik jich padlo v první světové válce, ostatní asi již zemřeli, zkrátka sešli mi z očí.

Profesoři byli vesměs starší páni s plnovousy, dobří odborníci, na-prosto nestranní. Byli mezi nimi také mimořádně dobří praktici, jako na příklad soudní rada, který přednášel agrární a politické právo, lesní rada a okresní zvěrolékař. Ředitelem ústavu byl od roku 1905 Bedřich Schneider, který přednášel chov a šlechtění dobytka.

Jednotlivé předměty se přednášely v oddělených budovách, tak zvaných pavilonech. Například organická a anorganická chemie v chemickém, pěstování a šlechtění rostlin a strojnictví ve strojním, chov a šlechtění dobytka v živočišném, inženýrství a meliorace, matematika, zeměměřičství a meteorologie v meteorologickém pavilónu. Když jsem asi před šesti lety navštívil Nový Jičín a šel se podívat na školu, upoutala mou pozornost větrná korouhev právě na tomto posledně jmenovaném pavilónu. Točila se právě tak, jako před mnoha léty, kdy jsem jako mladík tuto školu opouštěl.

Na školním statku, který byl dosti rozsáhlý, jsme prakticky prováděli vyměřování pozemků, k jiné praktické činnosti jsme se příliš nedostali.

V hlavní budově se vyučovaly ostatní předměty, jako např. řeči, agrární právo, lesnictví a zvěrolékařství.

Za svého pobytu v Novém Jičíně jsem brzy objevil středisko české menšiny, zvané „Beseda“, a seznámil se se spisovatelem - advokátem dr. Dostálem - Bystřinou, jedním ze zakladatelů české menšiny v Novém

Jičíně, mým krajanem — rázovitým Hanákem. Od té doby jsem zůstal věren jemu i Besedě. Tam jsem se stýkal nejen s českými soudními praktikanty a auktanty, ale též s českými továrními dělníky, kteří měli v Besedě svůj spolek a občas sehráli nějakou divadelní hru nebo měli schůze, oslavy a přednášky. Také jsem jim přednášel na odborné téma o pěstování stromů apod. V Besedě bylo dosti českých knih a časopisů. Ze zasloužilých členů české menšiny dlužno jmenovati druhého českého advokáta dr. Derku a státního návladního dr. Pavla Chromce, pozdějšího presidenta Krajského soudu v Olomouci a v Brně.

Dr. Dostál zbudoval pro nás mladé tenisové hřiště, první v té době v Novém Jičíně. Jeho spisy jsou skoro všemš vzaty za hanáckého prostřední, kupříkladu „Hanácká legenda“ nebo „Hanácké figurky“. V posledních letech svého života však přilnul svou vniřmavou povahou ke krásným valašským horám a tamnímu lidu.

Po dosažení absolutoria vstoupil jsem do zemědělské praxe na statku v Tovačově a po několika měsících jsem byl přijat za adjunkta na latifundních Benátkách u Lysé nad Labem.

Po pětiletém působení v Čechách zatoužil jsem opět po Moravě a obdržel jsem místo sekretáře při statcích Lipník a Hranice, odkud pak po 4 a 1/2 letech jsem se odstěhoval do Višňové u Znojma jako důchodník. Tam jsem po 7 letech převzal inspekci a ředitelství statků.

Tam, již předtím byla v počátcích zřizována šlechtitelská stanice, kterou řídil profesor vídeňské Vysoké školy zemědělské — Dr. Fruwirth. Šlechtění byly však jen brambory salátové „Višňovské rohličky“, které také dosáhly originality. Krátce po vytvoření Československé republiky jsem předal šlechtitelskou stanicí, již zvlášť upravenou a rozšířenou do dalšího řízení, docentu dr. Karlu Kočnarovi, přednostovi Zemského moravského výzkumného ústavu zemědělského v Brně, který prováděl vědecký výzkum s profesorem dr. Baudyšem. K provádění laboratorních prací dojíždělo několik známých členů výzkumného ústavu, jako na příklad. Ing. Beneš, Šmerda, Hampel a další. Prováděny byly laboratorní práce, výběry, moření, rozbory superet. refrakce šťavy atd.

Vyšlechtěny byly hlavně: 4 druhy krmných řep, a to — Višňovská Eckendorfská červená, žlutá (originál), Višňovská Mamutka červená (originál), Višňovská polocukrovka bílá a dále Višňovská originální ozimá pšenice Rb. Mimo již jmenované brambory Višňovské rohličky, šlechtěn byl písárecký ječmen a různé druhy zeleniny.

Vyšlechtěné druhy získaly na mnoha výstavách tuzemských i zahraničních řadu zlatých, stříbrných a bronzových medailí a několik diplomů. Přesto, že jsem pro nemoc musel předčasně odejít do důchodu ještě před druhou světovou válkou, mám hřejivý pocit, že jsem vykonal kus dobré práce, ke které jsem získal pevné základy právě na novojičinské zemědělské škole. Dodnes velmi rád vzpomínám na šťastná mladá léta, která jsem zde prožil.

Ing. Jaromír Turek,
absolvent z roku 1946—1948

Na žilinském ostrově

Více než dvacet let uplynulo již od doby, kdy jsem s otcem nesměle, ale pln nedočkavosti poprvé vstupoval do brány Rolnické školy v Novém Jičíně - Žilíně mezi říčkami Jičinkou a Zrzávkou, abych se přihlásil ke studiu. Žilinský ostrov, na kterém je škola umístěna na mne však působil tenkrát velmi nepříznivě a stísněně. Ve škole byli umístěni přes celou okupaci vojáci a v celém areálu školy zanechali příliš viditelné stopy nacistické kultury. Všude se čistilo, opravovalo i zakopávalo a byl jsem proto i rád, když mě tehdejší ředitel Ing. Svoboda v roce 1945 nepřijal s doporučením, abych přišel až příští rok, že jsem pro studium dosud příliš mladý. Do školy jsem začal chodit až v roce 1946. Budova působila již příznivějším dojmem, stále se však prováděly opravy a zahlazovaly stopy způsobené válkou. Ostatní školní a hospodářské budovy nebyly na tom lépe, stejně jako zanedbaný park, který byl v minulosti chloubou školy.

Tyto provozní těžkosti však nám studentům nekladly překážky k tomu, abychom nemohli poznávat základy zemědělské vědy. Vždyť jsme studovali ve škole, která již v minulosti měla svou tradici, studovali jsme v české škole. V tomto duchu i většina žáků našeho ročníku pracovala s cílem, načerpat co nejvíce vědomostí a tak pomoci našemu zemědělství, těžce postiženému válkou. Naše práce a snaha se nám někdy dařila dobře, jindy již méně, jak to v životě i ve škole bývá, ale díky obětavé práci ředitele školy Ing. Svobody a členů sboru Ing. Matouška, Ing. Zatloukala, učitele Laryše, externího učitele Gardavského a dalších jsme získali dobré základy pro život i praxi.

Teoretické vyučování bylo doplňováno prací na školním statku, který v té době měl výměru okolo 60 ha. Tam jsme poprvé viděli organizaci a práci ve „velkém“, neboť většina z nás pocházela z malých hospodářství.

Sportovní a kulturní život na škole byl zpočátku popelkou, ale během poměrně krátké doby jsme měli dobrou družstva kopané a odbíjené, která s úspěchem reprezentovala školu v utkání s družstvy ostatních škol Nového Jičína. Povzbuzovat nás chodila děvčata z hospodyňské školy, se kterými jsme měli uzavřenou družbu, s nimi jsme pořádali společné taneční večírky na Fojtství v Žilíně. Zde se rodily a zanikaly naše studentské lásky, které jsou nejkrásnějšími vzpomínkami na mládí a studium.

Tak jako voda stále plyne v říčkách okolo školy, tak se ani čas nedá zastavit a i my jsme se museli v roce 1948 po ukončení studia rozloučit

se školou, kde jsme prožili kus svého života uprostřed práce i zábavy. Na to, co bylo nepříjemné, se zapomíná, na to, co bylo příjemné, však zůstávají stále vzpomínky, k nimž se rádi vracíme.

Ke škole, kde jsem začínal studovat, se však dnes nevracím jen ve vzpomínkách. Po dalším studiu a po osmi letech praxe v zemědělském provozu vrátil jsem se zpět do školy jako učitel. I zde během dvaceti let dochází ke změnám. Škola dostala nový šat, interiér je přebudován, došlo k obnovení střední zemědělské školy. Její původní poslání — výchova zemědělských praktiků se v podstatě mění, žilinský ostrov v Novém Jičíně nabývá na významu, neboť se stává produkcentem zemědělských techniků pro okres Nový Jičín a okolí, techniků všestranně vzdělaných, kteří budou schopni řídit a organizovat podniky zemědělské socialistické velkovýroby.

Vít Fojtík,
studující VŠZ Brno

Když jsme začínali . . .

Je tomu již pět let od skončení školy. Mnohé vzpomínky vybledly, ale některé zůstaly, protože na školu se nikdy nezapomíná.

V roce 1958 nastoupil jsem do 1. ročníku obnovené střední zemědělské školy. Škola byla tenkrát ve stavu renovace. Všude bylo lešení a průčelí školy bylo také jiné, než nyní. Začal nám nový život ve studiu, praxi na školním statku, a vůbec i osobní život byl odlišný od dosavadního. V učení to byly povinnosti, které se musely vtěsnat do osobního plánu dne. Někdo to dokázal lépe, někdo hůře. Z 54 žáků ve dvou třídách 1. ročníku nás maturovalo 50.

Na podrobnosti života v prvním ročníku si dosti vzpomínám, zvlášť na život v internátě. Nebylo vychovatele, jenom přísné oko ředitele školy Ing. Sochy drželo naše chování v mezích. S odstupem času vidím, že naše kázeň byla kupodivu dobrá. Jako žáci prvního ročníku obnovené střední školy nesli jsme břímě úpravy školy a školního statku.

V novém školním roce jsme se rozloučili s naší třídní profesorkou Ing. Klucinovou. Škoda, měli jsme ji rádi! Novým naším třídním profesorem se stal Ing. Kopecký, který náš 1. ročník vedl až k maturitě. V dalších letech se již život na škole stal čilejší, přišli noví žáci i další profesori. Čtyři léta utekla, čekalo nás rozloučení a skutečný život. Po maturitě, ještě před konečným rozloučením se školou odjel náš ročník z ušetřených peněz na 14 dnů do Maďarska. Rád na tento zájezd vzpomínám, jako ostatní moji spolužáci. Pak pět let praxe dalo mi další životní lekce.

Vzpomínkami hodnotím celý ten kus života ve škole. Nebyla to jenom dřina, byl to opravdový život nutný pro naši budoucnost. Věřím, že dnešní studenti zemědělské technické školy rozvíjejí tradici školy, kterou jsme v Novém Jičíně obnovili.

Ing. Jan Macháček

Dvakrát absolventem

Byl jsem dvakrát žákem zemědělské školy v Novém Jičíně. Poprvé ve svých 17 letech jsem absolvoval ZMŠ v období let 1955-1956 a pak po ukončení základní vojenské služby jsem absolvoval tříleté dálkové studium na SZTŠ v letech 1960-1963. Velice si cením práce celého učitelského sboru SZTŠ v Novém Jičíně, neboť podmínky této školy se nedají ani zdaleka srovnat s podmínkami jiných SZTŠ, např. v Opavě, kde vybavení učebními pomůckami i zařízení celé školy je nebo alespoň v té době bylo nesrovnatelně lepší. Jako důkaz bych chtěl uvést účinnou pomoc celé řady učitelů, kteří nám, dálkově studujícím pomohli dobře se připravit na složení závěrečných maturitních zkoušek. Soudruzi ing. Socha, ing. Kuchař, ing. Kuběna, ing. Kopecký, ing. Valenta, ing. Fabián a další věnovali nemálo svého volného času v období před těmito zkouškami a snažili se nám pomoci v získání teoretických i praktických znalostí, potřebných jak k vykonávání závěrečných maturitních zkoušek, tak zejména v praktickém životě. Ze tyto znalosti byly opravdu cenné, dovedl jsem ocenit zejména později na vysoké škole zemědělské v Brně, kde studium odborných předmětů bylo pro mne na základě znalostí získaných na SZTŠ značně ulehčeno. Stejně tak věřím, že i ostatní moji spolužáci, kteří přešli ihned do praxe, vědci SZTŠ v Novém Jičíně za získané poznatky a že jim ulehčují práci. Proto bych chtěl v závěru svého krátkého příspěvku co nejsrdčněji poděkovat celému učitelskému sboru SZTŠ v Novém Jičíně, zejména s. řediteli ing. Sochovi, s. vedoucímu dálkového studia ing. Kuchařovi, s. třídní učitelce Orságové, ing. Kuběnovi, ing. Kopeckému, ing. Fabiánovi, ing. Valentovi, ing. Bartoňovi, ing. Janeczkovi, prom. ped. Mikšovi, ing. Vermeřovskému, s. MVDr. Podzemnému, prom. ped. Chromcové, ekonomu Bittmannovi a jiným.

Blahopřeji všem učitelům, žákům, zaměstnancům a všem absolventům k stoletému jubileu a přeji oslavám zasloužený úspěch!

Bohuslav Korčák, vedoucí farmy Janovice

Vzpomínky na školu

Jako první absolvent SZTŠ, rád bych vzpomněl na několik zážitků a dojmů z doby, kdy jsem začal tuto školu navštěvovat.

Jak je známo, v září roku 1958 byla v Novém Jičíně znovu obnovena střední zemědělská škola, do které jsem nastoupil jako řádný posluchač 1. ročníku. První dojem při nástupu do školy byl zdrcující. Budova celá obestavěna lešením, obložena prkny, hromadami písku, cihel a staré krytiny. První poschodí částečně připraveno pro vyučování, v přízemí hotová spoušť. Slavnostní zahájení školního roku bylo provedeno v budově tělocvičny na nádvoří školního statku. Našími prvními učiteli byli ing. Majer, ing. Klučinová, ing. Bartoň, Fr. Navrátil a další externí učitelé z pedagogické, zdravotní a jedenáctileté střední školy. Ředitelem byl ing. Socha. Začátky v nové založené škole byly těžké. Vyučování bylo zpočátku neustále rušeno řemeslníky, kteří dokončovali adaptaci školy. Nebylo nic divného, když v době vyučování ve třídě stavební dělníci prováděli opravu oken a omítky.

S přibývajícím rokem nastupovaly do školy nové ročníky posluchačů, nastupovali noví učitelé. Ověřování teorie v praxi se provádělo na školním statku, který je v těsné blízkosti školy. V té době byl přímo závislý na škole v důsledku nedostatku pracovních sil. I tyto nedostatky byly však v průběhu let odstraněny.

Nejlépeší prověření vlastních znalostí nastává v provozu, po ukončení maturitních zkoušek, při nástupu do zaměstnání. Téměř každý absolvent školy nastupoval na své nové pracoviště s přesvědčením své suverenity. Skutečnost je jiná. Stejně tak to bylo se mnou. Nastoupil jsem do místa svého bydliště. Zjistil jsem, že při vykonávání funkce neumím jednat s lidmi, kteří jsou většinou hodně starší než já. Tomu bohužel škola nenaučí, vše se musí postupně získávat v provozu.

Se svou prací v zemědělství jsem spokojený, s úrovní SZTŠ také. Všem dalším absolventům SZTŠ přeji mnoho zdaru při zvyšování úrovně našeho zemědělství a v jejich osobním životě.

Ing. Mojmir Veřmířovský

Jako žák i jako učitel

Skončilo období okupace a před námi se otevíraly nové perspektivy. Bylo třeba se v 18 letech rozhodnout, jakou nastoupit cestu. Já jsem ji tehdy započal na dvouleté rolnické škole v Žilině u Nového Jičína.

Přirozeně jsem netušil, že jen několik let mě bude dělit od skutečnosti, kdy prostory školy, kterou jsem tolikrát procházel jako žák, budou pro mne jednou pracovištěm učitele.

Byly to obtížné začátky, po letech okupace si znovu přivykat na školní lavice, přejímat od učitelů a vychovatelů základy zemědělské teorie i praxe. Tu jsme prováděli na tehdejší školní statku o výměře nece-

lých 70 ha. Podmínky v té době nebyly ideální, ale o to větší byla snaha našich učitelů dát nám do života co nejvíce.

Rád vzpomínám na tato léta, na prvního poválečného ředitele ing. Svobodu, učitele Lariše, ved. školního statku Látaala a další členy tehdy nepočteného učitelského sboru, kombinovaného se sborem bývalé hospodářské školy. Uplynul jen jeden školní rok a dočasně jsem se se zemědělskou školou v Žilině rozloučil. Následovala další léta studia a konečně rok 1956, kdy nastupuji jako učitel na mistrovské zemědělské škole s pocitů, které v mysli zanechávají hluboké dojmy.

Léta ubíhala, měnilo se prostředí školy, prováděla se rekonstrukce budov, měřila statku se přizpůsobovala podmínkám zemědělské velkovýroby a konečně i samotná škola byla znovu povýšena do kategorie středních odborných škol.

Rozšiřoval se učitelský sbor a nelze se vyhnout i smutným obdobím, kdy z našich učitelských řad odešli někteří kolegové, jako ing. Josef Bradáč a ing. Tomáš Majer. Chtěl bych zde věnovat vzpomínku i jím, kteří byli nejen dobří učitelé, ale i přátelé a kteří s námi nemohou sledovat další všestranný rozvoj této školy.

Do dalších let přeji celému učitelskému sboru SZTŠ v Novém Jičíně mnoho úspěchů v jejich práci, lepší vybavení školy a hlavně nadané a pro zemědělství zapálené studenty.

Všem současným i budoucím studentům přeji takové učitele, jako jsme měli my a hlavně hodně chuti do studia.

Absolventům pak přeji hodně úspěchů v jejich práci a ať se jim daří využít znalostí načerpaných ve škole.

Ing. Milan Figala, předseda JZD Polanka n. O.

Z mé učitelské činnosti na SZTŠ v N. Jičíně

Mé vzpomínky na SZTŠ Nový Jičín budou vždy světlé a radostné, neboť jsem zde působil od roku 1960 do roku 1963 ve vzácném kolektivu učitelů a ředitele. Hodnotu toho jsem mohl zvláště dobře posoudit proto, že jsem přešel z jiné školy, kde jsem toto vše velmi postrádal. Pro celý další život i práci jsem si odnesl poznatky a zkušenosti ředitele ing. Boh. Sochy a jeho zástupce Jana Hanáka.

Myslím si, že právě dobrý kolektiv byl v období přeměny školy na SZTŠ rozhodujícím pro získání dobrého jména mezi zemědělskou veřejností okresu Nový Jičín. Ze současné vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že absolventi prvního údobí, kteří jsou již řadu let na různých místech, dělají škole opravdu čest a mnozí po krátkém působení v provozu si již vysloužili ostruhy vážnosti a uznání.

Sám prožívám vždy takový nějaký radostný pocit, setkám-li se při různých příležitostech se svými bývalými žáky, oni se ke mně hlásí a mnohdy i svěrují se svými těžkostmi a problémy pracovními a životními. Tento pocit prožívám s odstupem času stále hlouběji a právě toto uznání bývalých žáků je mi i dodatečnou odměnou a vzpomínkou na léta působení na naší škole v Novém Jičíně - Žilíně.

Do dalších 100 let života přeji škole, hodně žáků, dobré učitele, výborné ředitele a hlavně málo reorganizací.

Všem, kteří přejdete přes práh školy a budete zde žít a působit, vzkazuji: „Mějte jedinou ctižádost, aby se mohlo jednou říci: zvolil si cestu tvrdou, obtížnou, ale šel vpřed pro lepší zítřek našeho zemědělství a nikdy nezklamal.“

Václav V o p á l k a , bývalý vychovatel

Výchova mladých zavazuje

Rád vzpomínám, když jsme začínali utvářet nový život na chlapeckém a dívčím žakovském domově po obnovení Střední zemědělské školy v Novém Jičíně. Ve své vychovatelské činnosti podporoval mě nejen ředitel školy Ing. Bohumil Socha, ale i celý pedagogický sbor a sružení rodičů a přátel školy.

Výchovu žáků starších ročníků jak dívek, tak i chlapců považoval jsem vždy za obtížnější, neboť vyžadovala více vychovatelské zkušenosti, vychovatele bez úhon, dobrého chování a společenského vystupování, se znalostí logiky a psychologie a přiměřené praxe. Zkušenosti, které jsem získal na pražských odborných školách, byly mně velmi užitečné.

Vzpomínám na první besedu se žáky o významu zemědělství a o čestném poslání studující mládeže. Beseda byla zaměřena na výchovnou činnost s cílem vštípit žákům lásku k povolání, které si zvolili. Přesvědčil jsem se, že každý žák, který chce studovat střední zemědělskou školu má být pro studium na střední škole řádně připraven a má mít kladný poměr k zvolenému oboru. Jestliže tomu tak je, jistě dosáhneme velmi pěkných úspěchů nejen ve škole, ale i na pracovišti.

Tuto skutečnost je možno doložit celou řadou příkladů. Vzpomínám si, že jednou v noci mě probudil zootechnik školního statku, abych mu pomohl s několika žáky při porodu krávy. Šlo o mimořádně těžký případ. Byl jsem zvědav, jak se žáci po probuzení zachovají. Moje obavy byly však zbytečné, protože během 10 minut byli chlapci oblečení a připraveni pomoci. Porod byl namáhavý a vyžadoval velké zručnosti. Zootechnik si vybral několik žáků, organizoval jejich práci a ostatní přihlíželi

a poslouchali výklad zootechnika o postupu práce a hygieně kolem. Po dobré práci se ještě diskutovalo.

Jednou dostali žáci do své péče teletník. Bylo radostné pozorovat, jak každý žák starostlivě pečoval o svěřené tele, aby mělo čisto, aby se dodržovala doba napájení, měření teploty, sledoval přírůstky apod. Prof. Ing. Kopec si jistě na to vzpomene, vždyť to byla jeho práce. Přikládám je mnoho a občas si na ně vzpomenu, zejména když jako důchodce někdy jdu kolem areálu školy nebo školního statku.

Stalo se také, že některý žák se nechtěl zúčastnit pomoci a raději utekl. Ale to provedl jen jednou. Po druhé přišel určitě, o to se už postaral kolektiv. Pochvává práce ve škole a láska k povolání vždy vítězila.

Zájmová činnost v žakovském domově byla velmi bohatá, zejména v tělesné výchově a sportu. Pracoval kroužek stolního tenisu, šachu, střelecký, výchovně-estetický, pěvecký, hudební, společenské výchovy a fotokroužek. Často jsme promítali i celovečerní filmy, pořádali besedy a přednášky politické, zdravotní, o klasické a moderní hudbě, cestopisné, o společenském chování aj. Na besedy jsme zvali vzorné pracovníky, čelné veřejné funkcionáře, parťazány aj. Skoro při všech akcích pomáhali profesori. Dbal jsem, aby žák pracoval nejvýše ve 2–3 kroužcích tak, aby nezanedbával studium.

Zdravotní stav na domovech byl velmi dobrý díky tělesné a sportovní činnosti jak povinné, tak mimoškolní a také díky zdravému zemědělskému povolání. Byl jsem v nejužším styku s rodiči ubytovaných žáků a čas to jsem se s nimi radil o dalším výchovném postupu.

Svým nástupcům přeji, aby byli stále ve spojení s rodiči žáků, aby žáky poctivě vychovávali a sledovali růst jejich osobnosti a měli k mladým lidem důvěru.

Dnes již došlo k lepšímu ubytování žáků v domově a také k lepším možnostem výchovné a zájmové práce, než jsme měli v době obnovení střední zemědělské technické školy. Děkuji touto cestou řediteli školy Ing. Josefu Mužnému za pochopení při odstraňování nedostatků v domovech a za dobrou organizačtorskou práci, která zvýšila aktivitu v zájmové činnosti žáků. Přeji jemu a všem jeho spolupracovníkům do nové stovky hodně úspěchů.

**Současný stav a rozvoj
zemědělské činnosti a veterinární péče
v okrese Nový Jičín**

Velké, širé, rodné lány . . .

Velké, širé, rodné lány,
jak jste krásny na vše strany,
od souvratě ku souvratí
jak vás dnes to slunko zlatí!

Vlavé žito jako břehy,
květná luka plná něhy,
na úhoru, v žírné kráse
pokojně se stádo pase.

Nad vámi se nebe klene
jako v květu pole lněné,
nad lesy jen z modrošíra
pára v tichý déšť se sbírá.

A jak slunce vás tak zhrívá —
a jak cvrček v klasech zpívá,
v šíř i v dál, vy rodné lány,
bud'te vy nám požeňnány!

Současnost a další rozvoj zemědělské výroby v okrese

Okres Nový Jičín je průmyslově zemědělským okresem, ve kterém jsou průmyslové podniky v podstatě rovnoměrně rozloženy po celém území.

Zemědělská výroba, přesto, že se svým objemem produkce řadí za průmysl, má v okrese své významné postavení, které je dáno těsnou blízkostí významných spotřebitelských center, významným podílem na hrubé zemědělské produkci kraje (11,42%), který převyšuje podíl zemědělské půdy (0,57%) a objemem tradiční výroby travních a jeteleových semen, kterým se okres řadí mezi 3—4 největší producenty v republice.

Uplynulé období, které navazovalo na významnou etapu dokončení socializace v okrese bylo charakterizováno upevňováním socialistických zemědělských podniků, účelovou investiční výstavbou, ustálováním půdní drůžby a vyjasňováním výrobního zaměření.

V současném období se na celkové výměře 62.822 ha z. p. v okrese podílí:

JZD a státní statky, řízené VZS	54.884 ha
Šlechtitelský a semenářský podnik	2.662 ha
Státní rybářství	54 ha
Státní plemenářská stanice	26 ha
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	34 ha
Drůbežnictví, n. p.	10 ha
Školní statky	608 ha
Jednotlivě hospodařící rolníci	3.319 ha
Ostatní zemědělské podniky státního sektoru a pozemky nepatřící zemědělským závodům celkem	1.225 ha

Od roku 1960 se počet JZD snížil o 30 na nejnižší stav 70 jak slučováním, tak převody ke státním statkům a průměrná velikost se zvýšila ze 443 ha zemědělské půdy na 555 ha zemědělské půdy v roce 1966. V okrese hospodaří celkem 11 JZD — ekonomických celků, jejichž součástí je celkem 26 dřívějších JZD. K dříve založeným státním statkům Bílovec a Odry se v roce 1964 přidal nově utvořený státní statek Příbor.

Vývoj rostlinné výroby v období 1960-66 byl značně nerovnoměrný. Zatím co v příznivých letech 1964, 1961 a zčásti i 1963 bylo dosaženo velmi dobrých výsledků, v roce 1962 byl okres postižen suchem a v roce 1966 záplavami, které způsobily na rostlinné výrobě škody v hodnotě asi 40 mil. korun. V roce 1966 dosáhla hrubá produkce rostlinné výroby

u JZD a státních statků hodnoty 139,8 mil. korun a zaznamenala proti skutečnosti roku 1960 zvýšení o 21,2%. Toto však dosud plně neřeší spotřebitelskou potřebu hlavních rostlinných výrobků a zejména požadavek soběstačnosti v kronné bilanci.

Hrubá produkce živočišné výroby JZD a státních statků v roce 1966 představuje hodnotu 172,3 mil. Kčs a proti skutečnosti roku 1960 je vyšší o 30,1%.

Tržní produkce hlavních výrobků vzrostla za uplynulé období takto:

maso celkem	o 30,30/0
mléko	o 27,30/0
vejce	o 20,10/0

V účelové investiční výstavbě a investicích do půdy bylo od roku 1960 u JZD a státních statků v okrese vynaloženo více než 180 mil. Kčs. Roční příjem na jednoho stálého pracovníka dosáhl v roce 1966 hodnoty 13.188 Kčs a proti roku 1960 se zvýšil o 65,03%.

V uplynulém období pokračoval dále úbytek pracovníků v zemědělství. Koncem roku 1966 pracovalo v JZD a státních statcích 8.025 stálých pracovníků, což proti roku 1960 znamená snížení o 28%. Současně se zhoršovala věková struktura.

Tento úbytek byl jen zčásti nahrazen technickým rozvojem, takže v současné době je v okrese pocítován ve větší části zemědělských závodů nedostatek pracovních sil, který musí být řešen brigádnickou pomocí ve špičkových sezónních pracích.

Ze stručného přehledu vývoje některých hlavních ukazatelů za uplynulých sedm let je patrné, že úroveň zemědělské výroby v okrese vzrostla, zemědělské závody se upevnily. Většina zemědělských závodů vybudovala základní kapacitní stavby a cílevědomě uskutečňuje koncepci svého podniku. Zásadou zemědělských škol a různých forem školení vrostly desítky zkušených odborníků, schopných samostatně řídit zemědělskou velkovýrobu a dosáhnout souladu mezi uspokojováním rostoucích potřeb společnosti, ekonomické stabilizace podniků i trvalého růstu životní úrovně družstevníků a pracovníků státních statků.

Současně je však třeba vidět, že dosavadní tempo rozvoje v uplynulých letech v celém průměru okresu stále ještě neodpovídá společenským požadavkům na růst výroby základních potravin a surovin. Před zemědělstvím okresu stojí dosud řada náročných úkolů v oblasti snížení spotřeby živé práce, stabilizace pracovních sil, zlepšení pracovníků a společenského prostředí na vesnici.

Rok 1967 je třeba považovat za začátek kvalitativně nového období v dalším rozvoji zemědělské výroby. Jde o urychlení tempa růstu výroby, postupné zavádění prvků zprůmyslnění, specializace a koncentrace. Prostor a cestu k realizaci těchto zaměrů otevírá zdokonalená soustava

plánovitého řízení v nedílné jednotě centrální, nadpodnikové a podnikové správy řízení, v komplexním působení soustav ekonomických nástrojů, ve zvýšení samostatnosti zemědělských podniků a zrovnoprávnění jejich postavení a v rychlém rozvoji služeb.

Rozpracování hlavních směrů rozvoje zemědělské výroby v okrese na období do roku 1970 v podmínkách soustav zdokonaleného řízení, stává před náše zemědělské závody, nadpodnikový organ a ostatní zemědělské podniky a zařízení v okrese řadu složitých a náročných úkolů.

Zabezpečení nadpodnikových potřeb, vyjádřené růstem tržní produkce do státních fondů i potřeb rychlého růstu úrovně odměňování nám ukládá zvýšit v roce 1970 hrubou zemědělskou produkci IZD a státních statků proti pětiletému průměru 1961—1965 o 29,5% a tržní produkci do státních fondů o 27,4%.

Za rozhodující úkoly v rostlinné výrobě je třeba považovat růst výroby zrnin cestou rozšiřování ploch i zvyšováním hektarových výnosů, dosažení stálých výnosů brambor, cestou účelového rozmístění jejich pěstování podle půdně-klimatických podmínek, které představují největší rezervu zvyšování rostlinné produkce v okrese. Zpracovaná koncepce rozvoje těchto hlavních odvětví rostlinné výroby v podmínkách našeho okresu se opírá o podstatný růst úrovně hnojení a zvyšující se investice do půdy, o rozvoj služeb zemědělské činnosti a opravárenství v STS a v posklizňovém zpracování zemědělských výrobků u ZNZ. Za další z podmínek realizace je třeba považovat technický rozvoj, který předpokládá zvýšení komplexní mechanizace sklizně obilovin z dosavadních 73% na 90% v roce 1970, sklizně pšnin z 38% na 75% a sklizně brambor z 30% na 45% ve stejném období.

V živočišné výrobě je kladen i nadále hlavní důraz na rozvoj základního odvětví — chovu skotu. Koncepce do roku 1970 předpokládá růst výroby mléka o 38% proti průměru 1961—1965 a výroby hovězího masa o 30% proti stejnému období.

Vedle růstu výroby kraviv je další z podmínek realizace těchto cílů především zlepšení úrovně plemenné práce a řízení chovu skotu ve většině našich zemědělských závodů.

Velmi náročným úkolem bude propracování plánu rozvoje dalších dvou odvětví živočišné výroby, chovu prasat a slepic. Zatím co u prasat půjde o udržení dosavadní úrovně výroby vepřového masa, ve výrobě vajec bude třeba dosáhnout v roce 1970 zvýšení o 31,5% ve srovnání se skutečností roku 1966. V obou případech však další rozvoj těchto odvětví půjde cestou zprůmyslnění výroby, budování dalších kapacit, které jsou nezbytné, bude realizováno formou několika mezidružstevních kooperujících podniků s vysokou kapacitou zvířat.

Před zemědělskými pracovníky okresu Nový Jičín jsou veliké a náročné perspektivy. Jejich postupné uskutečňování si vyzádá ještě mnoho

ho hmotných prostředků, úsilí, námahy i trpělivosti. V podmínkách zdokonalené soustavy plánovitého řízení bude nutné organizátorskou a řídicí práci opírat o dokonalé znalosti, tuto znalost neustále doplňovat o nové poznatky a tyto progresivně v praxi provádět.

Dosažené výsledky v období budování socialistické zemědělské velkovýroby, dosavadní zkušenosti, znalosti a obětavá práce všech pracovníků v zemědělství, aktivní pomoc dělnické třídy a soustředěné úsilí celé naší společnosti jsou těmi nejlepšími zárukami pro další zvýšení zemědělské produkce, jako nezbytného předpokladu naplnění závěrů XIII. sjezdu strany, hlavně v oblasti zvýšení životní úrovně.

Zdeněk Černý, ředitel ZNZ

ROZVOJ

Zemědělského nákupního a zásobovacího závodu v Novém Jičíně

K obnovení zemědělské družstevní činnosti došlo na okrese Nový Jičín po osvobození v roce 1945.

Podářilo se získat rozsáhlejší objekty na Jeremenkově ulici č. 9, které umožnily podstatně rozšířit nákupní a prodejní činnost.

Tehdejší vedení Hospodářského družstva pracovalo s filiálními sklady v Příboře, Suchdole n. O. a Fulneku a dalšími pomocnými sklady v Petřvaldě a Sedlnici.

Postupem let se nákupní i prodejní činnost rozrůstala podle požadavků zemědělců, hlavně z řad podílníků na členství v Hospodářském družstvu a také podle finančních možností.

V roce 1947 kromě tradičních činností, jako je nákup všech rostlinných výrobků a prodej krmiv, hnojiv, osiv a sadby, rozšířilo HD svou činnost o nákup živočišných výrobků. Současně převzalo nákup a prodej zeleniny, prodej hospodářských strojů a drobných hospodářských potřeb. O rok později rozšířilo svou činnost o nové utvářené strojní stanice při HD, které prováděly vlastními traktory podle požadavků zemědělců různé polní práce, jako orbu, seti apod.

V průběhu dalších let došlo v této činnosti na základě potřeb socialistického zemědělství k různým reorganizacím a původní Hospodářské družstvo bylo začleněno od roku 1951 do Ústředí pro hospodářství se zemědělskými výrobky se sídlem krajského podniku v Opavě.

Po územních změnách v roce 1960 byl utvořen nový Zemědělský nákupní a zásobovací podnik, n. p., Olomouc, závod Nový Jičín.

Tento závod má sklady ve střediskových městech a obcích, a to v Novém Jičíně, Bilovci, Fulneku, Odrách, Suchdole n. O., Příboře, Frenštátě p. R., Klimkovicích a Petřvaldě.

Dále obhospodaruje výroby krmných směsí v N. J. - Žilíně, Fulneku, Klimkovicích, Bartošovicích a Morčově. Zařízením ZNZZ jsou i sušárny brambor ve Fulneku a Klimkovicích.

ZNZZ zajišťuje naplňování státních fondů potravin a surovin pro potravinářský průmysl. Dodává zemědělským závodům převážnou část jejich potřeb. Jeho hlavní činností je nákup zemědělských výrobků, prodej zemědělských potřeb, výroba krmných směsí, sušených brambor a mléka a doprava všech výrobků a potřeb.

Práce Zemědělského nákupního a zásobovacího závodu je dalekosáhlá a společností prospěšná. Tak například od letošního roku jde vnější přeprava zemědělských výrobků a potřeb mimo hnojiv na náklad ZNZZ. Postupným vybavováním závodu dopravními prostředky bude zajišťována přeprava těchto výrobků a potřeb bez účasti zemědělských závodů.

Důležitou službou pro naše zemědělce bude posklizňová úprava zrnin. První linka je budována již pro sklizeň roku 1967 v Suchdole n. O.

Zemědělské závody projevíly také zájem o posklizňovou úpravu brambor. Třídění brambor zaměřná v JZD značný počet pracovníků, a proto je žádoucí, aby alespoň část této práce převzala nákupní organizace. Provizorní zařízení pro tuto službu bude vybudováno ve Fulneku již v letošním roce.

Rok od roku rostou požadavky na výrobu krmných směsí. Mimo dodávek směsí z průmyslových výroben krmiv, bude samotným ZNZZ Nový Jičín vyrobeno v roce 1967 24.000 t těchto krmných směsí.

S úspěchem je zaváděna přeprava volně ložených krmiv přímo do stájí zemědělských závodů. Tento způsob dodávek krmných směsí šetří národnímu hospodářství obaly a zemědělským závodům zbytečné náklady.

V minulém roce byly provedeny také první zkoušky s mícháním hnojiv. V letošním roce bude pro zemědělské závody smícháno 2.200 t hnojiv. Podíl jednotlivých živin bude měněn podle požadavků zemědělských závodů.

Velký zájem projevíly zemědělské závody o rozmetání vápenných hmot autocisternou. Ve smlouvách na rok 1967 si zajistily rozmetání 950 vagonů mletého vápence.

ZNZZ zajišťuje provádění přihnojování a ochrany polních kultur prostřednictvím Agroletu, suší pro zemědělské závody brambory i mléko a zajišťuje pro zájemce desinfekce a deratizace skladů, sýpek a jiných hospodářských objektů.

Hlavní pozornost v investiční výstavbě je zaměřena na vybudování nového nákupního a výrobního střediska v Suchdole n. O. Je zde ve výstavbě obilní silo o kapacitě 22.700 tun, výroba krmných směsí, sklady na hnojiva a další zařízení. Vybudování této základny vytvoří podmínky pro lepší poskytování služeb zemědělským závodům a pro lepší ošetřování státních zásob. Ve výhledu je také výstavba podobného zařízení ve Studénce, a to v letech 1969—1971. Tím bude materiální základna nákupní organizace na okrese Nový Jičín dobudována.

Snahou pracovníků ZNZZ Nový Jičín, z nichž mnozí jsou absolventy zemědělské školy v Novém Jičíně, je stále zlepšování služeb zemědělským závodům a hospodárné provádění ostatní činnosti, což přispěje k vyšší úrovni našeho národního hospodářství.

Kolektiv členů inspekční skupiny okresního veterinárního zařízení

Rozvoj veterinární služby v okrese Nový Jičín

Veterinární služba po osvobození naší republiky doznala celou řadu kvalitativních změn podle toho, jak probíhal vývojový proces našeho zemědělství. Po zestátnění veterinární služby v roce 1950 řídil službu z ONV okresní veterinární lékař a byla ustanovena veterinární střediska a obvody, kde pracovali státní obvodní veterinární lékaři. V roce 1960 bylo ustanoveno Okresní veterinární zařízení v Novém Jičíně, rozšířené o inspekční a hospodářsko-správní skupiny. Až do roku 1963 řídil OVZ Okresní národní výbor v Novém Jičíně a od tohoto roku se OVZ stalo zařízením výrobní zemědělské správy. Náplň práce OVZ byla dána novým zákonem o veterinární péči, který byl schválen v roce 1961.

V letech 1963 až 1964 byla provedena rekonstrukce bývalého veterinárního střediska a po rekonstrukci je v areálu soustředěno OVZ, veterinární středisko a veterinární ošetrovna.

Základními jednotkami v okrese se stávají veterinární obvody, které musí být přizpůsobeny zdravotním, ekonomickým a provozním podmínkám zemědělských závodů.

Po zestátnění veterinární služby byla přikládána velká pozornost prevenci. Tato byla stále více prohlubována, pod vedením veterinárních lékařů byly v zemědělských závodech řešeny konkrétní nedostatky, prováděno očkování proti nákazám, diagnostické akce a řešeny nedostatky

v zoohygieně, dietetice krmení a hygieně získávaných potravin. Před rokem 1960 byla nákazová situace v okrese pestrá, ve značné míře se vyskytovala řada infekčních chorob. Soustavným prováděním veterinární péče v chovech a díky bezplatnému očkování proti července, moru, infekční obrně a vepří a proti moru u drůbeže, jsou tyto choroby jako epizootie v okrese většinou neznámé.

Většího rozšíření doznaly stáje choroby prasat, t. j. chřipka a sípavka, a to hlavně v období roku 1958 až 1962. Soustavným zlepšováním zoohygienických podmínek v chovu prasat se podařilo podstatně snížit výskyt těchto chorob. Byla úplně vymýcena brucelóza u skotu a radikálně se likviduje brucelóza vepřů, okamžitě při výskytu nového ohniska. Větší potíže se vyskytují při léčbě a likvidaci trichoftyi u skotu. Toto onemocnění obvykle vzdoruje léčbě i při důsledném postupu a je nebezpečné pro onemocnění lidí.

Velmi dobrých výsledků bylo dosaženo v boji proti tuberkulóze skotu. V roce 1960 bylo zamořeno tuberkulózu skotu v našem okrese celkem 17,71% zvířat, krav 27,63%. Soustavným vyšetřováním skotu tuberkulizací a klinickým vyšetřováním reagentů na otevřené formy TBC byl stav reagentů podstatně snížen. V současné době je procento zamoření 1,82% u skotu celkem a 2,79% u krav. V letošním roce bude TBC skotu v našem okrese úplně zlikvidována. Pro podporu v boji proti TBC se vyplácí zemědělským podnikům v okrese ročně přes 2.000.000 Kčs státních subvencí. Ozdravování chovů od hromadných nemocí je základní aktivní formou veterinární péče.

Rovněž veterinární gynekologie byla postavena v roce 1960 před řadu problémů: provádět systematický boj proti neplodnosti zvířat, zajišťovat zdraví mláďat, vytvářet podmínky pro jejich zdárný odchov, snižovat hynutí a další. Výsledky společného úsilí jsou úspěšné. Počet odchovaných telat na 100 ks krav se zvýšil od roku 1961 z 82,3 ks na 88,4 ks, procento hynutí za stejné období se snížilo o 0,1%. Stejně příznivá situace se jeví na plemenářské stanici, neboť procento zabřeznutí po první inseminaci se zvýšilo během posledních 5 let ze 47,5% na 54,9%.

Odchov selat na jednu prasnici vzrostl z 11,1 na 14,9 ks, procento hynutí selat se snížilo za posledních pět let z 10,4% na 8,2%, především zásluhou úspěšné kampaně za klimatizaci poroden prasnic a snížením výskytu průjemových onemocnění.

Pokud se týká nákazové situace, byla v roce 1960 zjištěna trichomonáza u dvou býků a vibrióza u osmi býků v přirozené plemenitbě. Všechna ohniska byla urychleně likvidována zavedením umělé inseminace v těchto chovech. Od roku 1966 zavedla veterinární služba kontrolu dědičnosti zdraví u všech plemenů na plemenářské stanici a u krav vybraných k produkci plemenných býků. V roce 1967 se plánuje zavedení kontroly dědičnosti zdraví ve všech chovech, zapojených do kontroly I. stupně.

Nemocnost na úseku chovu drůbeže se podle původce onemocnění částečně změnila. Ze vzájemného porovnání virusových bakteriálních a parazitárních chorob vyplývá, že největší podíl onemocnění je parazitárního původu a nejméně virového původu. Stále větším problémem se však stávají neinfekční nemoci, z nichž největší podíl mají dietetické poruchy a značný vliv na ztráty má závažná ekologie. Cinnost veterinární služby a diagnostické stanice se proto i na tomto úseku postupně rozšiřuje a prohlubuje.

Cílevědomou veterinární péčí na úseku hygienickým došlo během let 1962 až 1966 k podstatnému snížení počtu sanitních porážek. Ze 7798 kusů odporazených nemocných zvířat v roce 1962, klesl počet porážek nemocných zvířat v roce 1966 na 4903 kusy, což představuje snížení o 37,1%.

Terénní veterináři zprůslnili hygienickou péči v zemědělských závodech. Pravidelně každým rokem je organizován „Květen — měsíc hygieny získávání mléka“, nejlepší zemědělské závody jsou vyhodnocovány.

V kontrole dietetiky krmiv se rozšířil veterinární dohled v misárnách a skladech ZNZZ. Zjištěné nedostatky a připomínky jsou projednávány s vedením ZNZZ a tak operativně odstraňovány.

Jsou sledovány a hygienicky vyhodnocovány nové směry ve výživě zvířat, zejména syntetická výživa hovězího žiru, časný odstav selat a výkrm telat do vyšších vah. V současné době byl vypracován a částečně již také prověřen projekt na využití odpadů krdličích a zaječích kůžek z národního podniku Tonak ke krmným účelům.

Na úseku asanačních služeb dojde k dalšímu zkvalitnění po uvedení do provozu nové kafilerie v Mankovicích.

Perspektivní rozvoj veterinární služby je složitý a vyžaduje soustavného studování a přizpůsobování se novým podmínkám. Veterinární služba se musí dále rozvíjet v souladu se zásadami nové soustavy řízení v zemědělství, aby tak plnila své poslání a chránila zdraví zvířat, které je základním předpokladem rozvoje živočišné výroby.

Veterinární zařízení úzce spolupracuje se Střední zemědělskou technickou školou v Novém Jičíně. Výuka předmětu veterinářství na této škole je zajišťována dvěma veterinárními lékaři. Předmět je na SZTS velmi oblíben a absolventi školy jsou v praxi veterinárním lékařům dobrými pomocníky při zajišťování veterinární služby, zejména v zoohygieně.

Viktor Dyk:

Země mluví

Tvrďá matka byla jsem k tobě.
Těžce chléb jísti dala.
Nehýčkala jsem robě,
muže jsem zraňovala.
Když prohlédly poprvé oči tvé vyjevené,
smutný se obzor před tebou šířil.
Mluvila jsem o ráně zasazené,
které čas neusmíhl.

Na nás oba padal těžký stín.
Matka tvrdá byla jsem, ty tvrdý syn.
Nepozdvihl jsi pro mne rámě.
S láskou jsi nepomyslí na mě.
Když vtr zahlušel, zapraštěl mráz,
neslyšel jsi můj hlas.
A já přec mluvila, vídouc svou psotu,
bídu, jež věčně tě šve.
A z úst mých zamklých zaznělo tu:
Vezmi si své!

Těžké břímě nosím.
Přichází radost nebo děs?
Slyšíš mne dnes?
Matka syna prosím.
Hať si mne. Braň si mne. Neoslyš matky.
Hať si mne. Braň si mne: Ať shoří statky,
pole ať udupou, zničí.
Zítra zas směš vzkřítí.
Chystala jsem ti úděl, děcko.
Úděl jsem tobě chystala.
Chraň si mne. Hať si mne. V moci tvé všeko:
Aby ztroskotala loď, anebo přistála.

Neoslyš slova varující:
neprodej úděl za čoučouti.
Třeba mne opustíš,
nezahynu.
Ale víš,
kolik sem přijde stínů?
Kolikrát pěst bude potomek zatínat,
a syn svůj kolikrát tě bude proklínat?

Nezahynu, věčná jsem,
ale žít budu s trapným úžasem:
Kterak jsi zapomněl dědičný na díl?
Kterak jsi vdhal? A kterak jsi zradil?
Jak možno kletý čin provést vědomky?
Sebe jsi zradit moh. Ale své potomky?
Dokavad dýchal jsi, proč ses vzdal?
Čehos ses bál?
Co je to smrt?
Smrt znamená jít ke mně.
Tvá matka země
otevřrá náruč: možno, bys jí zhrd?

Pojď, poznáš, jak je země náruč měkká
pro toho, kdo splní, co čeká.
Prosím tě, matka tuá: braň si mne, synu!
Jdi, třeba k smrti těžko jdeš.
Opustíš-li mne, nezahynu.
Opustíš-li mne, zahyneš!

**Z vlastivědného zápisníku
okresu Nový Jičín**

Jaroslav Š t i n d l, ředitel Vlastivědného ústavu v Novém Jičíně

VELIKANI NAŠICH I SVĚTOVÝCH DĚJIN VE VZTAHU K OKRESU NOVÝ JIČÍN

Jan Ámos Komenský

Počátkem roku 1618 stal se duchovním správcem bratrské obce ve Fulneku mladý duchovní Jan Ámos Komenský. Byl znamenitým kazatelem, učitelem a vychovatelem, což již dříve prokázal na bratrské škole v Přerově. Byla mu svěřena i správa bratrské školy. Ve Fulneku prožil Komenský neklidnější, snad i nejšťastnější léta svého života. Bratrská církev ve Fulneku byla velmi početná. Byla však již hodně poněmčená, český charakter Fulnecka značně utrpěl přívalem Valdenských z Němcka. Na nové působiště ve Fulneku přivedl si Komenský mladou choť Magdalenu, dceru Buriana Vizovského ze Zábřeha (podle svatební smlouvy z úterka po sv. Vítu — 19. června 1618); se kterou se seznámil na svém dřívějším působišti v Přerově. Ve Fulneku narodil se také milovaný syn Daniel, a to v roce 1619.

Dík fulneckému měšťanu, kronikáři Felixi Jaschemu, dochovalo se o pobytu Komenského ve Fulneku dostatek zpráv. Z jeho záznamu zjišťujeme, že mladý bratrský kazatel významně se přiklادnou horlivostí. Ve Fulneku se tehdy diskutovalo o náboženství často tak horlivě, že docházelo zde až k násilnostem. Komenský sám měl četné spory s augustiánským klášteřem, jeho představenými i kněžími, hlavně proto, že věcně poukazoval na nesmyslné stíhání a upalování čarodějnic, na nestřídmost katolických kněží, na nevhodnost některých forem zpovědních stávků se zvyklostí a dokonce prý počal mít obavy o osobní bezpečnost. Ani jeho úspěštilé výchovné snahy, květinové slavnosti pro děti, nenašly u odpůrců milosti.

Výchovné zásahy Komenského byly vědomě často jeho katolickými odpůrci mařeny. Proto pracoval Komenský houževnatě na pracích literárních, z nichž uvedení zasluhují „Divadlo Písem svatých“, „Manuálík“, „Retuňík proti Antikristu a jeho svodům“, kolem roku 1621 dokončil mapu Moravy.

Školu ve Fulneku Komenský řídil v duchu svých reformních idejí. Učil reáliím, učil názorně a zábavně. Učíval nejen z knih, učil přímo v přírodě, v lípovém stromořadí, pod fulneckým zámekem, pod širým nebem. Tež své osadníky vyučoval věcem hospodářským, zejména je seznámil s včelařstvím.

Komenského šťastná léta se brzy obrátila v tragédii. Po katastrofě bělohorské přišel násilný převrat. Již kolem vánoc v roce 1620 vtrhli do

Fulneku vojáci a Komenský byl jedním z prvních, kdo musili město opustit. Jan Jiří Skrbenský ml. z Hřiště ztratil po Bílé hoře panství fulnecké, to přešlo do majetku Václava Bruntálského z Vrby. Stopa po pobytu Komenského ve Fulneku se trvale ztrácí v květnu neb červnu roku 1621, kdy zde dochází k boji mezi císařskou posádkou s vojskem Jana Jiřího, knížete Krnovského. Je jisto, že Komenský přichází o svůj majetek, bratrská škola byla zrušena a na jaře roku 1623, kdy do Fulneku přichází kapucín P. Bonaventura z Kolína nad Rýnem jako misionář, zabírá bratrský kostel a 1. května 1623 veřejně spaluje na náměstí nekatolické knihy. Tam skončila také knihovna Komenského. Komenský odešel pravděpodobně z Fulneku sám. Jeho choť zůstala s dvěma dětmi v městě. Osud o nich tvrdě rozhodl. Mor si je vyžádal a Komenský jich nikdy již nespáttil.

Fulnek — bratrský sbor — znamenal v životě J. A. Komenského první jeho vstup do praktické pedagogiky a rozvinutí jeho spisovatelské a překladatelské činnosti. Komenským přeložené „Žalmy Davidovy“ osvědčují jeho jazykové překladatelské mistrovství. Jsou důkazem slovesného vysokého stupně vývoje našeho spisovného jazyka. Zachoval se jediný celý výtisk z roku 1621 z bratrské tiskárny kralické. Byl to zároveň poslední bratrský tisk vůbec, protože Kralice přešly v roce 1621 do cizích rukou. V budově bratrského sboru ve Fulneku je dnes zřízen Památník J. A. Komenského. Obnovu provedl MěstNV ve Fulneku a vybavení Památník národního písemnictví v Praze. V roce 1967 je prováděna reinstalace památníku, upravuje se okolí, bude postavena Štursova socha J. A. Komenského a město se odpovědně připravuje k vzpomínkovým oslavám v roce 1970, kdy bude světovou veřejností vzpomínuto uplynulých tří století od skonu velkého učitele národů. Památník ve Fulneku připomíná návštěvníkům prostředí, kde Komenský prožil nejkrásnější a neklidnější chvíle svého života, než nastoupil cestu pšance, ale apoštolskou cestu, která hlásala a žádala vzdělání všem a život v míru pro všechno lidstvo.

Před budovou školy na České ulici ve Fulneku stojí Komenského pomník, dílo akademického sochaře Pelikána z Olomouce. A nápis na podstavci vyjadřuje velikost největšího ze synů našeho národa:

„Tobě, národe český, požehnání vyhlašuji,
abys byl a zůstával ratolestí rostoucí“.

František Palacký

Silnice z Nového Jičína směrem na Valašské Meziříčí probíhá klikatou trasou dlouhou vesnicí Hodslavicemi. Tam se 14. června 1798 narodil v domku číslo 108 náš největší historik František Palacký. O tři dny

později byl v dřevěné evangelické modlitebně pokřtěn farářem Janem Pilečkou. Byl třetím z dvanácti dětí, z nichž sedm dospělo. Byli to bratři Jiří, Ondřej a Jan, sestry Anna, Marianna a Rosina. František již v pátém roce přečetl bibli, v šesti znal více než desetiletí spolužáci. Otec postřehl nadání synkova, proto jej předurčil ke studiu. Podmínkou byla tehdy znalost němčiny, proto sotva desetiletý František o vánocích roku 1807 je uváděn svým otcem do školy v dnešním Kuníně, kde na zámku hraběnky Marie Valburky Truchsesové, rodem Harrachové, zřízena byla výběrová škola, vedená na tehdejší dobu pokrokovými metodami. V němčině pokračoval tak rychle, že již v druhém roce při veřejné zkoušce byl ve zlaté knize ústavu zapsán jako pátý a obdržel od hraběnky darem knihu. Bydlil u sládky Wernera, kde se cítil velmi spokojen, rovněž katecheta Turek a učitel Jurende získali si svou vldností celou Františkovu přízeň. Na pobyt v Kuníně vzpomíná slovy: „Byl to pěkný jarní čas života mého. Milován jsem byl ode všech učitelů a domácích svých... Katecheta Turek velmi hochu ovlivňoval, proto přísný otec vzal hochu domů maje obavy, aby nebyl zviklán ve víře a ještě téhož roku 1809 jej vypravil na další studia do evangelického alumnua (chlapeckého semináře a nižšího gymnasia) v Trenčíně, kde brzy ovládl základy latiny. V roce 1819 studuje Palacký v Bratislavě — tehdy Prešpurce — na evangelickém lyceu (vyšší gymnasium). Prázdniny trávil v rodných Hodslavicích a buď zde za pobytu či za vzpomínek na rodný kraj, sotva devatenáctiletý vzpomíná a vzletlou básní oslavuje památný Radhošť.

Jasně, Radhošti, vznes korunu svou!

Slovanův oltář a Slávie věrná

ty památku! Pohled tvůj veselý

aj! v duši radosti čilé budí...

Tu z pramenův já čerpatí živých
chci slovanskou sílu...

Svůj rodný kraj Pobeskydí, kde poslední zbytky tvrdé valaštiny se mísí s laštinou a vytvářejí osobité hodslavské podřeči, Palacký nesmírně miloval. Několikrát rodný kraj navštívil, naposled tři roky před svou smrtí — v létě roku 1873.

Do rodných Hodslavic přijel z Brna dne 21. července 1873. Vřele byl uvítán, ubytoval se u evangelického faráře Pilečky, pobavil se s rodáky v nově založeném spolku „Občanská beseda“, z jejíž existence v Hodslavicích měl velikou radost. Později navštívil Rožnov, Valašské Meziříčí a Zubří, kam se rodiče a sourozenci Palackého před lety odstěhovali, kde hospodářili na zadluženém fojtství. Okázale byl Palacký uvítán dne 24. července 1873 ve Frenštátě. Pak se již vracel přes Přerov, Olomouc do Prahy. Od roku 1898 je vzpomínáno v našich Hodslavicích životních výročí velkého syna našeho kraje. I univerzita v Olomouci nese jeho

slavné jméno. A návštěvníky oslav 100 let zemědělských škol v Novém Jičíně, když budou projíždět Hodslavicemi, upoutá zvláštní ruch v okolí rodného domku Františka Palackého. To občané hodslavští s hrdoostí a pýchou obětavě chystají vzpomínkové oslavy k 170. výročí Palackého narození. Náves před rodným domkem ozdobí monumentální plastika v nadživotní velikosti, věnovaná Palackému, kterou s nevšední láskou a uměleckou rukou chystá profesor Palackého university František Navrátil. Vlastivědný ústav upraví expozici v rodném domku a vzpomínkový rok 1968 bude počátkem nové etapy uznání a holdu velikému synu národa, velikému rodáku obce Hodslavic.

Jan Gregor Mendel

Světová organizace UNESCO zařadila v roce 1965 výročí objevů Jana Gregora Mendela mezi mezinárodně oslavovaná významná světová výročí. Všechny vzdělaný svět vzpomínal stoletého výročí, kdy slavný rodák našeho okresu J. G. Mendel ve dnech 8. února a 8. března 1865 veřejně přednesl výsledky svých pokusů a pozorování, a to před členy brněnské přírodovědecké společnosti na téma „Pokusy o rostlinných hybridech“. Přednášky byly zveřejněny v odborném přírodovědném časopise (Verhandlungen des Naturforschenden Vereines in Brünn) a jsou právem považovány za zrod zcela nového vědeckého odvětví — genetiky.

Jan Mendel narodil se 20. července 1822 v Hynčicích-Vražném, na okrese Nový Jičín. Pocházel z rolnické rodiny, jeho otec Antonín Mendel choďoval ještě tři dny v týdnu na panskou robotu. Otec přestavěl původní dřevěný dům na záhonou hospodářskou budovu, která zůstala zachována dodnes.

Prvního vzdělání nabyl na staré hynčické škole, kde jej vyučoval učitel Makitta, odborník v pěstování květin, stromoví i chovu včel. Dále studoval v Lipniku, Opavě a Olomouci. Rodinné poměry nebyly utěšené. Otec utrpěl na robotě úraz, nebylo prostředků na synova studia. Velmi Mendelovi tehdy pomohla jeho sestra Terezie, která se vzdala části svého věna, aby umožnila bratrovi dokončit studia. K dosažení vysokých školských studií vstoupil Mendel do augustiánského kláštera na Starém Brně, odkud mohl studovat bez podpory své rodiny. Při vstupu do kláštera přijal jméno Gregor. Studia přírodovědná konal na universitě ve Vídni a čtrnáct let vyučoval na reálce v Brně fyzice a přírodopisu. V březnu roku 1866 byl zvolen opět augustiánského kláštera. Později jako prelát se stal členem zemského sněmu. Zemřel 6. ledna 1884. Zmínku zasluhuje skutečnost, že slavnostní rekviem o pohřbu Mendelově řídil jiný veliký syn našeho kraje, Leoš Janáček. Mendelovy pokusy

a jejich výsledky nesmírně obohatily světovou vědu. Objev jeho snad přišel příliš brzy, nebo předběhl stav tehdejších současných znalostí a vědomostí. Velikost a význam Mendelových objevů uznala teprve doba pozdější, která uznala základ nového vědního oboru — genetiky. Počáteční období genetiky bylo prostě známo „mendelismus“. Hlavním poznáním Mendelových objevů je skutečnost, že při křížení se vlastnosti rodičů nesměšují, ale že jejich individualita se objevuje jako materiální podstata v potomcích podle určitých Mendelem zákonitě stanovených pravidel. Dříve nevysvětlená tajemství dědičnosti vysvětlil Mendel jako přírozený biologický jev, který podléhá přírodním zákonům, který se dá předvídat i usměrnit přesnými metodami.

Mendelovi rodiče byli německého původu, ale mezi předky jeho matky objevuje se řada českých jmen. Svě sestře Terezii se Mendel oddámil tím, že na svůj náklad dal vystudovat její tři syny. Měl krásný vztah k rodné obci. Město Nový Jičín 5. 7. 1931 postavilo Mendelovi pomník v dnešních Smetanových sadech. Je to dílo sochaře J. Obetzke. V popředí je vědcovo poprsí, alegorické sousoší zobrazuje zdravou dědičnost.

Nacisté chtěli v letech 1940 pomník upravit. Nemyhoval asi jejich rasistickým teoriím. Obdiv patří autorovi pomníku, který nedovolil žádnou změnu koncepce, smýsle se proti navrhovatelům změn obořil a tvrdil, že i po odevzdání a zaplacení sochařovo dílo zůstává nadále ideovým majetkem autorovým a bez jeho souhlasu že nelze na díle ničeho měnit.

Okresní národní výbor a Vlastivědný ústav v Novém Jičíně provedli v roce 1964 a 1965 opravy rodného domku Mendelova v Hynčicích. Krajské středisko památkové péče v Ostravě a Moravské muzeum v Brně upravili v rodné světnici Mendelově památník s poutavými doklady života a práce vědce. Průběh budovy nese bronzovou desku s českým a latinským nápisem, že v domě dne 20. července 1822 se narodil „Here-ditatis scientiae fundator“.

Sigmund Freud

Snad až v říjnu 1931 uvědomili si prostí občané města Příbora, že ve skromném domku v Zámečnické ulici v čísle 117 narodil se vynikající vědec, lékař MUDr. Sigmund Freud. V této době byla tomuto učenci světového jména odhalena na rodném domku pamětní deska, dílo akademického sochaře Juraně.

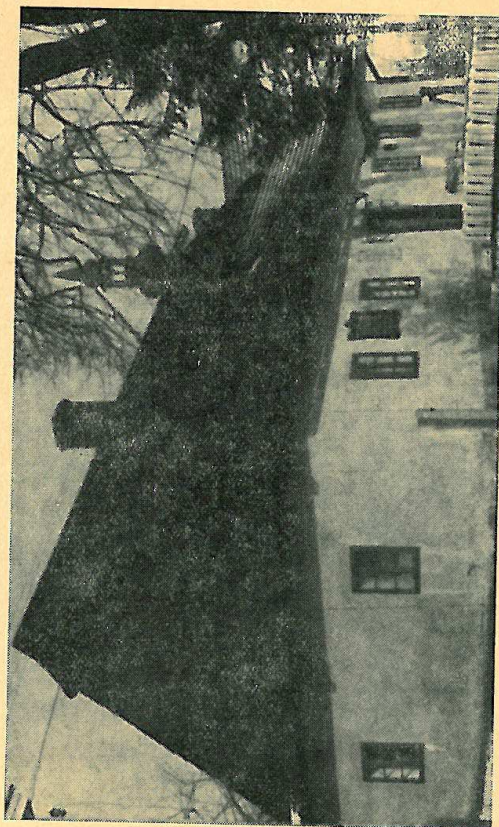
Rodiče Amálie a Jakub Freudovi byli obchodníci vlnou. Bydleli v Příboře poměrně krátkou dobu. Po narození Sigmundově (6. května 1856), postihly je důsledky krymské války, která po roce 1856 zasadila

i příborskému soukenictví smrtelnou ránu. Proto se odstěhovali do Vídně. Po gymnasiálních studiích a absolvování lékařské fakulty, odborně se vzdělával Freud v Paříži u věhlasného neurologa Charcota a pak se stal ve Vídni zakladatelem školy a metody psychoanalytické, kterou zjišťoval význam podvědomých duševních pochodů i pudových hnutí. Svě poznatky vložil v řadě spisů, jež vyšly první anglicky, později německy (10 svazků v letech 1925—1927). U nás v roce 1937 začalo v Albertově sbírce „Knihy života“ vycházet český jeho slavné dílo „Úvod do psychoanalýzy“. K oslavám v Příboře, jež byly zaměřeny k jeho 75. výročí narození, vydán byl „Slovník psychoanalytických prací“ za redakce Dr. Windholze z Prahy, kolem něhož se sdružili všichni tehdejší čeští Freudovci. Osud Freudův je znám; po anexi Rakouska odešel sice do Anglie, ale události zlomily jeho životnost a přivodily mu smrt.

Freudova deska z rodného domku v Příboře byla za nacistické okupace odvezena do Německa. Nebyla však zničena. Městu Příboru bylo v roce 1946 oznámeno, kde původní deska (bronzová) byla nalezena, ale snad nebyla tomuto oznámení věnováno dostatek péče, zapomnělo se na možnost získat originál zpět, původní desky není. Vlastivědný ústav má v muzeu v Příboře sádrový model původní desky. V příborském muzeu bude v nejbližším údobí zřízena menší expozice věnovaná Sigmundu Freudovi. O její uskutečnění kromě pracovníků ústavu a okresního archivu velmi se již nyní zasloužili MUDr. Josef Sajner z Brna a Dr. René Gickelhornová z biologického ústavu univerzity ve Vídni.

Ve Fulneku prožil Komenský nejkrásnější věk života.

Z malé chaloupky vzešel veliký syn národa František Palacký

Staroslavný Radhošť

V jihovýchodní části okresu Nový Jičín, ve skupině moravskoslezských Beskyd se tyčí vrchol Radhoště, hory tak blízké valašskému lidu a celému okolí. Hora se stává zájmem široké veřejnosti svoji hodnotou krajinnou, ekonomickou i turistickou. Každého návštěvníka Beskyd uchvátí její panorama, které v minulosti dalo podklad pro obohacení skromného života našich předků vznikem bájesloví. Význam bájesloví pro dávná pokolení je značný, znamená pro ně spojení s přírodou, s jejími živly a v něm jsou vysvětlovány přírodní úkazy, které si lidé nedovedou vysvětlit. Hlavním představitelem radhoštského mýtu byl kult boha Radegasta, jehož modla stála na vrcholu až do doby, kdy jej odstranili hlasatelé křesťanství. Radhoštský mýtus prochází proměnami, bývá v procesu vývoje zatlačován do pozadí aktuálnějšími jevy, nikdy však nezanikl docela i když naše moderní doba proti mýtům bojuje.

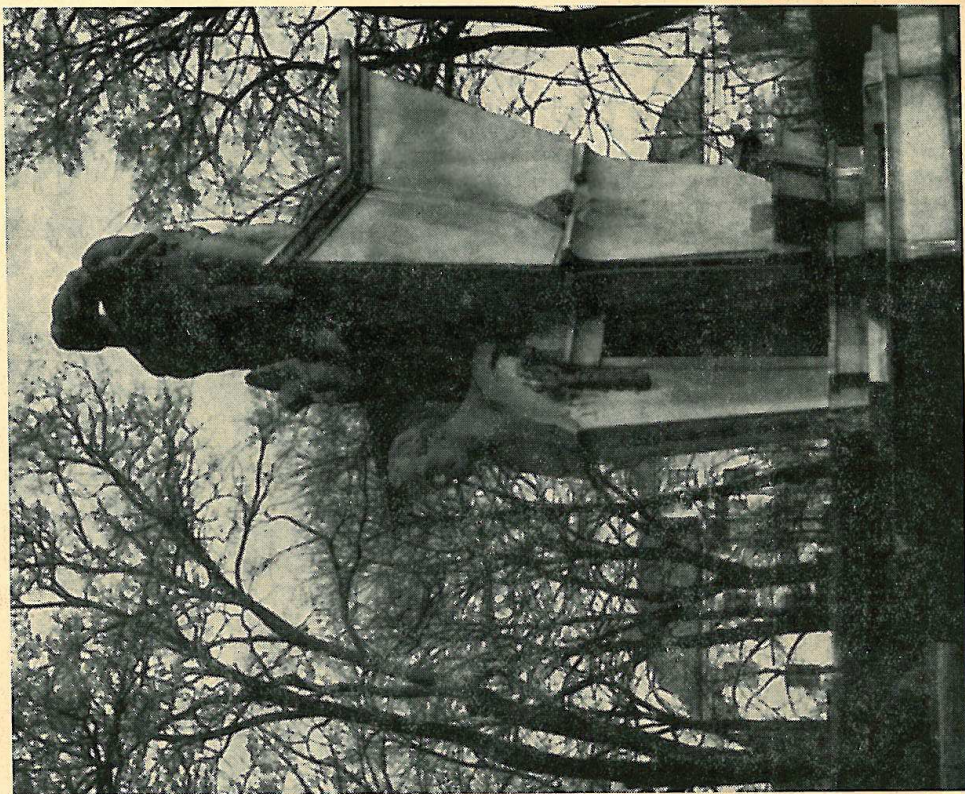
Ve 14. století, ale především počátkem 16. století, dochází k početnému přecházení salašníků z Uher na Moravu. V tuto dobu nastává i kolonizace Radhoště a jeho okolí, kde se usazují Valaši.

Radhošť a jeho okolí se podstatně mění, velké lesní plochy jsou odlesňovány a mezi nimi vznikají pastviny s početnými salašemi, kolibami a košáry. Hory tu dávají osadníkům dřevo, kámen, lesní plody, stávají se jejich společníkem i živitelem.

Kolonizace se výrazně promítá do historie Radhoště a jeho okolí. Radhošť se stává jedním z opěrných bodů valašských rebelií v boji proti feudálnímu utlačovatelům, je autorem odboje Valachů a nositelem revolučních tradic při selských bouřích v 17. a 18. století. Na hřebeni Radhoště a okolních hor byly zřízeny portáské stanice, jako ochrana proti nepříteli. Tyto stanice byly důležitě především v období třicetileté války a za vlekl slezských a sedmiletých, kdy strážcové ohněm a kouřem dávali znamení okolním strážním vrchům o pohybech nepřítelů.

Význam Radhoště v boji proti útisku a teroru se projevuje i v dobách nedávných — za první světové války a během nacistické okupace. Radhošť se stává domovem, ale i opěrným bodem statečným bojovníkům za svobodu. Odtud vychází partyzáni, aby v nerovném boji za pomoci okolního obyvatelstva bojovali proti nacistickým vetřelcům a jejich akce vrcholily v letech 1944—45.

Ale ani dnes se význam Radhoště nesnižuje, i když jeho mýtus pozvolna zaniká. Bohaté lesní porosty dávají důležitou surovinu pro náš dřevařský průmysl a okolnímu obyvatelstvu práci. Radhošť se stává stále více vyhledávanou rekreační oblastí pro letní turistiku i pro zimní sporty

Památník Jana Gregora Mendela v Novém Jičíně

svými vhodnými terény, nenáročnými přístupovými cestami a výborným ubytováním v hotelích Radegast, Tanečnice a dalších.

Až se budeš, čtenáři, rozhodovat o tom, kde si chceš odpočinout po své práci — zda při sportu, společenské zábavě, nebo za zvuku troubících jelenů, navštív Radhošť, který ve svém majestátu, hrádí a nepokorený, splní tvé přání.

Při zpracování použito publikace „Radhošť v minulosti a přítomnosti“ od Bohumíra Četiny.

Marie Sedláčková

ŠTRAMBERK

— významná oblast ochrany přírody a krajiny

K významným přírodně historickým oblastem okresu Nový Jičín patří Štramberk. Rozkládá se v jihovýchodní části okresu ve vzdálenosti 9 km severovýchodním směrem od okresního města.

Se jménem Štramberk je spojen prehistorický vývoj člověka na našem území. Pravěká sídliště na Kotouči svědčí o pobytu neandrtálského člověka v Moravské bráně. V jeskyni Šipka nalezl v letech 1878—1887 novojický profesor — archeolog K. J. Maška dokladový materiál potvrzující přítomnost neandrtálského člověka žijícího v posledním glaciálu (Würmu I): Zbytky ohniště, nože, čepele, předměty vyštěpané z pazourku, andesitu; škrabadla, hraty spolu s kostmi tehdejší diluviální zvířeny — jeskynního medvěda, tura, nosorožce, koně. Nejzávažnějším nálezem byl úlomek dolní čelisti neandrtálského dítěte.

Kotouč však není jen významnou paleolitickou lokalitou. Pozdějšími výzkumy byla zjištěna i existence dalších kultur. V mladší době kamenné se na Kotouči usazují první zemědělci. Jde o lidstvo kultury volutové. Mnoho nálezů z Kotouče spadá do období mladší doby bronzové. Nálezy z roku 1956 svědčí o přítomnosti t. zv. lužické kultury. Mnoho dokladového materiálu spadá na konec prehistorické etapy vývoje lidstva, kdy na Kotouči žili Keltové.

Nejstarší písemné zprávy o založení hradu a města Štramberka nejsou zachovány. Z historických pramenů lze soudit, že vznikly za velké kolonizace během 11.—14. století.

První zachovalá písemná zpráva se datuje z roku 1359, kdy štramberský hrad — Trúba s podhradím byl markrabětem Janem Jindřichem

povýšen na město, které až do současnosti prošlo dlouhodobým hospodářským a politickým vývojem.

Odrazem zvláštních podmínek tohoto vývoje je vytvoření vysokých etnografických hodnot, které se do dneška projevují v nářečí, zvycích, obláskách a především typu specificky zvláštní lidové architektury.

Dokladem významnosti tohoto vývoje je fakt, že v roce 1950 byl Štramberk vyhlášen mezi prvními 20 městy za městskou památkovou rezervací.

Nesmírný vědecký význam mají štramberské vápence pro studium paleontologie. Výsledkem paleontologických výzkumů a studií je určení 600 živočišných druhů zkamenělin, které jsou vzácným dokladem neobyčejně bohatého života šelfového jurského moře. V mělkém pásmu štramberského moře žili zástupci prvoků, hub láčkovců, korálnatců. K charakteristickým úkazům dřívější erozní činnosti patří výskyt jeskyní. Jejich krápníková výzdoba je velmi chudá nebo chybí. Největší jeskynní prostory představuje Šipka, Psi kostelík, Jurova jeskyně. V minulosti k nim patřila i Certova díra, na jejím dně byl rovněž nalezen významný archeologický materiál svědčící o přítomnosti neandrtálského člověka.

Nejznámější je Šipka. Vchod do ní je na severním svahu 440 m n. m., asi 130 m nad úrovní potoka Sedlnice. Hned za vstupní chodbou je prolomený strop. Do prostoru jeskyně ústí 2 chodby: krápníková chodba a jezevčí díra. Krápníková chodba má délku 38 m, šířku 3—4 m, přední výška je 5 m, směrem k zadní části se svažuje a je zakončena ssutovým kuzelem. Dno je skalnaté, v minulosti bylo kryto 30—50 cm silnou sintrovou vrstvou. Zbytky stalaktitů svědčí o dřívější krápníkové výzdobě.

Štramberský kras byl vytvořen pravděpodobně třetihorní říční soustavou, která tenkrát protékala na úrovni dnešních vchodů do jeskyní. Tyto řeky vápencové kry obtékaly, ale nepropadaly se do nich, stalo se tak jen na několika místech, kde nacházíme dnešní jeskyně. Tuto domněnku potvrzuje příbližně stejná nadmořská výška všech jeskyní. Předpokládá se, že pozdější modelace jeskyní byla ovlivněna i pleistocenním ledovcem.

Skalni podklad a geologická struktura podmiňuje v oblasti Štramberka tak jako všude jinde ráz vegetačního krytu krajiny, jeho fysiognomii a vhodnost pro výskyt nejen rostlinných, ale i živočišných druhů.

Dnešní lesy v celé oblasti patří ke kulturním. V západní části Kotouče jde o pruh téměř čisté bučiny s občas se vyskytujícím klenem, habrem, lipou, borovicí. Většinu lesních ploch zaujímá jehličnatý les, ve kterém převládá smrk, ojediněle jedle a modřín.

Kotouč byl znám ještě na počátku tohoto století výskytem motýla Jasoně červenoookého — Parnasium apollo L., zástupce rodu rozšíře-

ného v době předledové po celé severní polokouli. Jako jediný druh přečkal dobu ledovou jen v některých oblastech Karpat, takže jeho současný výskyt je považován za reliktní. Je známo, že tento druh vytvořil řadu lokálně geografických forem, z nichž Štramberk je jedno z nich. *Parnasium apollo* var. *strambergensis*. Ještě poslední exempláře byly nalezeny v letech 1911–1912. Příčiny jeho vyhynutí nebyly vědecky dokázány. Existují jen domněnky o přílišném sběratelském úsilí entomologů.

Výnosem MŠK z roku 1960 byla na katastrálním území Štramberka vyhlášena státní přírodní a archeologická rezervace Šípka. Rozkládá se na severním svahu Kotouče, její výměra činí 29 ha. Jejím účelem je ochrana nejstaršího dosud objeveného stanoviště neandrtálského člověka na našem území a ochrana vzácné reliktní flóry. Všem návštěvníkům oslav stoletého trvání zemědělské školy v Novém Jičíně doporučujeme návštěvu této pozoruhodné rezervace.

Jaroslav Merenda

Mému městu

Mé město nemá katedrál,
ba ani modrou stuhu řeky;
nikdy v něm nekráloval král,
čas vlekl se i utíkal,
až dlouhé přešly věky.

Já jeho občanem se stal
když benzínem voněly květy;
a třeba nemá katedrál,
své srdce celé jsem mu dal
už před dvaceti lety.

Kolektiv pracovníků, n. p. Tatra Kopřivnice

70 let výroby automobilů světznámé značky TATRA

Automobil PRESIDENT zahájil v roce 1937 novou stránku slavné historie továrny na kočáry a luxusní železniční vagóny, která později dostala název Tatra. Není bez zajímavosti, že již tento první kopřivnický automobil měl motor vzadu, což se o třicet šest let později stalo charakteristickým znakem všech nových aerodynamických vozů TATRA.

Již v srpnu roku 1939 vychází z dílen továrny první nákladní automobil o nosnosti 2 t s motorem o výkonu 12 k, umístěným vzadu pod podlahou karosérie. Světovou novinkou byl čtyřválcový a později šestiválcový motor z roku 1906 s rozvodem OHC a šestiválcový vůz typu U 20/60 z roku 1914, který byl prvním automobilem na světě s brzdami působícími na všechna čtyři kola.

V roce 1923 byla v Kopřivnici dokončena výstavba nových objektů a TATRA přišla na trh se svou slavnou sérií dvouválců TATRA 4/12. Tímto vozem ukázala cestu nového směru světového vývoje v konstrukci automobilů — páteřový nástavový rám s nosnou rourou, kyvadlové poloná-pravy s nezávislými příčné uloženými páry pro všechna kola a mnoho dalších novinek, jichž se dosud užívá v různých modifikacích na jiných československých i zahraničních vozech.

Automobily TATRA si získaly pověst prakticky nezničitelných vozidel, pro která téměř neexistují překážky. Řada úspěšných modelů této koncepce vyvrcholila čtyřválcem TATRA 57.

Důležitým mezníkem ve vývoji automobilů TATRA byl rok 1933, kdy továrna přišla se svým prvním aerodynamickým modelem TATRA 77 s motorem vzadu. Byl to první sériově vyráběný aerodynamický automobil na světě, který předběhl o několik let současný stav automobilové techniky. Pokračováním vývoje byl slavný osmiválec TATRA 87, model 97 a známý čtyřválec TATRAPLAN.

V roce 1957 vylety z továrny první sériové vozy posledního modelu TATRA 603, které s moderním, vzduchem chlazeným osmiválcem o obsahu 2,5 l dosahují maximální rychlosti 170 km v hodině.

Vynikajících úspěchů bylo dosaženo také při výrobě speciálních automobilů TATRA 111 o nosnosti 10 tun a nejnovějších užitkových vozidel TATRA 138 o nosnosti 12 tun se vzduchem chlazeným motorem o výkonu 180 k. Tyto vozy mají rovněž mnoho konstrukčních novinek. Továrna TATRA opět jako první zavádí u těžkých užitkových vozidel pérování zkrutnými tyčemi.

Všechny nové osobní a nákladní automobily vykazují znaky dlouhých let systematické vývojové práce a mnoho let bohatých výrobních zkušeností. Toto spolu s poutivou prací dělníků a techniků závodů TATRA je hlavním tajemstvím tradiční jakosti všech výrobků nesoucích výrobní značku TATRA.

Jarko Stanovský, vedoucí propagačního oddělení Koh-i-noor

KOH-I-NOOR Bílovec jubilant

Národní podnik Koh-i-noor Bílovec je nejstarším závodem s tak rozsáhlým výrobním sortimentem drobného kovového zboží v Československu a má velkou tradici na světovém trhu.

V roce 1968 oslaví pracující Koh-i-nooru 140 let trvání svého podniku. Bude to radostná bilance vykonané práce.

Závod byl založen ve Vídni v roce 1828 rakouským podnikatelem Mathiasem Salcherem. Jak uvádí publikace „Velkopřemysl Rakouska“, zahájil zde M. Salcher výrobu plátna. Později vyráběl kovové knoflíky. V roce 1840 zaměstnával 20 dělníků. V roce 1859 vyráběla firma kovové knoflíky opředené nití, našité na kartičkách a získala již v roce 1862 první uznání — stříbrnou medaili Dolnorakouské obchodní komory.

V roce 1865 započala firma Salcher podnikat v Bílovci. Ve Vídni zůstaly sklady a obchodní aparát.

Největšího rozmachu zaznamenala firma v roce 1893.

Kvalitní výrobky byly významně uváděny na všech velkých světových výstavách. V roce 1873 ve Vídni, 1878 v Paříži, 1882 v Terstu atd., podnik získal světové jméno.

V roce 1894 došlo k reorganizaci podniku a těžištěm podnikatelských zájmů se stal závod v Bílovci.

Výrobní program byl v těchto letech velmi obsáhlý. Vedle levných kovových knoflíků, opředěných knoflíků a knoflíků z kamenáčových ořechů, vyráběly se různé přezky, botové kroužky a háčky, stylové umělecké filigrány, vojenské distinkce, atp. Výroba kamenáčových knoflíků byla v té době považována za největší na světě. Zvláště New York do roku 1897 (do zvýšení celních poplatků) byl největším odběratelem těchto výrobků.

Podnik měl svá obchodní zastoupení v řadě evropských i zámořských měst.

V bíloveckém závodě, který se postupně stával hlavním, si firma Salcher dovedla vychovat a finančně i majetkově připoutat odborné

pracovní síly — specialisty, barvíře, rytce, mistry a techniky, kteří pro ně pracovali a vytvářeli kvalitní výrobky. Výrobní značka MASSAG získávala dobrý zvuk a zboží s touto značkou bylo žádáno.

V roce 1907 byla expedice, fakturace a celý administrativní aparát definitivně přestěhováni do Bílovec. Bílovecký podnik byl v roce 1903 rozšířen o pobočný závod v Jablunkově. Byla to léta nebyvalého rozmachu podniku. První světová válka udělala ze Salcherů velkokapitalisty. Byli jmenováni c. k. dvorními dodavateli drobné výzbroje a výstroje pro rakouskou armádu.

Po první světové válce získali Salcheři československé vládní zakázky a vyráběli po určitých změnách výrobní materiály pro tvořící se československou armádu.

V období první republiky byl výrobní program tak bohatý, že obsáhl všechno drobné kovové spotřební zboží v různých tvarech a provedeních; asi 10 až 15 tisíc druhů výrobků, z nichž ovšem mnohé během doby zanikly a byly nahrazeny novými. Dokladem toho je archiv podnikové vzorkovny, kde je evidováno a uchováno na 25 tisíc druhů výrobků.

V roce 1926 bylo započato s výrobou lyžařského kování a v roce 1930 se začalo vyrábět na základě licence švýcarského patentu známé lanové vázání KANDAHAR.

V závodě Jablunkov se vyrábí cigaretová pouzdra, kasety na cigarety, dámské puďfenky a jiné.

V tomto období začíná již značné prolínání českých dělníků a dělnic z nejbližšího okolí do závodu a také ve správním aparátu pracuje několik občanů české národnosti. Zaměstnanci z okolí docházeli do závodu až 8 km denně pěšky, později někteří na jízdních kolech.

V průběhu druhé světové války si firma Salcher udržela své postavení v kapitalistickém světě.

Dne 30. dubna 1945 bylo město Bílovec osvobozeno Rudou armádou. V této závěrečné fázi druhé světové války utrpěl závod značné škody na zařízení, na strojích i ostatním majetku. Některé tovární objekty byly silně poškozeny. Bylo třeba začít znovu. Po velkých počátečních potížích podařilo se dát do provozu výrobu psacích, kreslicích a redisových per. Pak byly postupně dávány do provozu ostatní dílny. Do závodu přicházeli noví lidé, mladí technici a administrativní pracovníci, kteří neměli zkušenosti s výrobou. Technická dokumentace z minulých let se nezachovala. Přes všechny tyto počáteční překážky se výroba rozběhla a postupně byl obnovován výrobní program předválečných let a zčásti navázáno předválečné exportní spojení. Výrobní značka MASSAG si udržela svoji tradici.

Za dvacet let po válce zaznamenal závod obrovskou modernizaci. Takový rozsah výstavby se nepodařilo zajistit Salcherům ani v letech

nejvyšší konjunktury. Namísto zastaralých kumbálků byly postaveny moderní dílny. Objem výroby byl několikanásobně zvýšen. Vedle tzv. klasického výrobního programu byla zavedena celá řada nových druhů výrobků a roční výrobní sortiment představuje v průměru 2000 druhů výrobků.

V jubilejním roce 1968 si připomenou pracující Koh-i-nooru v Bílovci historii uplynulých 140 let trvání svého závodu, ale hlavní pozornost budou věnovat výhledu a perspektivě, aby dosavadní tradice byla překonána.

Pod záštitou rady Sm KNV v Ostravě

PROGRAM

oslav stého výročí založení zemědělské školy v Novém Jičíně

15. září — 19 hodin	Stálá divadelní scéna v Novém Jičíně
Slavnostní divadelní představení Prodaná nevěsta
Před zahájením proslov zástupce SZTŠ
18. září — 15 hodin	SZTŠ Nový Jičín
Slavnostní otevření výstavy SZTŠ a ZVS
Po celý den sportovní utkání žáků SZTŠ Sm kraje
19. září — 10 hodin	Letní kino v Novém Jičíně
Setkání mládeže s představiteli Sm KNV
Cyklistické závody družstev SZTŠ Sm kraje
Chovatelský den
20. září — 9 hodin	SZTŠ Nový Jičín
Seminář KPÚ pro profesory SZTŠ a zootechniky ŠS
o syntetické a polosyntetické výživě zvířat
10 hodin	Soutěž v odbíjení družstev profesorů
SZTŠ - Sm KNV o pohár prof. sboru SZTŠ
v Novém Jičíně
14 hodin	Restaurace U nového slunce v Novém Jičíně
Seminář KPÚ o praxi pro zástupce SZTŠ všech
krajů ČSSR
21. září — 9 hodin	Restaurace U nového slunce v Novém Jičíně
Seminář KPÚ o praxi pro zástupce SZTŠ všech
krajů ČSSR
22. září — 9 hodin	Hotel „Praha“ v Novém Jičíně — Porada ředitelů
zemědělských škol Sm KNV
14 hodin	Stálá divadelní scéna v Novém Jičíně
Slavnostní pořad ke 100. výročí založení zemědělské školy v Novém Jičíně za účasti absolventů, zástupců zemědělských závodů, organizací okresu, kraje, Vysoké školy zemědělské v Brně a ústředních úřadů

OBSAH:

Ing. František Kuchař: Úvodem	Strana 9
Jaroslav Vypel: Lažskému kraji	10
Antonín Pavlín: Do nového století	11
Milan Tomančák: Stoletá tradice je závkem i příslibem do budoucna	12
Dr. Ing. M. Vyskot, DrSc.: K jubileu	14
Ing. Josef Mužný: Před sto lety a dříve	15
Štindl a Ing. Dr. Kacíř: Vývoj zemědělské školy v Novém Jičíně do roku 1945	23
Ing. Bohuslav Socha: Vývoj zemědělské školy v Novém Jičíně po roce 1945	27
Ing. Antonín Kůra: Rozvoj školního statku	34
Jan Bittmann: Některé ukazatele hospodaření školního statku	37
Ing. Marie Mužná: Ředitelé stoleté zemědělské školy v Novém Jičíně	40
Ing. Jaromír Turek: Seznam učitelů a profesorů na zemědělské škole v Novém Jičíně od roku 1866	49
Ing. Josef Mužný: Tabulka absolventů zemědělské školy v Novém Jičíně	52
Ing. Turek a Chromcová: Absolventi obnovené Střední zemědělské technické školy v Novém Jičíně	53

ZE ŽIVOTA ŠKOLY

Učební plán Střední zemědělské technické školy v Novém Jičíně	59
František Navrátil: Škola a praxe	60
Ing. Lubomír Kopec: Spolupráce školy s výzkumnými ústavami	75
Svatopluk Socha: Tělovýchova na škole	79
Ing. František Kuchař: Do toho, do toho!	83
Jan Mikš: Soutěž technické tvořivosti mládeže	85
František Navrátil: Soutěže v praktických dovednostech	86
Leopold Cigánek: Některé zkušenosti z výuky řízení motorových vozidel	89
Josef Orság: Z činnosti ČSM	91
Stanislav Matyska: Je přínos Sdružení rodičů a přátel školy pro výchovu mládeže dostatečný?	93
Výňatky odborných maturitních prací žáků na SZTŠ v Novém Jičíně	96
Ing. Zdeněk Škuta: Do nového století zemědělských škol	111

ZE VZPOMINEK NA ŠKOLU

	Strana
Jindřich Otáhal: Ze vzpomínek	119
Ing. Jaromír Turek: Na žilinském ostrově	121
Vít Fojtík: Když jsme začínali	122
Ing. Jan Machač: Dvakrát absolventem	123
Bohumil Korčák: Vzpomínky na školu	123
Ing. Mojmír Vejmířovský: Jako žák i jako učitel	124
Ing. Milan Figala: Z mé učitelské činnosti na SZTŠ v Novém Jičíně	125
Václav Vopálka: Výchova mladých zavazuje	126

SOUČASNÝ STAV ZEMĚDĚLSKÉ ČINNOSTI A VETERINÁRNÍ PÉČE V OKRESE

J. V. Sládek: Velké, širé, rodné lány	131
Kolektiv VZS: Současnost a další rozvoj zemědělské výroby v okrese	132
Zdeněk Černý: Rozvoj ZNZZ v Novém Jičíně	135
Kolektiv OVZ: Rozvoj veterinární služby na okrese	137
Viktor Dyk: Země mluví	140

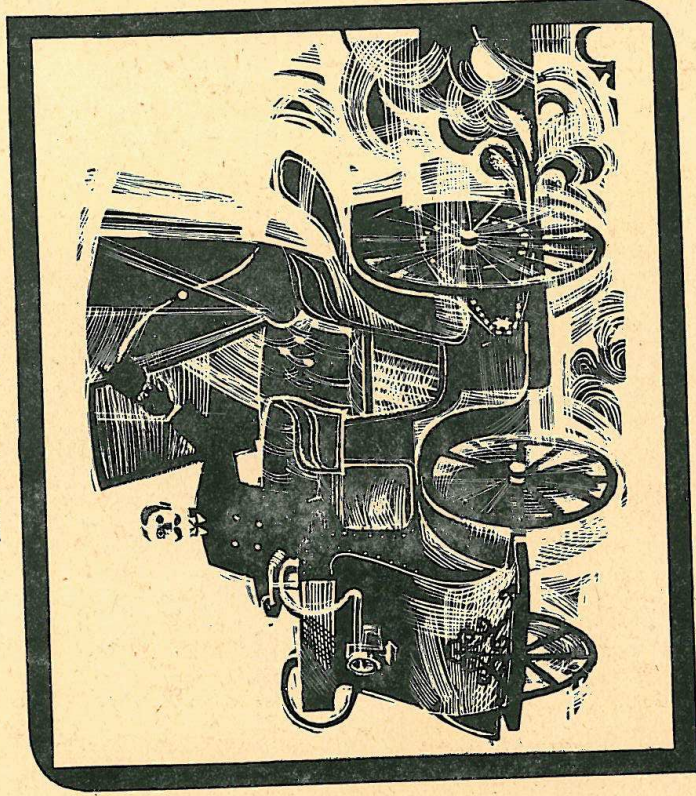
Z VLASTIVĚDNÉHO ZÁPISNIKU OKRESU NOVÝ JIČÍN

Jaroslav Štindl: Velikáni našich a světových dějin	145
Ing. Jaromír Turek: Staroslavný Radhošť	153
Marie Sedláčková: Štamberk — významná oblast ochrany přírody a krajiny	154
Jaroslav Merenda: Mému městu	156
Kolektiv Tatry Kopřivnice: 70 let výroby automobilů	157
Jarko Stanovský: Koh-i-noor Bílovec, jubilant	158

KLOBOUKY A ČEPICE VYRÁBÍ
TONAK - TOVÁRNY NA KLOBOUKY
NÁRODNÍ PODNIK - NOVÝ JiČÍN

1897-1967

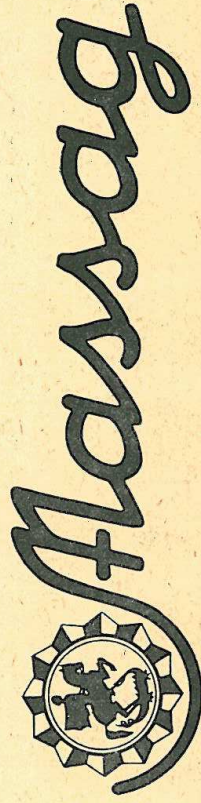

70 LET VÝROBY AUTOMOBILŮ

DOD ROKU 1828 DODNES

KOVOVÉ POTŘEBY TEXTILNÍ •
 OBUVNICKÉ POTŘEBY KOVOVÉ •
 BRAŠNÁŘSKÉ, KUFROVÉ, AKTOV-
 KOVÉ KOVÁNÍ A ZÁMKY • DUTÉ
 NÝTY LISOVANÉ, TAŽENÉ A TRUBKOVÉ •
 SLÉVÁRENSKÉ PODPĚRKY • STAVEBNÍ
 KOVÁNÍ • VĚTRNÉ A HŘEBENÁČOVÉ
 SPONY • KARABINKY • CYKLOPLOMBY •
 HODINKOVÉ PŘEZKY A VSVUKY • LYŽAŘ-
 SKÉ VÁZÁNÍ, KOVÁNÍ A HOLE • SPOR-
 TOVNÍ ŽIDLÍČKY • PSACÍ, KRESLICÍ A REDI-
 SOVÁ PERA • KUŘÁCKÉ NÁČINÍ • HÁČKY
 NA OBRAZY A OBRAZOVÁ OČKA • KLÍČO-
 VÉ KROUŽKY A ŘETÍZKY • KLOBOUKOVÉ VĚ-
 ŠÁKY • RAMÍNKA NA ŠATY • DREZÚROVACÍ
 OBOJKY PRO PSY • SKOBY • KRAVATNÍKY

SYMBOL KVALITY
 DROBNÉHO KOVOVÉHO ZBOŽÍ

OH-I-NOOR BÍLOVEC

R130

KOMU

Restaurace Nový Jičín se sídlem ve Frenštátě p. Radh.

TURISTICKÁ CHATA VELKÝ JAVORNIK

CHATA DR. HRSTKY ŠTRAMBERK

RESTAURACE KOTOUČ ŠTRAMBERK

RESTAURACE NA KOUPALIŠTI ŠTRAMBERK

RESTAURACE ÚDOLÍ MLADÝCH BÍLOVEC

V uvedenou dobu poskytujeme
na ubytování slevu.

Restaurace Nový Jičín nabízí každoročně v době od 1. října do 30. dubna volnou stravovací a ubytovací kapacitu v těchto závodech:

Při návštěvě okresu Nového Jičína Vám zajistí ubytování a stravování:

Hotel PRAHA B*

Hotel U nádraží C

Příjemné prostředí, zahradní restaurace, noční a denní vinárna

Při návštěvě Nového Jičína
neopomenejte navštívit

Kemlovu vinárnu

Prvotřídní sudová vína — domácí klobásy.

Navštivte
nově adaptovaný závod

Údolí mladých v Bílovci

který je umístěn v přírodním prostředí mimo město,
v blízkosti vodní nádrže, který Vám nabízí pohodlné ubytování.

Veškeré objednávky přijímají uvedené závody, nebo CIS Frenštát p. R., tel. č. 5311
a Podnikové ředitelství Restaurací ve Frenštátě p. R., tel. č. 5951.

AGROMA

OKRESNÍ PODNIK
MÍSTNÍHO PRŮMYSLU
NOVÝ JIČÍN

Nabízí zemědělcům:

- Nizkoplošinový přívěs NP - 25 včetně nástavků pro přepravu menších zemědělských strojů, nářadí, krmiva a velkoobjemových hmot.
- Pro rychlou distribuci bezvodého čpavku z dusíkařen nebo železničních cisteren k zásobníkům poslouží cisternový přívěs DICA 4.
- Čpavkovač AMIN 4/4 se závěsným nářadím — je stroj pro zapravování tekutého čpavku do půdy.
- Čpavkovač AMIN 4/4 se závěsným nářadím LP 8/2 je stroj pro zapravování tekutého čpavku do luk a pastvin.
- Přepravní paletizační klec PPK - 1 je určena pro převoz drůbeže pernaté, hrabavé a vodní.

Pro obyvatelstvo dodává:

- VYHŘÍVACÍ TĚLESA OCELOVÁ PO 3,5 A 10 ČLÁNCÍCH (pro etážové topení a vytápění rodinných domků).
- KLEMPÍŘSKÉ VÝROBKY A STAVEBNÉ KLEMPÍŘSKÉ PRÁCE. DRATĚNÉ PLETIVO.
- PLOTOVÉ SLOUPKY - BRÁNY - BRANKY.
- KOUROVÉ ROURY - GARÁŽOVÁ VRATA.

ZEMĚDĚLSKÝ NÁKUPNÍ A ZÁSOBOVACÍ PODNIK národní podnik Olomouc

závod Nový Jičín

SE SVÝMI SKLADY:

v Novém Jičíně
v Suchdole nad Odrou
v Odrách
ve Fulneku
v Bilovci
v Klimkovicích
v Příboře
v Petřvaldě
ve Frenštátě p. R.

S VÝROBNAMI KRMIVNÝCH SMĚSÍ:

ve Fulneku
v Klimkovicích
v Žilině u N. J.
v Bartošovicích
v Mořkově

SE SUŠÁRNAMI BRAMBOR A MLÉKA:

ve Fulneku a v Klimkovicích

slouží zemědělské veřejnosti!

Provádí: nákup — všech obilovin, brambor, osiv, sadby, travních semen, sena, slámy, máku, makovic, lněného semene, ostatních olejnin,
— veškerého jatečného dobytka, chovného dobytka, vajec, drůbeže, ovčí vlny.

Provádí: prodej — hnojiv, chemických prostředků, krmiv, osiv, bramborové sadby, travních semen, hospodářských potřeb, včetně hutního materiálu, zahradnických potřeb, žnových potřeb atd.

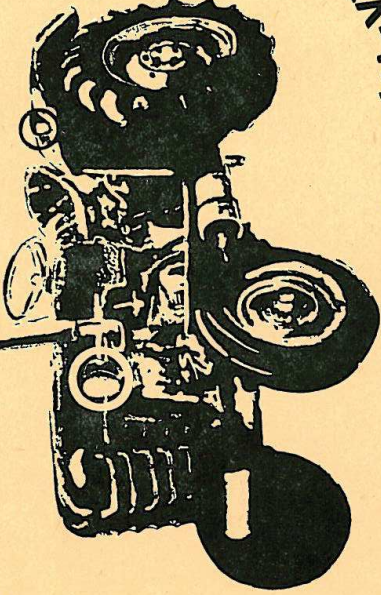
Provádí: námezdní sušení — brambor a mléka.

Vyrábí: krmivové směsi pro všechny druhy hospodářského zvířectva.

Rozšiřuje, zkvalitňuje a nabízí služby jako:

- posklizňovou úpravu obilí,
- posklizňovou úpravu brambor,
- rozmetání vápenných hnojiv přímo na pole,
- bezobalovou dopravu krmivých směsí přímo do stájí,
- výrobu směsných hnojiv,
- rozmetání průmyslových hnojiv a chemický postřik prostřednictvím Agroléty,
- desinfekci a deratizaci zemědělských objektů,
- stříhání paznehtů,
- uzavírání garanční smlouvy na přírůstky u žirného dobytka a na snůšku vajec.

CHLADIČE VODY ■ AUTOPAL • N. P. NOVÝ JIČÍN • VYRÁBÍ SVETLNOU

VOZIDLA ■

STO LET
ZEMĚDELSKÉ ŠKOLY V NOVÉM JIČÍNĚ
1867—1967

Obálku navrhl Ing. Karel Janečka
Graficky upravil Ing. Josef Mužný
Odpovědný redaktor Ing. Jaromír Turek
Recenzent Ing. Zdeněk Škuta
Výtiskly Moravské tiskařské závody, národní podnik,
provoz 27, Nový Jičín
Vydáno v září 1967 v počtu 2000 výtisků

6219 1812 T - 04 - 70580

Foto Fr. Navrátil